

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ
Mahkeme İçtihadına
İlişkin Bilgi Notu

Sayı. 167

Ekim 2013

Bu gayri resmi çeviri, Adalet Bakanlığı, Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, İnsan Hakları Daire Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme'yi bağlamamaktadır. Mahkeme İçtihadına İlişkin Bilgi Notlarının İngilizce veya Fransızca orijinal metinlerine Mahkeme'nin internet sayfası www.echr.coe.int (Case-Law / Case-Law Analysis / Case-Law Information Note) üzerinden ulaşılabilmektedir.

Bu çeviri Avrupa Konseyi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin izniyle yayınlanmış olup sadece Adalet Bakanlığı'nın sorumluluğundadır.

Bilgi Notlarında yayınlanan hukuki özetler, HUDOC veritabanında da mevcuttur.

Mahkeme'nin İçtihat Bilgi ve Yayınlar Dairesi tarafından derlenen bu Bilgi Notu, Yazı İşleri Müdürlüğü'nün özel ilgi arz ettiğini düşündüğü söz konusu dönem süresince incelenen dava özetlerini içermektedir. Bu özetlerin, Mahkeme üzerinde bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Geçici versiyonunda, özetler normalde ilgili davanın dilinde hazırlanmakta olup, nihai tek-dil versiyonu sırasıyla İngilizce ve Fransızca olarak çıkmaktadır. Bilgi Notu,

<www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=caselaw/analysis&c=>adresinden indirilebilmektedir.
<<http://appform.echr.coe.int/echrrequest/request.aspx?lang=gb>> adresinden çevrim içi form yoluyla yayın servisiyle irtibata geçilerek, yıllık 30 Avro (EUR) veya 45 Amerikan doları (USD) karşılığında, bir dizin dâhil olmak üzere, basılı kopya üyeliği mümkündür.

HUDOC veritabanına, Mahkeme'nin internet sayfası (<<http://hudoc.echr.coe.int/sites/tur/>>) üzerinden ücretsiz ulaşılabilmektedir. Veritabanı, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin içtihadına (Büyük Daire, Daire ve Komite kararları, kabul edilebilirlik kararları, tebliğ edilen davalar, istişari görüşler ve İçtihat Bilgi Notu'ndan hukuk özetleri), Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na (kararlar ve raporlar) ve Bakanlar Komitesi'ne (kararlar) erişim sağlamaktadır.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi
(Avrupa Konseyi)
67075 Strasbourg Cedex
France
Tel : 00 33 (0) 3 88 41 20 18
Fax : 00 33 (0) 3 88 41 27 30
publishing@echr.coe.int
www.echr.coe.int

İÇİNDEKİLER

MADDE 2	8
POZİTİF YÜKÜMLÜLÜKLER.....	8
YAŞAM.....	8
Polis gözetiminden kaçmaya teşebbüs ettiği sırada yüksekten atlayarak ölen uyuşturucu bağımlısının hayatını koruyamama: <i>iblal</i>	8
<i>Keller v. Rusya - 26824/04</i>	8
ETKİN SORUŞTURMA.....	8
İnguşetya’da kaybolan sivillere ilişkin etkin soruşturma yürütülmemesi: <i>iblal</i>	8
<i>Yandıyev ve Diğerleri / Rusya -34541/06, 43811/06 ve 1578/07</i>	8
MADDE 3	9
POZİTİF YÜKÜMLÜLÜKLER.....	9
Yetkililerin, diğer mahkûmlardan şiddet görme riski bulunan başvuranın güvenliğini sağlayamaması: <i>iblal</i>	9
<i>D.F. / Letonya – 11160 / 07</i>	9
POZİTİF YÜKÜMLÜLÜKLER.....	10
İNSANLIK DIŞI MUAMELE.....	10
Sovyet gizli polisi tarafından 1940 yılında Katyń’de idam edilen Polonyalı mahkumların akıbetine ilişkin yeterli açıklamanın yapılmadığı iddiası: <i>iblal yok</i>	10
<i>Janowiec ve Diğerleri / Rusya – 55508/07 ve 29520/09</i>	10
POZİTİF YÜKÜMLÜLÜKLER.....	13
SINIR DIŞI ETME.....	13
Rus yetkililerin, gözetimleri altında bulunan Tacikistan uyruklu kişiyi, hukuka aykırı muameleye maruz kalma riskine rağmen zorla Tacikistan’a gönderilmekten koruyamaması: <i>iblal</i>	13
<i>Nizomkhan Dzıburayev / Rusya – 31890/11</i>	13
AŞAĞILAYICI MUAMELE	15
Siyasetçinin yakalanması amacıyla, evinde eşi ve küçük çocuklarının gözleri önünde yapılan polis operasyonunun sertliği: <i>iblal</i>	15
<i>Gutsanovi / Bulgaristan – 34529/10</i>	15
MADDE 5	17
MADDE 5 § 1	17
KANUNA UYGUN YAKALAMA VEYA TUTUKLAMA	17
Başvuran mahkum edildikten sonra içtihadta yapılan değişiklik üzerine başvuranın serbest bırakılmasının ertelenmesi: <i>iblal</i>	17
<i>Del Rio Prada / İspanya - 42750/09</i>	17
MADDE 5 § 1 (E)	17
AKIL HASTALIĞI OLAN KİŞİLER	17
Kişi savunma yapamadığı için hakkında verilen psikiyatrik hapis cezası emri: kabul edilemez	17
<i>Juncal / Birleşik Krallık - 32357/09</i>	17
MADDE 5 § 3.....	19

HAKİM VEYA BAŞKA BİR YETKİLİ ÖNÜNE ZAMANINDA ÇIKARILMAK.....	19
Gözetli süresi (3 gün 5 saat 30 dakika): <i>ihlal</i>	19
<i>Gutsanovi / Bulgarıa - 34529/10</i>	19
MADDE 5 § 4.....	19
İNCELEME HIZI	19
Sınır dışı edilmek üzere tutulan kişinin kefaletle serbest bırakılma talebinin incelenmesinin çabukluğu:	
Madde 5 § 4 uygulanamaz; kabul edilemez	19
<i>Ismail / Birleşik Krallık - 48078/09</i>	19
MADDE 6	19
MADDE 6 § 1 (MEDENİ).....	19
MEDENİ HAKLAR VE YÜKÜMLÜLÜKLER.....	19
Belediye başkanının, bir “kahve dükkanını” hafif uyuşturucu maddelerin satışına müsamaha gösterilmesine ilişkin koşullara uyum sağlanmadığı gerekçesiyle kapatma kararına itiraz konulu dava:	
<i>Madde 6 § 1 uygulanamaz</i>	19
<i>De Bruin / Hollanda - 9765/09</i>	19
MAHKEMEYE ERİŞİM	20
Açık arttırmada zorla satışa itirazın reddedilmesi için zorunlu %10 ceza: <i>ihlal</i>	20
<i>Sace Elektrik, Ticaret ve Sanayi A.Ş. / Türkiye - 20577/05</i>	20
MADDE 6 § 1 (KAMU).....	21
ADİL YARGILANMA.....	21
Suçlamaların temelini oluşturan olayları açığa çıkarmak üzere savunma makamının şahitlerinin çağırılmasının reddedilmesi: <i>ihlal</i>	21
<i>Kaşparov ve Diğerleri / Rusya - 21613/07</i>	21
Aynı delillerin kabul edilebilirliğine ilişkin iki farklı mahkemeden yeterli gerekçe belirtilmeden verilen farklı kararlar: <i>ihlal</i>	21
<i>S.C. IMH Suceava S.R.L. / Romanya - 24935/04</i>	21
MADDE 6 § 2.....	22
MASUMİYET KARİNESİ.....	22
Bağımsız bir siyasi partinin başkanı tarafından, ateş etmenin hemen ardından toplum içinde cinayetten suçlama: kabul edilemez	22
<i>Mulosmani / Arnavutluk - 29864/03</i>	22
MADDE 6 § 3 (C)	22
HUKUKİ YARDIM İLE SAVUNMA.....	22
Soruşturmanın başlangıç aşamasında başvuranın tanık olarak verdiği ifadede bir itirafta bulunması esnasında hukuki yardımının bulunmaması: <i>ihlal yok</i>	22
<i>Bandaletov / Ukrayna - 23180/06</i>	22
7. MADDE	23
7 § 1 MADDESİ.....	23
KANUNSUZ CEZA OLMAZ	23

Ceza yargılamalarının sona ermesine rağmen, müsadere emri şeklinde ceza uygulanması: <i>iblal</i>	23
<i>Varnava/İtalya – 17475/09</i>	23
<i>29.10.2013 tarihli Karar [II. Bölüm]</i>	23
KANUNSUZ CEZA OLMAZ	24
DAHA AĞIR CEZA	24
GERİYE YÜRÜMEZLİK.....	24
Başvuranın mahkûm edilmesinden sonra içtihadta yapılan değişiklik nedeniyle, başvuranın tahliyesinin ertelenmesi: <i>iblal</i>	24
<i>Del Rio Prada/İspanya – 42750/09</i>	24
MADDE 8	27
POZİTİF YÜKÜMLÜLÜKLER.....	27
ÖZEL HAYATA SAYGI GÖSTERİLMESİ HAKKI	27
Ölümcül hastalığı olmayan bir kişinin intihar edebilmesi için reçeteye ilaç verilmesini düzenleyen açık, hukuki bir yönetmeliğin bulunmaması: <i>dava Büyük Daireye gönderilmiştir</i>	27
<i>Gross/İsviçre – 67810/10</i>	27
ÖZEL HAYATA SAYGI GÖSTERİLMESİ HAKKI	28
AİLE HAYATINA SAYGI GÖSTERİLMESİ HAKKI	28
KONUTA SAYGI GÖSTERİLMESİ HAKKI	28
Fransız gezginlerin, yıllardır yaşadıkları özel arazilerinden tahliye ettirilmeleri: <i>iblal</i>	28
<i>Winterstein ve Diğerleri/Fransa – 27013/07</i>	28
MADDE 10.....	29
İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ	29
Terör örgütü liderine saygı ifadesi kullandığı gerekçesiyle mahkumiyet (Şiddet veya terör eylemlerinin propagandasını yapmaksızın ve bu eylemleri teşvik etmeksizin): <i>İblal</i>	29
<i>Yalçınkaya ve Diğerleri/Türkiye - 25764/09 ve diğerleri</i>	29
TELEVİZYON YAPIMCISINA, DEVLET YAYINCISINA AİT GİZLİ KALMASI GEREKEN BİLGİLERİ AÇIKLADIĞI GEREKÇESİYLE ERTELENMİŞ HAPİS CEZASI UYGULANMASI: İHLAL.....	30
<i>Ricci/İTALYA - 30210/06</i>	30
İnternet haber portalının, isimsiz üçüncü şahıslar tarafından postalanması ve hakaret içeren yorumlar sebebiyle tazminat ödemeye mahkum edilmesi: <i>İblal bulunmamaktadır</i>	31
<i>Delfi AS/Estonya – 64569/09</i>	31
BİLGİYİ YAYMA ÖZGÜRLÜĞÜ	32
Ulusal gazete aleyhine mahkeme emri çıkarılırken usuli güvencelerin sağlanmaması: <i>iblal</i>	32
<i>Cumhuriyet Vakfı ve Diğerleri/Türkiye - 28255/07</i>	32
MADDE 11	33
BARIŞÇIL TOPLANMA ÖZGÜRLÜĞÜ	33
İzinsiz fakat barışçıl yapılan gösteriye katılma gerekçesiyle idari para cezasına çarptırma: <i>iblal</i>	33
<i>Kasparov ve Diğerleri / Rusya - 21613/07</i>	33
MADDE 14.....	34
AYRIMCILIK (MADDE 8)	34

İş arkadaşlarının baskısı sonucunda HIV enfeksiyonlu çalışanın işten çıkarılması: <i>ihlâl</i>	34
<i>I.B./Yunanistan - 552/10</i>	34
AYRIMCILIK (1 NO'LU PROTOKOLÜN 1. MADDESİ).....	36
Kamu kuruluşu personelinin talepleri için daha kısa bir süre sınırı belirlemeye ilişkin özel hükümlerin uygulanması: <i>ihlâl bulunmamaktadır</i>	36
<i>Giavi/Yunanistan - 25816/09</i>	36
MADDE 34.....	37
DİLEKÇE HAKKININ KULLANILMASINI ENGELLEME.....	37
Rus makamlarının kendi nezaretleri altındaki Tacikistan vatandaşını, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından düzenlenen ihtiyati tedbire aykırı olarak zorla Tacikistan'a göndermesi: <i>34. maddeye riayet edilmemesi</i>	37
<i>Nizomkbon Džburayev/Rusya - 31890/11</i>	37
MADDE 35.....	37
KABUL EDİLEBİLİRLİK.....	37
Başvuranın Yargılamaların Başlatılmasına ilişkin Uygulama Yönergesinde yer alan koşulu göz ardı ederek 39 sayfalık başvurusunun kısa bir özetini ibraz etmemesi: <i>ilk itiraz reddedilmiştir</i>	37
<i>Yüksel/Türkiye - 49756/09</i>	37
MADDE 35 § 1.....	38
İÇ HUKUK YOLLARININ TÜKETİLMESİ.....	38
İdare mahkemeleri önündeki yargılamaların uzunluğuna ilişkin davalarda tüketilmesi gereken yeni bir iç hukuk yolu: <i>kabul edilemez</i>	38
<i>Techniki Olympiaki A.E./Yunanistan - 40547/10</i>	38
İÇ HUKUK YOLLARININ TÜKETİLMESİ.....	39
ETKİLİ İÇ HUKUK YOLU - LETONYA.....	39
Tutukluluk koşullarına ilişkin olarak idare mahkemeleri önünde tazminat talebinde bulunulması: <i>etkili hukuk yolu</i>	39
<i>Ignats/Letonya - 38494/05</i>	39
İÇ HUKUK YOLLARININ TÜKETİLMESİ.....	40
ETKİLİ İÇ HUKUK YOLU – LİTVANYA.....	40
Yargılamaların uzunluğuna ilişkin Medeni Kanununun 6272. maddesi uyarınca yapılan şikâyetin yerel mahkemeler tarafından yorumlanması: <i>etkili hukuk yolu</i>	40
<i>Savickas ve Diğerleri/Litvanya - 66365/09 ve diğerleri</i>	40
MADDE 35§3.....	40
ZAMAN BAKIMINDAN YETKİ.....	40
Sözleşme'nin davalı devlette yürürlüğe girmesinden 58 yıl önce meydana gelen ölümler hakkında Mahkemenin zaman bakımından yargı yetkisi: <i>ilk itiraz kabul edilmiştir</i>	41
<i>Janowiec ve Diğerleri/Rusya - 55508/07 ve 29520/09</i>	41
MADDE 38.....	41
GEREKLİ TÜM KOLAYLIKLARIN SAĞLANMASI.....	41

Yerel mahkemenin Katyń katliamına ilişkin ceza soruşturmasına devam edilmemesi doğrultusundaki kararın suretinin verilmesinin ulusal güvenlik gerekçeleriyle reddedilmesi: 38. maddeye riayet edilmemesi.....	41
<i>Janowiec ve Diğerleri/Rusya –</i>	41
<i>55508/07 ve 29520/09</i>	41
Kötü muameleye maruz kalma riski bulunan başvuranın ülkesine zorla geri gönderilmesine ilişkin dava hakkında bilgi ve belge taleplerinin yerine getirilmemesi: 38. maddeye riayet edilmemesi.....	41
<i>Nizomkhan Dzburayev/Rusya – 31890/11</i>	41
SÖZLEŞME'YE EK 1 NO.LU PROTOKOL'ÜN 1. MADDESİ.....	41
POZİTİF YÜKÜMLÜLÜKLER	41
Eski SSCB'nin dağılmasının ardından, dondurulmuş olan döviz tasarruflarının geri alınamaması: <i> kabul edilemez</i>	41
<i>Likvidējama p/s Selga ve Diğerleri /Letonya</i>	41
<i>– 17126/02 ve 24991/02</i>	41
MÜLKİYETİN ÇEKİŞMESİZ KULLANIMI.....	42
Kamu merciine tahsis edilen arazinin kamulaştırılmasının yirmi yıl öncesinde kullanımına kısıtlama getirilmesi: <i>ihlal</i>	42
<i>Hüseyin Kaplan /Türkiye – 24508/09</i>	42
Kamu sektöründen emekli kimselere ödenmesi gereken emeklilik ikramiyelerinde kesinti yapılması: <i> kabul edilemez</i>	42
<i>Da Conceiçao Mateus Santos Januario /Protekiz</i>	42
<i>– 62235/12 ve 57725/12</i>	42
<i>8.10.2013 tarihli Karar [II. Bölüm]</i>	42
MAHKEME İÇTÜZÜĞÜNÜN 47. MADDESİ.....	43
BİREYSEL BAŞVURUNUN İÇERİĞİ.....	43
Başvuranın Yargılamaların Başlatılmasına ilişkin Uygulama Yönergelerinin gerekliliklerini dikkate almaksızın 39 sayfa şeklinde verdiği başvurusunun kısa bir özetini ibraz etmemesi: <i>ön itiraz reddedilmiştir</i>	43
<i>Yüksel /Türkiye – 49756/09</i>	43
DAVANIN BÜYÜK DAİRE'YE GÖNDERİLMESİ	43
43 § 2 MADDE.....	43
MAHKEME'DEN HABERLER	44
1. HUDOC VERİTABANI	44
TÜRKÇE VERSİYONU	44

MADDE 2

Pozitif yükümlülükler Yaşam

Polis gözetiminden kaçmaya teşebbüs ettiği sırada yüksekte atlayarak ölen uyuşturucu bağımlısının hayatını koruyamama: *ihlal*

Keller v. Rusya - 26824/04
17.10.2013 tarihli Karar [I. Bölüm]

Olaylar — Başvuranın oğlu (V.K.), 13 Eylül 2000 tarihinde, iki adet bisiklet çaldığı gerekçesiyle yakalanmıştır. İfade tutanağında, başvuranın oğlunun uyuşturucu bağımlısı olduğu belirtilmiştir. Üç gün sonra, İçişleri Bakanlığı Bölge Departmanında (“ROVD”) üçüncü katta bulunan bir ofise götürülmüş ve orada, görevli avukatın hazır bulunduğu sırada, hırsızlıkla suçlanmıştır. Görüşme bittikten ve görevli avukat ayrıldıktan sonra soruşturma memuru, stajyer soruşturma memuruna savcı ile toplantı yapmak üzere oradan ayrıldığında, V.K.’ya göz kulak olmasını söylemiştir. Bir saatten uzun bir süre sonra, V.K. ROVD mahallinin iç avlusunda ölü bulunmuştur. Stajyer soruşturma memuru raporunda, V.K.’nın aniden ofisten koşarak çıkıp tuvalete gittiğini belirtmiş ve görünüşe göre V.K. üçüncü katta bulunan söz konusu tuvaletin penceresinden atlayarak ölmüştür.

Hukuki Değerlendirme — Madde 2 (*esas bakımından*): V.K.’nin, polis memurları tarafından maruz kaldığı kötü muameleden kaçmaya çalışırken öldüğü veya pencereden atıldığı veya atlamaya zorlandığı sonucuna ulaşılmasını sağlayan yeterli derecede gerçekçi ve açık deliller bulunmamaktadır. Dava dosyası ve tarafların ibrazları göz önüne alındığında Mahkeme, yetkililerin, mantıklı olarak, V.K.’nin talihsiz bir şekilde tutukluluktan kaçmaya teşebbüs etmesi neticesinde öldüğü sonucuna vardıklarına kanaat getirmiştir.

Devletin, V.K.’nin yaşamını koruma yükümlülüğünü yerine getirip getirmediğine ilişkin olarak Mahkeme, tutuklu halde bulundurulmuş kişilerin sağlığını ve esenliğini koruma yükümlülüğünün, gözaltında bulunan veya tutuklu bulundurulmuş kişilerin hayatını öngörülebilir bir tehlikeden koruma yükümlülüğünü kapsadığını hatırlatmıştır. V.K.’nin üçüncü katın penceresinden atlamak suretiyle kaçmaya teşebbüs edebileceğine dair bir risk olduğunu yetkililerin bildiklerini veya bilmeleri gerektiğini gösteren yeterli bir kanıt

olmamasına rağmen, tutuklunun kaçma teşebbüsüne ilişkin olası herhangi bir riski en aza indirmek için polis memurlarının almaları beklenen bazı temel önlemler vardır.

Bu bağlamda, 16 Eylül 2000 tarihinde, V.K.’nin tutukluluk haline ilişkin gözetim ve denetim önlemleri ciddi bir şekilde yetersizdir. Geçerli iç hukuk kurallarına açıkça aykırı hareket edilerek, V.K.’nin kaçma teşebbüsü sırasında veya öncesinde olay yerinde gözetim memuru bulunmamıştır ve görüşme, belirlenmiş uygun bir yerden ziyade soruşturma memurunun ofisinde gerçekleşmiştir. Polis, V.K.’nin uyuşturucu bağımlısı olduğunun bilinmesine ve ifade sırasında gergin olduğu fark edilmesine rağmen herhangi bir güvenlik önlemi almamıştır. Sonuç olarak V.K., etkin bir gözetim olmaksızın kapısı kilitli olmayan bir ofiste uzun süre kalmış ve bu durum onun soruşturmacı memurun ofisinden fark edilmeden kaçıp, pencereden atlamadan önce üçüncü katta bulunan tuvalete gitmesine olanak sağlamıştır. Devletten, mevcut davada olduğu gibi trajik olaylara engel olmak için polis merkezinde bulunan her pencereye demir parmaklıklar koyulmasını talep etmek aşırı bir yük olmasına rağmen Devletler, Sözleşme’nin 2. maddesi uyarınca gözaltında bulunan veya tutuklu bulundurulmuş kişilerin yaşamlarını öngörülebilir tehlikelerden koruma görevlerinden muaf olmamaktadırlar.

Özet olarak, Devlet yetkilileri, V.K.’yı yeteri kadar ve makul ölçüde koruyamamışlardır.

Sonuç: ihlal (oy birliğiyle).

Mahkeme, ayrıca oy birliğiyle, V.K.’nin ölümü hakkında yürütülen soruşturmaya ilişkin olarak 2. maddenin usul bakımından ihlal edilmediğine, gözaltı sırasında V.K.’nin maruz kaldığı iddia edilen yaralanmalara ilişkin olarak 3. maddenin esas bakımından ihlal edilmediğine, ancak yetkililerin söz konusu yaraların nasıl oluştuğu hakkında etkin bir soruşturma gerçekleştirmediğine ilişkin olarak ilgili maddenin usul bakımından ihlal edildiğine hükmetmiştir.

Madde 41: Manevi tazminat olarak 11,000 avro.

(Bk. ayrıca *Robineau / Fransa* (k.k.), 58497/11, 3 Eylül 2013, [Bilgi Notu 166](#))

Etkin Soruşturma

İnguşetya’da kaybolan sivillere ilişkin etkin soruşturma yürütülmemesi: *ihlal*

Yandiyev ve Diğerleri / Rusya -34541/06, 43811/06
ve 1578/07

10.10.2013 tarihli Karar [I. Bölüm]

Olaylar — Başvuranlar, İnguşetya’da 2002 ve 2004 yıllarında Rus güvenlik güçleri oldukları belirlenen silahlı adamlar tarafından yakalandıktan sonra kaybolan üç kişinin yakın akrabalarıdır. Her bir davada, yerel savcılık tarafından ceza soruşturması başlatılmış ve ardından yargılama işlemleri durdurulmuş ve birçok durumda tekrar başlatılmıştır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından hüküm verildiği sırada, yargılamalar hala derdest durumdaydı ve kaybolan kişilerin nerede olduğu ve kaçırılan kişilerin kimlikleri hala bilinmemekteydi. Taraflar, kaybolma olaylarında Devletin müdahale düzeyini ve kaçırılan kişilerin ölü olduklarının varsayıp varsayılmayacağını tartışmışlardır.

Hukuki Değerlendirme — Madde 2

(a) *Esas bakımından* — Mahkeme, başvuranların aile üyelerinin Devlet temsilcileri tarafından gözaltına alındıklarının anlaşıldığına hükmetmiştir. Kaçırıldıklarından beri söz konusu üç kişiden güvenilir bir haber alınmadığından ve söz konusu tutukluluk halinin yaşamı tehdit eden mahiyeti göz önüne alındığında, kişilerin öldükleri varsayılabilir. Davalı Devlet, ölüm sebeplerini gerekçelendiremediğinden, kişilerin ölümlerinden sorumludur.

Sonuç: ihlal (oy birliğiyle).

(b) *Usul bakımından* — Başvuranların akrabalarının kaybolmalarına ilişkin olarak yürütülen soruşturma işlemleri, failerin kimlikleri ve mağdurların akıbetleri hakkında herhangi bir önemli gelişme kaydedilmeksizin uzun yıllardır derdest haldedir. Davaların hepsinde yargılama işlemlerine ilişkin olarak birçok aksaklık kaydedilmiştir. Özellikle, kişileri kaçırdıkları sırada kaçırılanların kullandığı özel geçitlerin yerlerini ve mahiyetlerini tespit etmek için hiç bir adım atılmamıştır. Aksi durum, kaçırılanların kimliklerini ve mağdurların akıbetlerinin belirlenmesini sağlayabilirdi. Burada tehlikede olan, güç kullanımını sadece Devletin gerçekleştirebileceğine ilişkin halkın güvenidir. Bu nedenle Devlet, mevcut bütün yollarla, yargısal veya başka bir şekilde, yeterli müdahalede bulunmalıdır. Böylece, yaşam hakkının korunmasına ilişkin yasama ve idari çerçeveye gereğince uyulmuş ve herhangi bir hak ihlali durdurulup cezalandırılmış olur. Davalı Devlet, mevcut davada söz konusu müdahaleyi gereğince yerine getirmemiştir.

Sonuç: ihlal (oy birliğiyle).

Mahkeme ayrıca, oy birliğiyle (başvuranların maruz kaldığı acı ve üzüntüye ilişkin olarak) 3. maddenin, (hukuki bir dayanağı ve bilgilendirme

olmaksızın tutukluluk hallerine ilişkin olarak) 5. maddenin ve (2. ve 3. maddeler uyarınca başvuranların şikayetleri ile ilgili etkin bir iç hukuk yolunun bulunmamasına ilişkin olarak) 13. maddenin ihlal edildiklerine karar vermiştir.

Madde 41: Başvuranlara manevi tazminat olarak 45,000 avro ile 60,000 avro arasında bir miktarın ve maddi tazminat olarak 7,800 avro ile 60,000 avro arasında bir miktarın ödenmesine hükmedilmiştir.

(Bk. *Imakayeva / Rusya*, 7615/02, 9 Kasım 2006, [Bilgi Notu 91](#); *Gakayeva ve Diğerleri / Rusya*, [51534/08](#) ve diğerleri, 10 Ekim 2013; *Aslakhanova ve Diğerleri / Rusya*, 2944/06 ve diğerleri, 18 Aralık 2012, [Bilgi Notu 158](#); ve *Varnava ve Diğerleri / Türkiye*, 16064/90 ve diğerleri, 18 Eylül 2009, [Bilgi Notu 122](#)).

MADDE 3

Pozitif yükümlülükler

Yetkililerin, diğer mahkûmlardan şiddet görme riski bulunan başvuranın güvenliğini sağlayamaması: ihlal

D.F. / Letonya – 11160 / 07
29.10.2013 tarihli Karar [4. Bölüm]

Olaylar – Başvuran 2006 yılında, çocuklara tecavüz etmek ve cinsel tacizde bulunmaktan suçlu bulunmuş ve on üç yıl hapse mahkûm edilmiştir. Başvuran, bir yıldan uzun bir süre Daugavpils Cezaevinde kalmıştır. Söz konusu cezaevinde, başvuranın polis muhbirliği yaptığını ve cinsel suçlu olduğunu bilen diğer mahkûmların kendisini şiddete maruz bıraktığı iddia edilmiştir. Cezaevi yönetimi başvuranın hücrelerini sık sık değiştirmiş ve kendisini diğer birçok mahkûmla karşı karşıya getirmiştir. Başvuran, yetkililer için veya yetkililerle işbirliği içinde çalışan mahkûmların yer aldığı özel bir bölümü bulunan bir cezaevine nakledilmesi için birçok kez talepte bulunmuştur. Ancak, cezaevi yönetimi başvuranın polis muhberi olduğu kanısında olmadığı için, başvuranın taleplerini sürekli olarak reddetmiştir. Başvuran, en sonunda özel bir hapishaneye nakledilmiştir.

Hukuki Değerlendirme – 3. madde

(a) *Kötü muamele iddiası* - Başvuran, kötü muameleyle maruz kaldığına ilişkin olarak

herhangi bir detay vermemiş ya da herhangi bir yaralanmaya maruz kaldığına yönelik olarak hiçbir kanıt göstermemiştir.

Sonuç: kabul edilemez (açıkça dayanaktan yoksun).

(b) *Başvuranın güvenliğinin sağlanamaması* - Avrupa İşkencenin ve İnsanlık Dışı veya Onur kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi (CPT), cinsel suçlarla itham edilen mahkûmların diğer mahkûmlar tarafından şiddete maruz kalma risklerinin yüksek olduğunu tespit etmiştir. Komite ayrıca, Daugavpils Cezaevinde yaşanan bu tür şiddet olaylarına ilişkin kaygılarını defalarca ifade etmiştir. Cezaevi yetkilileri, başvurana yöneltilen suçlamaların mahiyetinin ve bu suçlamaların yol açtığı riskin açıkça farkındaydı. Ayrıca başvuranın polisle geçmişte yürüttüğü işbirliğine ilişkin Devletin ilgili birimleri bilgi sahibiydi. Ancak bu bilgiler, ilgili yetkililere sistemli olarak iletilmemiştir. Mahkeme, başvuranın hassasiyetinin ele alınması amacıyla Daugavpils Cezaevi tarafından atılan özel adımlara ilişkin bilgiye sahip olmamıştır. Ayrıca Hükümet, başvuranın sürekli olarak başka bir hücreye nakledilmesine yönelik olarak ikna edici bir gerekçelendirme sunmamış ya da söz konusu nakilleri kapsayan bir stratejiye atıfta bulunmamıştır. CPT'nin tavsiye kararları uyarınca, savunmasız mahkûmların nakledilmesi, tutuklular arasında yaşanan şiddet olaylarının üstesinden gelinmesi için dikkatlice tasarlanan bir stratejinin parçasını oluşturmalıydı. Yerel bir önleyici mekanizmanın etkili olabilmesi için, mekanizmanın yetkililere ilgili kişinin karşılaştığı öngörülen riskle orantılı bir şekilde, ivedilikle karşılık vermelerine olanak sağlaması gerekirdi. Mevcut davada açıkça görüldüğü üzere, daha önce yaptığı işbirliklerini kabul etmesine yönelik olarak kolluk kuvvetlerine yapılan bir talep, soruşturmayı yürüten kişiler, savcılar ve ceza infaz kurumları arasında, savunmasız mahkûmların olası kötü muameleye maruz kalmalarını önlemek amacıyla yeterince uyumlu çalışmamaları nedeniyle, uzun ve ağır bürokratik işlemlere dönüşebilmektedir. İdare mahkemeleri nezdinde geçici bir tedbir talep etme olanağı, mahkemelerin söz konusu zamanda bu tür talepleri ele almaları açısından herhangi bir süre sınırlamasına tabi olmamaları nedeniyle, duruma çözüm olmamıştır. Bu nedenle, savunmasız mahkûmların nakledilmesine ilişkin mevcut sistem, ne hukuki açıdan ne de uygulama bakımından etkili olmamıştır. Başvuranın bir yılı aşkın bir süre olası kötü muamele riskine ilişkin

korkusu ve bu sorunun çözüme kavuşturulması amacıyla etkin bir hukuk yolunun bulunmaması dikkate alındığında, Sözleşme'nin 3. maddesi ihlal edilmiştir.

Sonuç: ihlal (oy birliğiyle)

Madde 41: manevi tazminat olarak 8.000 avro

(bk. ayrıca *J.L. / Letonya*, 23893/06, 17 Nisan 2012, [151 no.lu Bilgi Notu](#); *Rodic ve Diğerleri / Bosna Hersek*, 22893/05, 27 Mayıs 2008, [108 no.lu Bilgi Notu](#); ve *Premiņny / Rusya*, 44973/04, 10 Şubat 2011, [138 no.lu Bilgi Notu](#))

Pozitif yükümlülükler **İnsanlık dışı muamele**

Sovyet gizli polisi tarafından 1940 yılında Katyn'de idam edilen Polonyalı mahkûmların akıbetine ilişkin yeterli açıklamanın yapılmadığı iddiası: *ihlal yok*

Janowiec ve Diğerleri / Rusya – 55508/07 ve 29520/09
21.10.2013 tarihli Karar [BD]

Olaylar – Başvuranlar, Kızıl Ordunun Eylül 1939 yılında Polonya Cumhuriyetini istila etmesinin ardından, Sovyet kamplarında ya da cezaevlerinde tutulan ve daha sonra Sovyet gizli polisi tarafından, Nisan ve Mayıs 1940'da, 21.000 kişi ile beraber yargılanmadan öldürülen Polonyalı görevli ve yetkililerin akrabalarıydı. Maktuller, Katyn ormanında toplu mezarlara gömülmüşlerdir. Toplu katliamlara yönelik soruşturmalar 1990 yılında başlatılmış ancak 2004 yılında sonlandırılmıştır. Soruşturmanın sonlandırılmasına ilişkin karar metni, Avrupa Mahkemesi'nin karar verdiği tarihte gizli olarak sınıflandırılmış ve başvuruların karar metnine erişimine izin verilmemiştir. Başvuranların söz konusu karara erişim sağlamaya ve davanın çok gizli olarak sınıflandırılmasının kaldırılmasına yönelik yinelenen talepleri Rus mahkemeleri tarafından sürekli olarak reddedilmiştir. Rus yetkililer ayrıca, belgenin başvuranın davası açısından çok önemli olmadığı ve iç hukukun

kendilerini gizli olarak sınıflandırılan bilgileri açıklamaktan alkoyduğu gerekçesiyle, kararın bir kopyasının Avrupa Mahkemesine sunulmasını reddetmişlerdir.

Mahkemenin bir Dairesi, 16 Nisan 2012 tarihli bir kararla (bk. 151 no.lu **Bilgi Notu**) Hükümetin, soruşturmanın sonlandırılmasına ilişkin kararın bir kopyasını sunmayarak, Sözleşme'nin 38. maddesine uygun davranmadığına, ancak başvuruların ölümlere yönelik etkin bir soruşturma yürütülmesi yükümlülüğünün ihlal edildiğine dair şikâyetlerinin esasına ilişkin olarak Mahkemenin geçmişe dönük olarak inceleme yapma yetkisinin bulunmadığına üç oya karşılık dört oyla karar vermiştir. Daire, durumlarından dolayı Rus yetkililerin sürekli ilgisiz olmasıyla oluşan sıkıntı nedeniyle on başvuran ile ilgili olarak Sözleşme'nin 3. maddesinin ihlal edildiğine iki oya karşılık beş oyla karar vermiştir.

Hukuki değerlendirme – 2. madde (usul bakımından): Mahkeme, bir Devletin kendi görevlileri tarafından hukuka aykırı bir şekilde öldürme iddialarına ilişkin olarak, Sözleşme'nin 2. maddesi uyarınca, etkin bir soruşturma yürütmeye yönelik usuli yükümlülüğünü zaman bakımından inceleme yetkisinin, ölümlerin Sözleşme'nin söz konusu Devlette yürürlüğe girdiği tarihten önce olması durumunda, sınırsız olmadığını yinelemiştir. Bu tür davalarda Mahkemenin sadece, Sözleşme'nin yürürlüğe girdiği tarihten sonra gerçekleşen usuli işlem ve ihmaller üzerinde ve tetikleyici olay olan ölüm ile Sözleşme'nin yürürlüğe girmesi arasında “gerçek bir bağlantı” olması koşuluyla yargı yetkisi bulunmaktadır. “Gerçek bir bağlantının” kurulabilmesi için, ölüm ile Sözleşme'nin yürürlüğe girdiği tarih arasındaki dönemin kısa olması ve soruşturmanın büyük bölümünün, Sözleşme'nin yürürlüğe girdiği tarihten sonra yürütülmesi gerekmektedir. Bu amaçla, oldukça kısa dönem on yılı aşmayan süre anlamına gelmektedir.

Delillere bakıldığında başvuruların akrabalarının, Sovyet yetkililer tarafından 1940 yılında idam edildiği tahmin edilmiştir. Ancak Rusya Sözleşme'yi yaklaşık elli sekiz yıl yani, Mayıs 1988'e kadar imzalamamıştır. Belirtilen süre, Mahkemenin önüne gelen önceki tüm davalarda, Sözleşme'nin 2. maddesi uyarınca usuli yükümlülüğü harekete geçiren dönemden çok daha uzundur. Ayrıca söz konusu süre, mutlak veriler ışığında, ölümler ile Sözleşme'nin Rusya'da yürürlüğe girmesi arasında gerçek bir bağlantı kurulması için çok uzun bir süredir.

Toplu mezarlara gömülme olayının başlangıcına ilişkin soruşturmanın resmi olarak 2004 yılında yani, Sözleşme'nin Rusya'da yürürlüğe girmesinden altı yıl sonra sonlandırılmasına rağmen, Sözleşme'nin yürürlüğe girdiği tarihten sonra soruşturmaya ilişkin bilgilerin dava dosyasında bulunan bilgilere ve tarafların görüşlerine dayanılarak tespit edilmesi imkânsız hale gelmiştir. Mahkeme, delillerin yeniden değerlendirilmesinin, önceki tespitlerden vazgeçilmesinin ya da soruşturma belgelerinin gizli olarak sınıflandırılmasına ilişkin bir kararın, Sözleşme'nin 2. maddesi çerçevesinde “gerçek bir bağlantı” bulunduğunun saptanabilmesi için gerekli olan “usuli adımların önemli bir bölümü” anlamına geldiğinin söylenebileceğini kabul etmemiştir. Bunun yanı sıra kritik tarihten sonraki dönemde, herhangi bir ilgili delil unsuru veya önemli bir bilgi ortaya çıkmamıştır. Dolayısıyla, “gerçek bir bağlantı” varlığının saptanması için hiçbir ölçüt yerine getirilmemiştir.

Ancak Mahkemenin *Şilip / Slovenya* kararında belirttiği üzere, “gerçek bağlantı” standardını karşılamayan olağandışı durumlar olabilir. Bu tür durumlarda, güvencelerin gerçek anlamda ve etkin bir şekilde korunmasını teminat altına alma ihtiyacı ve Sözleşme'nin temel değerleri, bir bağlantının bulunduğunun kabul edilmesi için yeterli bir dayanak teşkil eder. Bu tür davalarda gerekli bağlantının tespit edilmesi için, tetikleyici olayın ceza gerektiren sıradan bir suçtan çok daha büyük bir boyutta olması ve Sözleşme'nin temeline aykırı olması gerekmektedir. Savaş suçları, soykırım ya da insanlığa karşı işlenmiş suçlar gibi uluslararası hukuktaki ciddi suçlar, belirtilen kategoriye girmektedir. Ancak belirtilen “Sözleşme değerleri” ifadesi, Sözleşme'nin 4 Kasım 1950 tarihinde kabul edilmesinden önce gerçekleşen olaylara uygulanamaz. Zira Sözleşme, belirtilen tarihte uluslararası insan hakları anlaşması olarak var olmaya başlamıştır. Sözleşme'ye taraf bir Devlet, suçun Sözleşme'nin kabul edilmesinden önce işlenmesi durumunda, uluslararası hukuk uyarınca en ciddi suçları bile soruşturmadığı için Sözleşme uyarınca sorumlu tutulamaz. Bu bağlamda, koşulların izin vermesi durumunda uluslararası hukuk uyarınca ciddi bir suç soruşturma olanağına sahip olan bir Devlet ile Sözleşme nedeniyle soruşturmak zorunda olan bir Devlet arasında temel bir fark bulunmaktadır. Sözleşme'nin 2. maddesi uyarınca soruşturma yükümlülüğünü harekete geçiren olaylar, Sözleşme'nin kabul edilmesinden yaklaşık on yıl önce, yani 1940 yılının ilk aylarında

gerçekleşmiştir. Dolayısıyla uzak geçmiş ile Sözleşme'nin kabul edilmesinden sonraki dönem arasında köprü kurulabilmesi için herhangi bir unsur bulunmamaktadır. Mahkemenin, Sözleşme'nin 2. maddesi uyarınca yapılan şikâyeti inceleme yetkisi yoktur.

Sonuç: ilk itiraz onanmıştır (dört oya karşılık on üç oyla)

Madde 3: Mahkeme içtihadında, “kaybolan kişinin” uzun bir değişken umut ve ümitsizlik döneminden geçen aile üyelerinin sıkıntısının, özellikle bilgi edinme taleplerine karşı yetkililerin sergilediği duyarsız tutum nedeniyle, Sözleşme'nin üçüncü maddesinin ihlal edildiğine yönelik bir tespiti gerçekleştirebileceğini kabul etmiştir. Ancak başvuranların davasında, Mahkemenin yetkisi sadece Sözleşme'nin Rusya'da yürürlüğe girdiği tarih olan 5 Mayıs 1998 tarihinde başlayan döneme uzanmıştır. Belirtilen tarihe kadar, Polonyalı savaş tutuklularının akıbetine ilişkin kalıcı belirsizlik devam etmiştir. Tüm cesetlerin ele geçirilmemesine rağmen ölümleri, Sovyet ve Rus yetkililerce resmi olarak kabul edilmiş ve kabul gören tarihi bir olay olmuştur. Başlangıçta “ortadan kaybolma” davası olan dava, “doğrulanmış ölüm” davası olarak kabul edilmiştir. Mahkemenin, “doğrulanmış ölüm” davalarında Sözleşme'nin 3. maddesinin ayrı bir ihlalinin bulunduğu sonucuna varmasına yol açan özel koşulların (örneğin, mağdurun çektiği sıkıntının doğrudan tanığı olması) hiçbirinin başvuranların davasında bulunmaması nedeniyle, mağdurların sıkıntıları, ciddi insan hakları ihlali sonucu mağdur olan kişilerin akrabalarının kaçınılmaz bir şekilde maruz kaldığı duygusal sıkıntıdan farklı bir boyuta ve niteliğe ulaşmamıştır.

Sonuç: ihlal bulunmamıştır (beş oya karşılık on iki oyla).

Madde 38: İç hukuk düzeyinde kararın kanunen çok gizli olarak sınıflandırıldığı ve gizli olarak sınıflandırılan belgelerin gizliliklerine ilişkin teminat verilmeden, Hükümet'in belgeleri uluslararası kuruluşlara iletmesinin olanaksız olduğu gerekçesiyle Hükümet, Katyń soruşturmasının sonlandırılmasına ilişkin Eylül 2004 tarihinde alınan kararın bir kopyasının sunulması yönündeki Mahkeme talebini yerine getirmemiştir.

Mahkeme, ulusal güvenliğin söz konusu olduğu durumlarda bile, demokratik bir toplumda

hukuka uygunluk ve hukukun üstünlüğü kavramlarının, temel insan haklarını etkileyen tedbirlerin, kararı ve ilgili delilleri incelemeye yetkili olan bağımsız bir organ önünde çekişmeli yargılamanın bazı türlerine tabi olmak zorunda olmasını gerektirdiğini, aksi takdirde Devlet yetkililerinin, Sözleşme tarafından korunan haklara keyfi olarak zarar verebileceğini yinelemiştir.

Mevcut davada ulusal mahkemeler, yönetimin, soruşturmanın sonlandırılmasına ilişkin kararda yer alan bilgilerin, olaylardan sonra yetmiş yıldan fazla bir süre geçmesine rağmen gizli tutulması gerektiği yönündeki iddiasını ciddi bir incelemeye tabi tutmamıştır. Mahkemeler tahkikatların kapsamını, gizliliğin kaldırılmasının ulusal güvenliğe bir zarar teşkil edeceği sonucunun gerçekten makul bir dayanağı olup olmadığına ilişkin bağımsız bir inceleme gerçekleştirmeden, gizli olarak sınıflandırma kararının ilgili makamların idari yetkisi dâhilinde verilip verilmediğini belirlemekle sınırlanmışlardır. Mahkemeler esasında, en yüksek düzeyde gelen emirler sonucunda yapılan en ağır insan hakları ihlallerinden bir tanesine ilişkin soruşturmayı sonlandırmasından dolayı, kararın aslında ulusal hukuk uyarınca gizli olarak sınıflandırılmaya uygun olmadığı iddiasını ele almamışlardır. Mahkemeler ayrıca, bilgilerin korunması ihtiyacına yönelik iddia ile şeffaf bir soruşturmanın kamu menfaatine olan yararı ve ölümlerin detaylarının ortaya çıkarılmasının maktullerin akrabalarının kişisel menfaatlerine olan yararı arasında dengeleyici bir uygulama gerçekleştirememiştir. Mahkeme, gizlilik kararının ulusal adli incelemesinin sınırlı kapsamı dikkate alındığında, soruşturmanın sonlandırılmasına ilişkin 2004 yılında verilen kararın bir kopyasının sunulmasının, Rusya'nın ulusal güvenliğini etkileyebileceğini kabul etmemiştir.

Mahkeme ayrıca, meşru ulusal güvenlik kaygılarının, Mahkeme İçtüzüğü'nün 33. maddesi uyarınca söz konusu belgeye erişimin sınırlandırılması ve *gerekli görülmesi durumunda (in extremis)*, duruşmanın kapalı kapılar ardında gerçekleştirilmesi de dâhil olmak üzere uygun usuli düzenlemeler aracılığıyla giderilebileceğini vurgulamıştır. Ancak Hükümet bu tür tedbirlerin uygulanması talebinde bulunmamıştır.

Sonuç: 38. madde koşulları yerine getirilmemiştir (oy birliğiyle).

Madde 41: 38. madde koşullarının yerine getirilmemesi adil tazmin gerektirmeyen usuli bir husus olduğu için, tazminat talepleri reddedilmiştir.

(bk. *Šilih / Slovenya* [BD], 71463/01, 9 Nisan 2009, [118 no.lu Bilgi Notu](#))

Pozitif yükümlülükler Sınır dışı etme

Rus yetkililerin, gözetimleri altında bulunan Tacikistan uyruklu kişiyi, hukuka aykırı muameleye maruz kalma riskine rağmen zorla Tacikistan'a gönderilmekten koruyamaması: ihlal

Nizomkbon Džburayev / Rusya – 31890/11
3.10.2013 tarihli Karar [1. Bölüm]

Olaylar – Başvuran, Tacikistan uyruklu ve tanınmış bir işadımıydı. Başvuran 2007 yılında, öldürülme korkusuyla Tacikistan'dan kaçmıştır. Başvuran son olarak 2010 yılının Ağustos ayında, ortağının ikamet ettiği Rusya'ya gitmiştir. Başvuran iki hafta sonra, cezai suçlamalar nedeniyle ülkesine iade edilmesini isteyen Tacik yetkililerin düzenlemiş olduğu uluslararası yakalama emri gereğince, Rus yetkililer tarafından yakalanıp tutuklanmıştır. İade talebi Şubat 2011'de kabul edilip Rus mahkemelerince onanmıştır. Ancak bu arada, Avrupa Mahkemesinin, [Mahkeme İçtüzüğü'nün 39. maddesi](#) uyarınca başvuranın Tacikistan'a iade edilmemesi talimatını içeren geçici tedbirini bildirmesi nedeniyle, karar infaz edilmemiştir. Mahkeme Yazı İşleri Müdürü, başvuranın geçici tedbirlere aykırı olarak Rusya'dan Tacikistan'a gizlice nakledildiği yönündeki yinelenen iddialara ilişkin derin kaygılarını açıkladığı ve Hükümeti, söz konusu olaylarla ilgili yaşanan gelişmelere ilişkin olarak Mahkemeye detaylı olarak bilgi sağlamaya davet ettiği bir yazıyı 2012 yılının Ocak ayında, Rus Hükümetine göndermiştir.

Başvuran 29 Mart 2012 tarihinde, tutulduğu tutukevinden serbest bırakılmıştır. Başvuranın avukatının, başvuranın yakın zamanda çıkacağına ilişkin olarak bir hücre arkadaşı tarafından bilgilendirildiğini söylemesine rağmen, başvuranın avukatı veya yakın akrabaları, serbest bırakılacağına ilişkin kararlar ile ilgili olarak yetkililer tarafından bilgilendirilmemişlerdir. Ancak avukat

tutukevine gidene kadar, başvuran hiçbir iz bırakmadan ortadan kaybolmuştur. Tacik Devlet Televizyonu 7 Nisan 2012 tarihinde, başvuranın açıklama yaptığı video görüntülerini yayınlamıştır. Başvuran belirtilen açıklamada, suçlu hissetmesi ve çocukları ve yaşlı annesi için endişelenmesi nedeniyle, serbest bırakılmasından hemen sonra Tacikistan'a dönmeye karar verdiğini belirtmiştir. Başvuran açıklamasında ayrıca teslim olmadan önce, yerel bir markette hemşerilerinden 370 avroya eşdeğer borç para aldığını ve karayolu üzerinden Tacikistan'a gittiğini söylemiştir.

Hukuki değerlendirme – 3. madde: Başvuranın, 29 Mart 2012 tarihinde Rusya'da serbest bırakılmasının ardından, kimliği belirsiz kişiler tarafından gizlice ve hukuka aykırı olarak Rusya'dan Tacikistan'a götürüldüğü şüpheye yer bırakmayacak şekilde açıktır. Başvuranın zorla Tacikistan'a geri gönderilmesi, Sözleşme'nin 3. maddesine aykırı olarak, kötü muameleye maruz kalma riskinin ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Başvuranın Tacikistan'a götürülmesinin sorumluluğuyla ilgili olarak, Rus Devlet yetkililerinin söz konusu operasyonda yer almadıklarına veya nasıl yer aldıklarına bakılmaksızın, davalı devlet Sözleşme'nin 3. maddesi uyarınca sahip olduğu yükümlülükleri ihlal etmiştir.

Rus yetkililerin başvuranı, zorla Tacikistan'a götürülmesine ve belirtilen ülkede kötü muameleye maruz kalmasına yönelik fiili ve yakın bir riske karşı koruyamadıkları açıktır. Yetkililerin, başvuranı serbest bırakmaya karar verdiklerinde böyle bir riskin bulunduğu farkında oldukları ya da olmaları gerektiği şüpheye yer bırakmayacak şekilde barizdir. Başvuranın geçmişi, Tacik yetkililerin başvuranın davasındaki tutumları ve özellikle Rus yetkililerin, Mahkeme ve Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi tarafından sürekli olarak ikaz edildiği, Rusya'dan Tacikistan'a hukuka aykırı bir şekilde yinelenen benzer nakil olayları, yetkililerin özel ihtiyatını harekete geçirmek ve bu özel durumla ilgili olarak uygun koruma tedbirlerinin alınmasını gerektirmek için yeterince endişe verici olmuştur. Ancak yetkililer, başvuranın beklenmedik bir şekilde serbest bırakıldığı kritik anda, kendisini korumak amacıyla hiçbir tedbir almamışlardır. Yetkililerin başvuranın avukatını, planlanan serbest bırakmaya ilişkin kasten vaktinde bilgilendirmeyip başvuranı, avukatı ya da akrabaları tarafından korunma olanağından yoksun bırakmaları daha da dikkat çekici olmuştur. Ayrıca yetkili merciler, başvuranın

ortadan kaybolmasından hemen sonra, avukatları tarafından ısrarla yapılan resmi talepleri almalarına rağmen başvuruları korumak amacıyla hiçbir tedbir almamışlardır. Sonuç olarak, başvuran Rus yargısından uzaklaştırılmış ve başvuranın Tacikistan'a iade edilmesi yönündeki Tacik yetkililerin hedefi açıkça hukuka aykırı bir şekilde başarıya ulaşmıştır.

Rus yetkililer ayrıca başvuranın ortadan kaybolmasına ve hukuka aykırı bir şekilde nakledilmesine yönelik etkin bir soruşturma yürütmemişlerdir. Yetkililer, *suç delili (corpus delicti)* bulunmadığı gerekçesiyle, davaya yönelik cezai bir soruşturma açmayı sürekli olarak reddetmişlerdir. Mahkemeye bilgisi sunulan tek soruşturma tedbiri, söz konusu olaylardan dokuz ay sonra iletilen Rus Devlet sınırının yasa dışı olarak geçilmesine ilişkin bilgilerin kontrol edilmesi yönündeki bir taleptir. Nitekim yetkililer, önemli delilleri saklamak isteyen bir görüntü çizmişlerdir.

Dolayısıyla Rusya Federasyonu, başvuranın Tacikistan'da işkence ve kötü muameleye maruz kalması yönündeki gerçek ve acil riske karşı kendisini korumaya ve belirtilen ülkeye hukuka aykırı bir şekilde ve zorla götürülmesine ilişkin iç hukukta etkin bir soruşturma yürütmeye yönelik pozitif yükümlülüklerini ihlal etmiştir. Mahkeme, ulusal iade usulünün ve Mahkeme tarafından iletilen geçici tedbirlerin boşluklarından kasten yararlanılmasına yönelik bir uygulamayı ortaya çıkarabilecek uygun olmayan bir durumu ortadan kaldıracığı için, Rusya'nın, söz konusu yükümlülükleri yerine getirmesinin, başvuranın davasında büyük önem taşıdığı kanısına varmıştır. Davalı Devlette bu tür olayların devam etmesi, hukukun üstünlüğüne yönelik bariz bir ihmal teşkil etmiş ve Rus ulusal hukuk düzeni, Sözleşme sisteminin etkinliği ve Mahkemenin itibarı için en önemli uygulamaları gerektirmiştir.

Sonuç: ihlal (oy birliğiyle).

(bk. *Iskandarov / Rusya*, 17185/05, 23 Eylül 2010, [133 no.lu Bilgi Notu](#); *Abdulkhakov / Rusya*, 14743/11, 2 Ekim 2012, [156 no.lu Bilgi Notu](#); ve *Savridin Dzshurayev / Rusya*, 71386/10, 25 Nisan 2013, [162 no.lu Bilgi Notu](#))

Madde 34: Mahkeme 26 Mayıs 2011 tarihinde, davalı Hükümet'ten, bir sonraki bildiriye kadar başvuranın Tacikistan'a iade edilmemesi yönünde bir talepte bulunmuştur. Bu talebe karşın başvuran, 29 Mart ile 7 Nisan 2012 tarihleri

arasında bir tarihte zorla Tacikistan'a gönderilmiştir.

Mahkeme Rus yetkililerin, Tacikistan'da işkence ve kötü muameleye maruz kalmasına yönelik riske karşı başvuruları koruyamamakla sorumlu olduklarını ve bunun sonucu olarak başvuranın zorla götürülmesinin mümkün hale geldiğini tespit etmiştir. Dolayısıyla geçici tedbirlerin ihlal edilmesinde, Rus yetkililerde sorumlu olmuşlardır.

Sonuç: 34. madde hükümleri yerine getirilmemiştir (oy birliğiyle).

Madde 38: Başvuranın davası yalnızca davalı Devletin, Sözleşme'nin 38. maddesi ile uyumlu olarak, gerçek bir işbirliği yapmasıyla açıklığa kavuşturulabilecek olaylara ilişkin tartışmalı fiili sorular içermiştir. Mahkeme, detaylı sorulara bir numara vermiş ve ilgili ulusal belgeleri talep etmiştir. Ancak Hükümet, inceleme aşamasındaki soruşturmalara ilişkin atıfta bulunan ve gerçeğin esasına ilişkin hemen hemen hiçbir şey içermeyen gelişigüzel cevaplar sunmakla yetinmiştir. Hükümet ayrıca herhangi bir gerekçe göstermeden, ceza soruşturması açılmasının reddedildiğini veya bu yönde verilen kararların yüksek bir merci tarafından bozulduğunu gösteren ulusal kararların hiçbirini Mahkemeye sunmamıştır.

Hükümetin işbirliği yapmaması, olaylara ilişkin belirli sorulara verdiği kaçamak cevaplar ve ulusal düzeyde ortaya çıkan ciddi soruşturma kusurları kapsamında ele alındığında yetkililerin, davanın koşullarına ilişkin gerçeğin ortaya çıkarılmasına olan isteksizliklerini öne çıkarmıştır.

Sonuç: 38. madde hükümleri yerine getirilmemiştir (oy birliğiyle).

Mahkeme ayrıca, başvuran tarafından tutuklu bulunmasına yönelik açılan temyiz davasına ilişkin yaşanan gecikmeler nedeniyle, Sözleşme'nin 5 § 4 maddesinin ihlal edildiğini oy birliğiyle tespit etmiştir.

Madde 41: Manevi tazminat olarak 30.000 avronun başvuranın avukatlarına emaneten ödenmesine karar verilmiştir.

Aşağılayıcı muamele

Siyasetçinin yakalanması amacıyla, evinde eşi ve küçük çocuklarının gözleri önünde yapılan polis operasyonunun sertliği: *ihlal*

Gutsanovi / Bulgaristan – 34529/10
15.10.2013 tarihli Karar [4. Bölüm]

Olaylar – Başvuranlar, tanınmış yerel bir siyasetçi olan Gutsanov, eşi ve iki küçük kızıdır. Yetkililer, Gutsanov'un yolsuzluğa karıştığından şüphelenmiş, yakalanması ve evinin aranması yönünde talimat vermişlerdir. Silahlı ve maskeli birkaç polis memurundan oluşan özel tim, 31 Mart 2010 tarihinde sabah 06.30'da, başvuranın evine gitmiştir. Gutsanov, kapıyı açması yönündeki talimata karşılık vermeyince, polis evin ön kapısını zorlayıp binaya girmiştir. Gutsanov'un eşi ve iki küçük kızı, polisin içeri girmesiyle uyanmışlardır. Birinci başvuran ayrı bir odaya alınmıştır. Ev aranmış ve birtakım delil unsurları operasyonun ardından götürülmüştür. Gutsanov, 13:00 sularında polis eşliğinde evinden çıkarıldığında, basın ve medya mensupları dışarıda toplanmışlardı. Ardından bir basın toplantısı düzenlenmiştir. Ertesi gün bölgesel bir günlük gazete, İçişleri Bakanının davaya ilişkin bir röportajından alıntılarla birlikte, Cumhuriyet savcısı tarafından yapılan yorumları yayınlamıştır. Cumhuriyet savcısı aynı gün Gutsanov'u, kamu görevlisi sıfatıyla, faaliyetleri potansiyel olarak belediyeye zarar verecek şekilde ihalelerin verilmesine yol açan bir suç örgütünde yer alma ve kamu görevlisi olarak görevin kötüye kullanılması gibi suçlamalarında bulunduğu birtakım suçlarla itham etmiştir. Savcı, birinci başvuranın davaya katılmasını sağlamak amacıyla yetmiş iki saat tutuklu kalması yönünde talimat vermiştir. Gutsanov, 3 Nisan 2010 tarihinde mahkemeye çıkmıştır. Duruşma sonunda, Gutsanov'un tutuklanmasına karar verilmiştir. Temyiz mahkemesi, 25 Mayıs 2010 tarihinde, Gutsanov hakkında zorunlu ikamet kararı vermiştir. 26 Temmuz 2010 tarihinde ilk derece mahkemesi kefaletle serbest bırakılmasına karar vermiştir. Nisan 2013'te, Gutsanov hakkındaki ceza yargılamaları, ön soruşturma aşamasında halen derdest durumdaydı.

Hukuki değerlendirme – 3. madde: Polis operasyonunun amacı, yakalama, arama ve delil unsurlarına el konulmasıydı. Söz konusu amaçlar, ceza gerektiren suçların kovuşturulmasındaki kamu menfaatine katkıda bulunmaya hizmet

etmiştir. Ailenin dört üyesi, polis operasyonu esnasında herhangi bir fiziksel yaralanmaya maruz kalmamış olsa da, düzenlenen operasyonda belirli ölçüde fiziksel güç kullanılması gerekmiştir. Evin ön kapısı, özel bir müdahale birimi tarafından zorla açılmış ve Gutsanov, maske takan silahlı görevliler tarafından etkisiz hale getirilip, zorla alt kata indirilmiş ve kelepçelenmiştir. Gutsanov, Varna belediye meclisi başkanlığı görevinde bulunmuş tanınan bir siyasetçiydi. Gutsanov'un şiddet geçmişi olduğunu veya polis memurlarına tehlike oluşturabileceğini gösteren herhangi bir delil bulunmamaktaydı. Başvuranların evinde bir silahın bulunması, özel bir müdahale biriminin görevlendirilmesini ya da başvuranın güç türünü kendi içinde gerçekleştirememiştir. Aile üyelerinin, yakalamanın yapılacağı yerde bulunma olasılığı, bu tür bir operasyonun planlanmasında ve yürütülmesinde dikkate alınması gereken bir unsurdu. Aramanın gerekliliği ve hukuka uygunluğuna ilişkin öncesinde adli bir inceleme yapılmaması, operasyonun planlanmasını tümüyle polisin ve ceza soruşturması organlarının takdirine bırakmış ve Gutsanova'nın eşi ve iki küçük kızının hakları ve meşru menfaatlerinin dikkate alınmasına olanak sağlamamıştır. Kolluk kuvvetleri, başvuranın evindeki operasyonun yürütülmesiyle ilgili olarak, operasyonu daha geç bir saatte gerçekleştirme veya operasyonda farklı görevlilerin görevlendirilmesi gibi alternatif yöntemler üzerinde düşünmemişlerdir. Özellikle Bayan Gutsanova ve iki kızının meşru menfaatlerinin dikkate alınması gerekliydi. Zira Bayan Gutsanova, eşinin şüpheli olduğu ceza gerektiren suçlara karışmakla suçlanmamaktaydı ve iki kızı, çok küçük (beş ve yedi yaşlarında) olmaları nedeniyle, psikolojik açıdan hassaslardı. Bayan Gutsanova ve iki kızı, olaylar nedeniyle ciddi bir şekilde etkilenmişlerdi. Polis operasyonunun sabah erken saatte olması ve maske giyen özel ajanların bulunması, üç başvuranın yaşadığı korku ve endişenin artmasına yol açmıştır. Dolayısıyla, maruz kaldıkları muamele, Sözleşme'nin 3. maddesinin uygulanmasını gerektiren ağırlık eşiğini aşmıştır. Bu nedenle, aşağılayıcı muameleyle maruz kalmışlardır. Polis operasyonu, Gutsanov'un bağlantısının olduğundan şüphelenilen ceza gerektiren suçların mahiyeti, Gutsanov'un şiddet geçmişinin olmaması ve evde eşi ve kızlarının bulunma olasılığı gibi birtakım unsurlar göz önünde bulundurulmadan planlanıp yürütülmüştür. Tüm bu unsurlar, Gutsanov'un evinde yakalanması için kullanılan yöntemin bariz bir şekilde aşırı

olduğunu göstermiştir. Yakalanma şekli, kendi gözünde ve ailesinin gözünde aşağılanarak ve küçük düşürülerek, ağır korku, endişe ve güçsüzlük duygularının ortaya çıkmasına yol açmıştır. Dolayısıyla, Gutsanov'un kendisinde aşağılayıcı muameleye maruz kalmıştır.

Sonuç: ihlal (oy birliğiyle)

Madde 5 § 3

(a) *Hâkim önüne çıkma* – Gutsanov, 31 Mart 2010 tarihinde saat 06:30'da yakalanmış ve üç gün beş saat otuz dakika sonra hakim önüne çıkarılmıştır. Gutsanov, şiddet içeren suç faaliyetlerine karışmaktan değil, kamu fonlarını zimmete geçirme ve görevin kötüye kullanılmasına ilişkin bir davada şüpheliydi. Gutsanov, yakalanmasına yol açan polis operasyonu esnasında, aşağılayıcı muameleye maruz kalmıştır. Gutsanov, söz konusu olaylardan sonra, bir yetişkin olmasına ve tutukluluğunun başlangıcından itibaren bir avukattan yardım almasına rağmen, yakalanmasını izleyen ilk günlerde psikolojik olarak zayıftı. Ayrıca bilinen bir siyasetçi olması ve basının yakalanmasına yönelik ilgisi, hiç kuşkusuz tutukluluğunun ilk zamanlarında Gutsanov üzerinde psikolojik bir baskı oluşturmuştur. Gutsanov tutukluluğunun ilk gününde, çeşitli soruşturma tedbirlerinde yer almıştır. Ancak başvuranın iki gün boyunca herhangi bir soruşturma tedbirinde yer almamasına rağmen, bölge Cumhuriyet savcılığı, adli yetkilendirmenin yokluğunda, ulusal hukuk uyarınca izin verilen dört günlük gözaltı süresinin son gününe kadar, başvuranın tutuklanması talebinde bulunmamıştır. Başvuran, tutukluluğuna karar vermekle yetkili mahkemenin yer aldığı şehirde tutuklu olarak bulunmuştur ve davasında istisnai bir güvenlik tedbiri gerekli olmamıştır. Özetlemek gerekirse, başvuranın tutuklanmasını izleyen ilk günlerdeki psikolojik açıdan zayıflığı ve tutukluluğunun ikinci veya üçüncü gününde hâkim karşısına çıkarılmaması yönündeki kararı gerekçelendiren herhangi bir durumun bulunmaması göz önüne alındığında, Devlet başvuranı, tutukluluğunun yasaya uygunluğunu incelemekle yetkili bir hâkim veya başka bir görevli huzuruna “derhal” çıkarma yükümlülüğünü yerine getirememiştir.

Sonuç: ihlal (bir oya karşılık altı oy)

(b) *Tutukluluk süresinin uzunluğu* – Gutsanov, iki ayı zorunlu ikamet kararı altında olmak üzere, dört ay hürriyetinden yoksun bırakılmıştır. Serbest bırakılması için ilk zamanlarda yaptığı

başvurularda bile, ulusal mahkemeler başvuranın kaçma riskinin bulunmadığına karar vermişlerdir. Ancak ulusal mahkemeler, özellikle de başvuranın delilleri karartarak başka suçlar işleyebileceği gerekçesiyle, tutukluluğunun devamına karar vermişlerdir. Temyiz mahkemesi, 25 Mayıs 2010 tarihli kararında, başvuranın belediye meclisi başkanlığı görevinden istifa etmesi nedeniyle, delilleri karartarak başka suçlar işleme riskinin artık bulunmadığı kanısına varmıştır. Buna karşın, Gutsanov için zorunlu ikamet kararı verilmiş ve sonraki iki ay geçerli olmuştur. Temyiz mahkemesi, söz konusu tedbire yönelik olarak herhangi bir gerekçe göstermemiştir. Dolayısıyla yetkililer, 25 Mayıs 2010 tarihinden sonra başvuranın tutukluluk durumunun devam etmesine ilişkin olarak gerekçe gösterme yükümlülüklerini yerine getirememişlerdir.

Sonuç: ihlal (oy birliğiyle)

Madde 5 § 5: Devlet Yükümlülük Yasası (*State Liability Act*) ile sağlanan tazminat davası etkin bir iç hukuk yolu olarak kabul edilemez. İç hukukta, uzun tutukluluk süresi veya hâkim önüne çıkarılmanın ertelenmesi nedeniyle maruz kalınan zararın tazmin edilebileceği başka hiçbir hüküm mevcut değildir.

Sonuç: ihlal (oy birliğiyle)

Madde 6 § 2: Gutsanov yakalandıktan bir sonraki gün İçişleri Bakanı tarafından yapılan yorumlar ve davanın, kamuoyunun yoğun ilgi odağında bulunduğu zaman bir gazetede yayınlanan görüşler, yalnızca bilgi aktarmanın ötesinde olmuştur. Bakanın yorumları, büyük miktardaki kamu parasını zimmetine geçiren bir suç örgütünün arkasındaki “beyinlerden” birinin Gutsanov olduğu kanısını yaratmaya yönelik olmuştur. Dolayısıyla söz konusu yorumlar başvuranın masumiyet karinesi ilkesi doğrultusunda sahip olduğu hakkı ihlal etmiştir. Hâkim, Gutsanov'un tutukluluğunun devam etmesine yönelik verilen kararlar ilgili olarak gösterilen gerekçede, “mahkemenin halen, ceza gerektiren bir suçun işlendiği ve sanığın söz konusu suça karıştığı görüşünde olduğunu” belirtmiştir. Belirtilen ibare, esasa ilişkin bir karar verilmeden önce, suçluluk beyanı olmuş ve ayrıca başvuranın masumiyet karinesi ilkesi doğrultusunda sahip olduğu hakkı ihlal etmiştir.

Sonuç: ihlal (oy birliğiyle)

Madde 8: Evde yapılan arama, hâkim tarafından önceden yetkilendirme yapılmadan gerçekleştirilmiştir. Aramanın ardından düzenlenen rapor, ilk derece mahkemesinde görevli bir hâkime sunulmuş ve hâkim, herhangi bir gerekçe göstermeden resmi onayını vermiştir. Mahkeme belirtilen durumun, aramanın gerekliliğine ve kanuna uygunluğuna ilişkin hâkim tarafından etkin bir inceleme yapıldığını göstermek için yeterli olmadığı kanısına varmıştır. Böyle bir inceleme özellikle gerekliydi. Zira daha öncesinde, soruşturmayı yapan kişilerin, başvuruların evinde bulmayı ve el koymayı düşündükleri soruşturma ile ilgili olan belge ve eşyalar belirlenmemiştir. Söz konusu aramanın genel niteliği, el konulan çok sayıda ve çeşitli eşya ve belgelerle ve söz konusu bazı eşyalar ile soruşturma altında bulunan ceza gerektiren suçlar arasında belirgin bir bağlantı bulunmayışı ile teyit edilmiştir. Ayrıca ceza soruşturması beş ay önce başladığı için, soruşturmayı yürütenler, aramayı gerçekleştirmeden önce mahkeme kararı için başvurabilirlerdi. Hakim tarafından yapılan önceden yetkilendirmenin ve söz konusu tedbirin geriye dönük incelemesinin bulunmaması nedeniyle, usulde soruşturmayı yürüten yetkililerce gücün kötüye kullanılması riskini önlemeye yönelik yeterli güvenceler yer almamıştır. Başvuranlar, keyfilige karşı gerekli korumadan etkili bir şekilde yoksun bırakılmışlardır. Dolayısıyla, başvuruların konutlarına saygı gösterilmesi haklarına yapılan müdahale, “yasayla öngörülmemiştir”.

Sonuç: ihlal (oy birliğiyle)

3. ve 8. madde ile bağlantılı olarak 13. madde: Devlet aleyhine yapılan bir suç duyurusu ya da açılan bir tazminat davası, yeterli bir iç hukuk yolunu teşkil etmezdi. Psikolojik açıdan sıkıntıya maruz kalınması, iç hukukta ceza gerektiren bir suç teşkil etmemiştir. Bu nedenle başvurular tarafından yapılacak olası bir suç duyurusu başarısızlıkla sonuçlanırdı. Başvuranların, insanlık dışı ya da aşağılayıcı muameleye tabi tutulmama haklarını veya konutlarına saygı gösterilmesi haklarını savunmak amacıyla başvurabilecekleri bir iç hukuk yolu bulunmamaktaydı.

Sonuç: ihlal (oy birliğiyle)

41. madde: Manevi tazminat olarak müştereken 40.000 avro ödenmesine karar verilmiştir.

MADDE 5

Madde 5 § 1

Kanuna uygun yakalama veya tutuklama

Başvuran mahkum edildikten sonra içtihadta yapılan değişiklik üzerine başvuranın serbest bırakılmasının ertelenmesi: ihlal

Del Rio Prada / İspanya - 42750/09
21.10.2013 tarihli Karar [BD]

(Bk. aşağıda Madde 7, sayfa 23)

Madde 5 § 1 (e)

Akıl hastalığı olan kişiler

Kişi savunma yapamadığı için hakkında verilen psikiyatrik hapis cezası emri: kabul edilemez

Juncal / Birleşik Krallık - 32357/09
17.09.2013 tarihli karar [IV. Bölüm]

Olaylar – Başvuran, kanunlara aykırı bir yaralama suçu işlediği gerekçesiyle 1997 yılının Aralık ayında Ceza Mahkemesi (Crown Court) önüne çıkarılmıştır. Başvuran, nefsi müdafaa ile hareket ettiğini iddia etmiştir. Ancak olayı savunma makamının başlattığını kanıtlayan psikiyatrik kanıtların incelenmesinin ardından jüri, başvuranın savunma yapmaya uygun bir koşulda olmadığına karar vermiştir. Suç isnadının dayanağı olarak olaylara ilişkin herhangi bir soruşturma yapılmamıştır. Jüri kararını verdikten sonra Ceza Mahkemesi, 1986 tarihli Akıl Sağlığı (Kuzey İrlanda) Emri uyarınca, başvuranın hastaneye yatırılmasına ve Devlet Bakanı'nın izni olmadan kontrolsüz bir şekilde hastaneden ayrılmasını önleyecek bir yasak emri çıkarılmasına karar vermeye zorlanmıştır.

Hukuki değerlendirme – Madde 5 § 1: Başvuran, söz konusu tüm zamanlarda “akıl hastalığı” olan bir kişi olduğunu ve akıl hastalığının kendisine zorunlu hapis emri çıkartılacak kadar ileri olduğunu reddetmemiştir. Başvuranın şikayeti daha çok hastane emrinin çıkarılma usulüne ilişkindir. Özellikle de suç isnadının dayanağı olan olaylara ilişkin herhangi bir soruşturma yapılmamış olmasından ve savunma yapmaya

uygun olup olmadığına karar verilmesi sürecinde akıl hastalığının zorunlu hapis emri gerektirip gerektirmediğinin göz önünde bulundurulmadığından şikayetçi olmuştur.

Mahkeme ilk hususa ilişkin, jürinin başvuranın savunma yapmaya uygun olmadığı kararının ardından, tutuklama kararının söz konusu gerekçesinin, Madde 5 § 1'in (a) veya (c) alt paragraflarından (e) alt paragrafına kadar belirtilenlere dayandırılmış olduğunu gözlemlemiştir. Başvuranın suçun maddi unsurunu (actus reus) kullanıp kullanmadığı sorusu, Madde 5 § 1 (e) kapsamındaki tutukluluk ile bağlantılı olduğu düşünülen hususlar ile dışarıdan bağlantılıdır. Dolayısıyla, başvuranın atılı suçları işleyip işlemediğinin belirlenmemesi herhangi bir keyfiliğe yol açmamıştır.

Mahkeme ikinci hususa ilişkin ise, bir kişinin iç hukukta savunma yapmaya uygun olup olmadığına ilişkin – bu kişinin yasal temsilcileri bilgilendirebilme, duruşmayı idrak edebilme ve etkin olarak duruşmaya katılabilme kapasitesinin incelenmesini içeren – aşamanın, Madde 5 § 1 (e) kapsamında, ilgili kişinin zorunlu hapis gerektirecek derecede veya mahiyette bir akıl hastalığı olup olmadığına ilişkin belirlenmesine yönelik gereklilikten farklı olduğunu gözlemlemiştir. Bu farka rağmen, uygulanabilir iç hukuk uyarınca, jürinin başvuranın savunma yapmaya uygun olmadığı kararını vermesi üzerine hakim zorunlu hapis kararı vermek zorundaydı. Dolayısıyla, bununla ilgili olarak, yerel yasalarda teorik bir eksikliğin mevcut olduğu söylenebilir.

Bununla beraber Mahkeme, görüşlerini tek bir davanın olaylarına dayandırmak durumundadır. Başvuranın savunma yapmaya uygun olup olmadığına karar verirken Ceza Mahkemesi iki psikiyatrist ile görüşmüş, bu iki psikiyatrist de başvuruda psikotik akıl hastalığı olduğunu belirtmiştir. Savunma makamınca çağrılan psikiyatrist, başvuranın ciddi anlamda hasar verici ve tehlikeli davranışlarının, maksimum güvenlik tedbirleri olan bir birimde bir uzman tarafından psikiyatrik tedavi görmesi gerektiği anlamına geldiğini belirtmiş; savcılık tarafından görevlendirilen psikiyatrist ise başvuranın kişilik problemleri ile psikotik akıl hastalığının birleşiminin başvuranı potansiyel olarak oldukça tehlikeli biri haline getirdiğini belirtmiştir. Dolayısıyla, Ceza Mahkemesi önündeki kabul edilmiş kanıtlar, başvuranın davasında Winterwerp kriterlerine uyulduğunu ve başvuranın yerel makamlarca kendisine ilişkin

yapılan değerlendirmelere hiç karşı çıkmadığını desteklemektedir. Bu koşullar altında, söz konusu hastane emri Sözleşme'nin 5 § 1 maddesinde belirtilen gereklilikleri ihlal etmemiştir.

Başvuranın 5 § 1 maddesi kapsamında kısıtlama kararının (yani başvuranın hastaneden gözetim altında olmaksızın ayrılabilmesi için Devlet Bakanı'nın izninin gerektiği kararının) verilmesi sürecine ilişkin olan son şikayeti de, kısıtlama kararı başvuranın tutukluluk usulünün yasal şartlarının bazılarını değiştirmiş olsa da, başvuranın akıl hastalığından dolayı özgürlüğünün kısıtlanması durumunda herhangi bir değişikliğe yol açmadığından ve Sözleşme'nin 5 § 1 (e) maddesinin tutukluluk koşulları ile temelde bir ilgisi olmadığından dolayı dayanaktan yoksun bulunmuştur.

Sonuç: kabul edilemez (açıkça dayanaktan yoksun).

Madde 5 § 4: Başvuran ayrıca ceza iddianamesinde kendisine isnat edilen suçlara ilişkin devam eden tutukluluğunun kanunlara uygunluğunu sorgulayamadığından şikayetçi olmuştur. Ancak, Mahkeme, Sözleşme'nin 5 § 4 maddesinin (e) bendinde belirtilen “kanuna uygunluğa” ilişkin Winterwerp kriterlerinin, akıl hastası bir kişinin devam eden tutukluluğuna ilişkin Sözleşme'nin 5 § 4 maddesince teminat altına alınan kanuna uygunluğun gözden geçirilmesi işleminin, tutuklamaya ait ilk kararın sebebi olan geçmişteki olayların değil güncel tıbbi değerlendirmelerin desteklediği bilgiler ışığında hasta olan kişinin tehlikelilik durumu da dahil olmak üzere mevcut sağlık durumu gözden geçirilerek yapılmasını gerektirdiğini kaydetmiştir.

Başvuranın düzenli aralıklarla Akıl Sağlığı Değerlendirme Mahkemesi'ne başvurma hakkı vardı ve başvuranın غيابında Devlet Bakanı'nın en az iki yılda bir başvuranın davasını Mahkeme'ye gönderme yükümlülüğü bulunmaktaydı. Mahkeme, Winterwerp kriterlerinin geçerli olup olmadığını, yani başvuruda hala zorunlu hapis cezası emri gerektirecek derecede bir akıl hastalığı olup olmadığını inceleme yetkisine sahipti. Başvuranın tutukluluğunun Madde 5 § 1 (e)'de belirtilen özgürlük hakkının istisnaları arasına girmesi sebebiyle bu değerlendirmenin kapsamı Madde 5 § 4 ile uyumlu olmaya yeterli olmuştur.

Sonuç: kabul edilemez (açıkça dayanaktan yoksun).

(Ayrıca bk. Stanev / Bulgaristan [BD], 36760/06, 17 Ocak 2012, 148 Sayılı Bilgi Notu; ve Winterwerp / Hollanda, 6301/73, 24 Ekim 1979)

Madde 5 § 3

Hakim veya başka bir yetkili önüne zamanında çıkarılmak

Gözetli süresi (3 gün 5 saat 30 dakika): ihlal

Gutsanovi / Bulgaria - 34529/10
15.10.2013 tarihli karar [IV. Bölüm]

(Bk. yukarıda Madde 3, sayfa 15)

Madde 5 § 4

İnceleme hızı

Sınır dışı edilmek üzere tutulan kişinin kefaletle serbest bırakılma talebinin incelenmesinin çabukluğu: Madde 5 § 4 uygulanamaz; kabul edilemez

Ismail / Birleşik Krallık - 48078/09
17.09.2013 tarihli Karar [IV. Bölüm]

Olaylar – Başvuran 2006 yılının Kasım ayında, 1971 tarihli Göçmen Yasası uyarınca, sınır dışı edilme emri verilmesi kararına tabi olduğu gerekçesiyle tutuklanmıştır. 2007 yılında başvuran, kefaletle serbest bırakılma talebinde bulunmuş, bu talebi kaçma riski olduğundan dolayı reddedilmiştir. Daha sonra bir sınır dışı emri verilmiş ve bunun üzerine başvuran yeniden bir kefalet başvurusunda bulunarak üç iş günü içerisinde kefalet duruşması talep etmiştir. Bu talebi gerçekleşmeyince başvuran, yerel kanunlarda belirtildiği üzere üç iş günü içinde kefalet duruşması başvurusunun reddedilmesinin, Sözleşme'nin 5 § 4 maddesi kapsamındaki haklarını ihlal ettiğini savunarak adli inceleme talep etmiştir. Ancak başvuranın adli inceleme işlemleri başlatma talebi, diğerlerinin yanı sıra, kefaletle serbest bırakılma talebi, tutukluluğun kanuna uygunluğunu belirlemediği gerekçesiyle Madde 5 § 4 uygulanmadığı için reddedilmiştir.

Hukuki değerlendirme – Madde 5 § 4: Başvuran, öncelikle sınır dışı edilme emri verilmesi kararına tabi olduğu, daha sonra da sınır dışı edilme emrine tabi tutulduğu gerekçesiyle 2006 yılının Kasım ayından 2007 yılının Temmuz ayına kadar tutuklu kalmıştır. Başvuran, tutukluluğunun yasal olup olmadığını ve Madde 5 § 1 (f) ile uyumlu olup olmadığını sorgulama yoluna gitmemiştir; şayet gitmiş olsaydı, bir ihzar müzekkeresi çıkarttırabilir veya adli inceleme talebinde bulunabilirdi. Bunun yerine başvuran, tutuklanmasının kanunlara uygun olmasına karşın, ihbar gerekliliklerine veya diğer koşullara tabi olan serbest bırakılma gibi daha az zorlayıcı araçların da kendisinin sınır dışı edilme işleminin devam ettirilmesine karar verilmesinden dolayı belirlenen zamanda zaten hazır bulunmasını teminat altına alacağı için kefalet ile serbest bırakılma başvurusu yapmayı tercih etti. Dolayısıyla, tutukluluğun Sözleşme'nin 5 § 1 (f) maddesi kapsamında yasal olması söz konusu olmadığı için, Madde 5 § 4 de bağlanmamıştır.

Sonuç: kabul edilemez (konu bakımından bağdaşmama)

(Bk. Garcia Alva / Almanya, 23541/94, 13 Şubat 2001, 27 Sayılı Bilgi Notu; ve Allen / Birleşik Krallık, 18837/06, 30 Mart 2010, 128 Sayılı Bilgi Notu)

Madde 6

Madde 6 § 1 (medeni)

Medeni haklar ve yükümlülükler

Belediye başkanının, bir “kahve dükkanını” hafif uyuşturucu maddelerin satışına müsamaha gösterilmesine ilişkin koşullara uyum sağlanmadığı gerekçesiyle kapatma kararına itiraz konulu dava: Madde 6 § 1 uygulanamaz

De Bruin / Hollanda - 9765/09
17.09.2013 tarihli karar [III. Bölüm]

Olaylar – Başvuran 1999 yılının Ekim ayında, Lahey'de bir kahve dükkanı sahibi olmuştur. Daha önce belediye başkanı tarafından dükkanın önceki sahibine “müsamaha kararı” olarak bilinen bir tebliğ belgesi gönderilmiş, bu belgede

söz konusu dükkanın hafif uyuşturucu maddelerin satıldığı mevcut noktalardan biri olarak kaydedileceği belirtilmiştir. Yani belirli şartlar sağlandığı sürece bu dükkânda hafif uyuşturucu maddelerin satışına ilişkin herhangi bir idari işlem başlatılmayacaktır. Defalarca yapılan uyarıların ardından, 2001 yılının Temmuz ayında belediye başkanı “müsamaha kararı”nda belirtilen şartlara uyulmadığı gerekçesiyle dükkanın dokuz aylık bir süreyle kapatılacağına dair başvurunu bilgilendirmiştir. Başvuran iç hukukta bu karara itiraz etmiş ancak bir fayda sağlayamamıştır.

Başvuran Mahkeme önünde, iç hukukta diğerlerinin yanı sıra 6 § 1 maddesine ilişkin birçok ihlalde bulunulduğundan şikayet etmiştir.

Hukuki değerlendirme – Madde 6 § 1 (uygulanabilirlik): Sözleşme'nin yerleşik hükümlerinin ağır ihlallerden sorumlu olduğundan şüphelenilen kişilerin bu eylemlerinden dolayı aktif kovuşturmaya tabi tutulmasını gerektirdiği durumlar hariç, kovuşturma kararı verip vermemek Mahkeme'nin yetki alanında değildir. Kamu görevlisi, hafif uyuşturucuların satışına ilişkin yasakların ihlaline bir noktaya kadar veya belirli koşullar altında müsamaha göstermiş olmasına rağmen, bu kamu görevlisi kovuşturma hakkından feragat etmiş olsa da, kanunen yasaklanmış birtakım eylemleri gerçekleştirme “hakkı”nın ceza yoksunluğundan kaynaklandığını görememiştir. Bu şekilde bir feragat, belirli bir kişiye yazılı olarak tebliğ edilse de, kanuna uygun bir şekilde alınmış olan bir lisansla eş tutulamaz. Dolayısıyla, başvuranın davasındaki “anlaşmazlık” şüphe götürmez bir şekilde gerçek ve ciddi olsa da, en azından tartışmaya açık yönleri ile, iç hukukta tanındığı söylenebilecek bir “hak” ile ilgili değildir.

Sonuç: kabul edilemez (konu bakımından bağdaşmama)

Mahkemeye erişim

Açık arttırmada zorla satışa itirazın reddedilmesi için zorunlu %10 ceza: ihlal

Sace Elektrik, Ticaret ve Sanayi A.Ş. / Türkiye - 20577/05

22.10.2013 tarihli Karar [II. Bölüm]

Olaylar – İcra ve İflas Kanunu'nun (2004 Sayılı Kanun) 134(2) maddesi, borçlu bir kişinin açık arttırmayı iptal ettiremediği durumlarda, kazanan teklifin %10'u miktarında bir ceza verilmesini öngörmektedir.

Başvuran şirkete, arazisinin zorla açık arttırmaya çıkarılarak satılmasının mahkeme kararı ile iptal edilmesi yönündeki çabalarının başarısız olmasının ardından, 140,000 Avroya tekabül eden bir miktarda ceza verilmiştir. Yargılamalar esnasında yerel mahkemeler kazanan teklifin, satış, masraf ve harcamalarını içermediği için kanunen minimum miktara ulaşmadığını belirtmişler; ancak sonuçta masraf ve harcamalardan feragat edilmesi üzerine açık arttırmanın iptal edilmemesine karar vermişlerdir.

Mahkeme önünde başvuran şirket, ödemesi emredilen ağır cezanın, mahkemeye erişim hakkını ihlal ettiğinden şikayetçi olmuştur.

Hukuki değerlendirme – Madde 6 § 1: Yerel mahkemeler önünde davaların birikmesini önlemek ve yargının idaresinin teminat altına alınması amaçlı koyulan para cezası uygulaması, mahkemeye erişim hakkına belirtilen şekilde bir ihlal teşkil etmemekte olup, para cezasının miktarı bu hakkın etkin olup olmadığının belirlenmesinde somut bir faktördür.

Bu davada olduğu gibi, başvuranın yargılamanın tüm aşamalarına erişiminin açık olduğu durumlarda, yargılamanın sonunda verilen yüklü miktarda para cezası mahkemeye erişim hakkına bir ihlal teşkil etmekte ve ancak meşru bir amaç taşınması ve orantılı olması durumunda 6 § 1 maddesine uygun olmaktadır. 2004 Sayılı Kanununun 134. maddesi uyarınca verilen para cezası, yargının idaresini teminat altına alma ve diğer kişilerin haklarını koruma gibi meşru amaçlar taşımaktadır. Ancak bu cezanın orantılı olduğu söylenemez. Başvuran şirket açık arttırma süreci ile ilgili bazı eksiklikleri ortaya çıkardığı için, söz konusu eksiklikler daha sonra giderildiyse de, bu şirketin açtığı dava asılsız değildir. Başvuran şirkete verilen para cezasının yüklü olması (140,000 Avro) ve bu para cezasının ödenmesinin yerel mahkemelere hiçbir takdir yetkisi bırakılmadan zorunlu olması da önemli noktalardır. Bu koşullar altında, başvuran şirketin mahkemeye erişim hakkının kısıtlanmasının meşru amaçlar ile uyumlu olduğu söylenemez.

Sonuç: ihlal (oybirliği ile).

Madde 41: İhlal tespiti üzerine her türlü manevi zararı karşılayacak tazminat ödenmesine karar verilmiş; maddi tazminat talebi reddedilmiştir.

Madde 6 § 1 (kamu)

Adil yargılanma

Suçlamaların temelini oluşturan olayları açığa çıkarmak üzere savunma makamının şahitlerinin çağırılmasının reddedilmesi: *ihlal*

Kasparov ve Diğerleri / Rusya - 21613/07
3.10.2013 tarihli karar [I. Bölüm]

(Bk. aşağıda Madde 11, sayfa 32)

Aynı delillerin kabul edilebilirliğine ilişkin iki farklı mahkemeden yeterli gerekçe belirtilmeden verilen farklı kararlar: *ihlal*

S.C. IMH Suceava S.R.L. / Romanya - 24935/04
29.10.2013 tarihli karar [III. Bölüm]

Olaylar – Başvuran ticaret şirketi hakkında, dizel yakıt içine su karıştırarak sattığı iddia edilerek suç duyurusunda bulunulmuştur. İki adet yakıt örneği alınmıştır. Uzman raporu ve ikinci görüş sunmakla yükümlü yetkili, incelenen yakıtların uygulamada olan hiçbir dizel türünün standartlarına uymadığını bildirmiştir. Ancak raporlarda, örneklerin mühürlenme şekline bakıldığında dizel yakıt kutularının mühürlere zarar gelmeyecek şekilde plastik kaplardan çıkarılmış olabileceği de belirtilmiştir. İki ayrı mahkeme, başvuran şirketin hafif suç işlemiş olduğuna karar vermiştir. Başvuran şirket, temel olarak yakıt örneklerinin doğru bir şekilde alınmamış olmasına dayanarak, iki cezanın da iptal edilmesi için başvuruda bulunmuştur. Başvuran şirketin, hafif suça ilişkin ilk tebliğe dair şikayetini inceleyen yerel mahkemeler, alınan örneklerin hatalı olmasından dolayı uzman raporlarını kanıt olarak kabul edemeyeceklerini belirtmişlerdir. Dolayısıyla mahkemeler, başvuran şirkete atılan suç kanıtlanmadığı için şirketin bu suçtan sorumlu tutulamayacağını belirtmişlerdir. Hafif suça ilişkin Mali Suçlar Başkanlığı'nın düzenlediği ikinci tebliğ belgesi ile ilgili olarak ise, farklı hakimlerden oluşan aynı yerel mahkemeler,

uzman raporlarının başvuran şirketin kendisine atılan suçu işlediğine dair yeterli kanıt teşkil ettiğini belirtmişlerdir.

Mahkeme önünde başvuran şirket, ulusal mahkemelerin aynı uzman raporlarının kanıt teşkil etme özelliğine dair iki farklı davada birbirinden farklı değerlendirmeler yaptıklarından şikâyetçi olmuştur.

Hukuki değerlendirme – Madde 6 § 1: Her iki davada da asıl kanıtlayıcı etkenler olarak yanlış usul ile elde edilmiş yakıt örneklerine ilişkin hazırlanan uzman raporları ve ikinci görüşler sunulmuştur. Mahkeme, bu kanıtların kabul edilirliğinin bile iç hukuk ve yerel mahkemeler tarafından sorgulanmasına sebep olduğunu yinelemekle birlikte, mevcut davada yerel mahkemeler tarafından aynı kanıtların güvenilirlik ve geçerliliğinin farklı şekillerde değerlendirildiğini kaydeder. Söz konusu çelişkili değerlendirmeler, davanın olaylarının tespitine ilişkin, özellikle de başvuran şirketin standartların dışında dizel yakıt sahibi olup olmadığına ilişkin farklı yasal sonuçlara yol açmıştır. Davanın olaylarına ilişkin kararın verilmesinde bu faktörün kararı etkileyici olmasından dolayı, davanın adillğine dair soru işaretleri ortaya çıkmıştır. Kabul edilmelidir ki, Mali Suçlar Başkanlığı başvuran şirkete ikinci cezayı verirken uzman raporları dışında başka yazılı belgelere de dayanmıştır. Ancak başvuran şirketin cezaya itirazını inceleyen yerel mahkemeler bu yazılı belgelere hiçbir atıfta bulunmamıştır. Başvuran şirket ikinci davayı inceleyen mahkemelere, birinci davada kanıtların geçerliliğine ilişkin yapılan değerlendirmeler ile ilgili bilgilendirmiştir. İlgili mahkeme belirtilen karara atıfta bulunmuş, fakat aynı kanıtların geçerliliğine dair bu kararda yapılan değerlendirmelerin aksine verdiği kararı yeterince gerekçelendirmemiştir. Kanıtların kararı etkileyici bir unsur olduğu düşünüldüğünde, mahkemelerden bu iddiaya karşı net ve çabuk bir cevap verilmiş olması gerekmektedir. Bu şekilde bir cevap verilmediğinden, mahkemelerin söz konusu iddiayı ihmal edip etmediklerini veya iddiayı reddetme niyetleri olup olmadığını, eğer öyle ise hangi sebeplere dayanarak reddedeceklerini belirlemek imkânsızdır.

Sonuç: ihlal (Altı oya karşı bir oy ile).

Madde 41: Manevi tazminata ilişkin herhangi bir talepte bulunulmamıştır; maddi tazminat talebi reddedilmiştir.

Madde 6 § 2

Masumiyet karinesi

Bağımsız bir siyasi partinin başkanı tarafından, ateş etmenin hemen ardından toplum içinde cinayetten suçlama: kabul edilemez

Mulosmani / Arnavutluk - 29864/03
08.10.2013 tarihli karar [IV. Bölüm]

Olaylar – 1998 yılının Eylül ayında, Tırana şehrindeki Demokrat Parti genel merkezinden çıkmakta olan bir milletvekili ile korumalarına ateş edilmiş ve ölümcül yaralanmalarına sebep olunmuştur. Olayın hemen ardından, toplumda oldukça tanınan bir kişi olan parti başkanı, polis memuru olan başvurunu suçlamıştır. Demokrat Parti tarafından günün ilerleyen saatlerinde yayımlanan resmi basın açıklamasına göre katil olarak başvuran gösterilmiştir. Bir yılı aşkın bir sürenin ardından, 1999 yılının Aralık ayında, bir yerel mahkeme, olayın soruşturmasını yürüten savcının talebi üzerine başvuranın yakalanmasına karar vermiştir. Hem yerel mahkeme hem de savcı, Demokrat Parti Başkanı'nın başvuranın ismini suçun faili olarak belirttiğini özellikle kaydetmiştir. Başvuran 2001 yılının Mayıs ayında yakalanmıştır. Duruşmada cinayetten suçlu bulunarak ömür boyu hapis cezasına çarptırılmıştır.

Mahkeme önünde başvuran diğerlerinin yanı sıra, Demokrat Parti Başkanı'nın 1998 yılının Eylül ayında yaptığı yorumların, kendisinin masumiyet karinesi hakkını ihlal ettiğinden ve dolayısıyla Sözleşme'nin 6 § 2 maddesinin ihlalinin söz konusu olduğundan şikâyetçi olmuştur.

Hukuki değerlendirme – Madde 6 § 2: Mahkeme, bir kamu yetkilisinin bir suç ile suçlanan kişiye ilişkin, bu kişinin suçu kanıtlanmadan önce sarf edilen sözlerinin, kişinin suçlu olduğu görüşünü yansıtmaması durumunda, Sözleşme'nin 6 § 2 maddesinde önemi belirtilen masumiyet karinesi hakkının ihlal edildiğini tekrar etmektedir.

Ancak mevcut davada, Demokrat Parti Başkanı'nın Sözleşme'nin 6 § 2 maddesi kapsamında bir kamu yetkilisi olarak hareket ettiği söylenemez. Bu kişi, cinayete ilişkin soruşturmada polis memuru, savcı veya soruşturmacı değildir. Kendisi ayrıca bir kamu görevlisi veya kamu yetkilisi de olmamakla birlikte herhangi bir Devlet kuruluşu tarafından

resmi olarak herhangi bir göreve de atanmamıştır. Söz konusu eylemi özel bir kişi olarak, Devletten yasal ve ekonomik olarak bağımsız bir siyasi partinin başkanı sıfatı ile gerçekleştirmiştir. Hararetli bir siyasi atmosferde sarf ettiği cümleler, milletvekilinin öldürülmesine ilişkin partinin suçlamaları olarak görülebilir cümlelerdir. Bu itibarla, kişinin eylemlerinin adalet istenmesi açısından toplumsal olarak faydalı olma ihtimali, bu kişiyi kamu yararına hareket eden bir kamu görevlisi haline getirmez.

Sonuç: kabul edilemez (açıkça dayanaktan yoksun).

(Ayrıca bk. bu davaya uygulanabildiği ölçüde, Kotov / Rusya [BD], 54522/00, 3 Nisan 2012, 151 Sayılı Bilgi Notu)

Mahkeme ayrıca Sözleşme'nin 6 §§ 1 ve 3 (a)'dan (d)'ye kadar olan maddelerinin de ihlal edilmediğine karar vermiştir.

Madde 6 § 3 (c)

Hukuki yardım ile savunma

Soruşturmanın başlangıç aşamasında başvuranın tanık olarak verdiği ifadede bir itirafta bulunması esnasında hukuki yardımının bulunmaması: ihlal yok

Bandaletov / Ukrayna - 23180/06
31.10.2013 tarihli karar [V. Bölüm]

Olaylar – Başvuran, evinde iki kişinin öldürülmesine ilişkin soruşturma kapsamında tanık olarak ifade vermek üzere, birçok kişi ile birlikte karakola çağrılmıştır. Suçu işlediğine dair itirafta bulunmuştur. Ertesi gün şüpheli olarak tutuklanmış ve kendisine bir avukat verilmiştir. Ömür boyu hapis cezasına çarptırılmıştır. Mahkeme önünde başvuran, soruşturmanın başlangıç aşamasında kendisine avukat desteği sağlanmadığından ve polise gönüllü olarak teslim olmasına ve suçu itiraf etmesine rağmen mahkemelerin cezasını hafifletmediklerinden şikâyetçi olmuştur.

Hukuki değerlendirme – Madde 6 §§ 1 ve 3 (c): Başvuranın polisle ilk irtibata geçmesinden önce, yetkililerin başvuranın cinayete karışmasından

şüphelenmelerini gerektirecek herhangi bir sebep bulunmamaktadır. Alınan çok sayıda ifadenin hiçbirinde polisin başvurudan şüphelenmesine yol açacak bir etken yoktur. Başvuran, tanık olarak ifadesi alınırken kendi rızasıyla itirafta bulunmuştur ve ancak bu itiraftan sonra polis kendisini şüpheli kategorisine almıştır. Ayrıca başvuran karakola çağrıldığında diğer tüm tanıklarla birlikte çağrılmış olduğundan, bu kendisi için beklenmedik bir durum olmamıştır; ancak düşüncelerini toparlamak ve ifade esnasında takınacağı tutuma karar vermek için yeterince zamanı olmuştur. Başvuranın itiraftan hemen ardından polisin ifadeye ara verip başvuranın aleyhinde açılacak soruşturmanın temeli olacak o cümleleri söylemesini engelleyebileceği doğrudur. Ancak soruşturmanın başlangıç aşamasında polise teslim olmak cezayı hafifletici bir etken sayılacağından, bu durum başvuranın istediğinin ve polisin de başvuranın çıkarına en uygun şekilde uygulayabileceği tutuma tam ters bir durum teşkil edecektir. Mahkeme, başvuranın ilk sorgusu sırasında hukuki yardım sağlanmış olmasının, itiraftan uygun bir şekilde belgelenecek cezanın hafifletilmesini sağlayabileceğini göz ardı etmemiştir. Ancak başvuranın kendi rızasıyla teslim olmuş olması, duruşma sırasında hem başvuranın kendisi hem de savunma makamı tarafından defalarca tekrar edilmiş olup, yerel mahkemeler hiçbir zaman bu itiraftan belgelene usulüne dair bir şüphe veya eleştiri dile getirmemişlerdir. Mahkemelerin bu gerekçe ile başvuranın cezasını hafifletme yoluna gitmemeleri, başvuranın Mahkeme'ye olan şikâyetinin kapsamında değildir.

Başvuran, hem yerel mahkemeler hem de Mahkeme önündeki yargılamalar esnasında, kendisine verilen cezanın ağırlığı dışında, savunma haklarının kısıtlanmasının genel olarak yargılanma işlemlerinin adilliği üzerinde nasıl bir önyargı etkisi oluşturduğunu açıklayamamıştır. Mahkeme, soruşturmanın erken bir aşamasında, daha başvuran şüpheli kategorisinde bile değilken gerçekleşen hukuki yardım eksikliğinin, cezanın ağırlığı ile arasındaki bağlantının tamamen asılsız olduğu görüşündedir. Yerel yetkililer, başvurudan şüphelenmeleri için güvenilir gerekçelere ulaşır ulaşmaz kendisini tanık kategorisinden şüpheli kategorisine alarak mümkün olan en kısa sürede kendisine avukat yardımı sağlamışlardır. Başvuranın, şüpheli sıfatı ile yapılan ilk ifadesinde avukat desteği vardır ve avukat desteği olmaksızın ettiği ilk itirafta ilişkin hiçbir soruşturma önlemi alınmamıştır. Başvuran,

yargılama öncesi yapılan soruşturma ve yargılama işlemleri esnasında itiraftan sürdürmüştür ve bu işlemler sırasında da hep avukat desteği mevcuttur. Yargılamayı yapan mahkeme özellikle bu itiraftan sonra, yani başvuranın avukat desteği varken alınan, soruşturmaya ilişkin tedbirlere dayandığı için, başvuranın ilk itiraftan mahkûmiyet kararında kullanıldığı söylenemez. Son olarak, başvuranın gönüllü olarak teslim olmasından dolayı cezanın hafifletilmesi hususu yerel mahkemelerce incelenmiştir. Dolayısıyla, başvuran hakkında açılan ceza davası genel olarak adilidir.

Sonuç: kabul edilemez (oybirliğiyle).

(Ayrıca bk. *Salduz / Turkey* [BD], 36391/02, 27 Kasım 2008, 113 Sayılı Bilgi Notu)

7. MADDE

7 § 1 Maddesi

Kanunsuz Ceza Olmaz

Ceza yargılamalarının sona ermesine rağmen, müsadere emri şeklinde ceza uygulanması: ihlal

Varnava/İtalya – 17475/09

29.10.2013 tarihli Karar [II. Bölüm]

Olaylar – Başvuran hakkında, kanuna aykırı arazi ıslahı nedeniyle ceza yargılamaları başlatılmıştır. Birkaç sene sonra, 2006 tarihinde, temyiz mahkemesi, suçun takibatının 2002 yılında zaman aşımına uğradığı gerekçesiyle, yargılamaları durdurmuş ancak ilgili arazi ve binaların müsadere edilmesine karar vermiştir.

Hukuki değerlendirme – 7. Madde: Mahkeme, *Sud Fondi* davasında, başvuran şirketlerin beraat ettirilmelerine rağmen müsadere emrinin uygulanmasının; keyfi olduğuna, kanuni dayanaktan yoksun olduğuna ve Sözleşme'nin 7. maddesini ihlal ettiğine kanaat getirmiştir. Mevcut davada, başvuran aleyhindeki yargılamalar, kanuna aykırı arazi ıslahı suçu temelinde başlatılan kovuşturmanın zaman aşımına uğradığı gerekçesiyle durdurulmuştur; ancak kanuna aykırı imar planının kapsadığı arazi ve yapıların müsadere edilmesi şeklinde bir ceza uygulanmıştır. Mahkeme, yargılama neticesinde

mahkûmiyetine karar verilmeyen bir sanığın cezalandırılmasının, ceza hukukunda yasallık ilkesini öngören Sözleşme'nin 7. maddesiyle nasıl bağdaşabildiği sorusunun belirsiz olduğunu değerlendirmiştir. Masum olduğu anlaşılan veya herhangi bir mahkeme kararında, suçundan dolayı cezai sorumluluğunun bulunduğu hükmedilmeyen bir kişinin cezalandırılması, herhangi bir sistem açısından önem arz etmemektedir. Dolayısıyla, herhangi bir sorumluluk bulunmaksızın cezanın uygulanmasının yasaklanması, ceza hukukundaki yasallık ilkesinin sonuçlarından biridir ve aynı şekilde Sözleşme'nin 7. maddesine ilişkindir. Söz konusu ilke Mahkeme tarafından, Sözleşme'nin 6 § 2 maddesiyle bağlantılı olarak ortaya konmuştur.¹ Mahkeme, böyle bir durumun masumiyet karinesiyle bağdaşamayacağına karar vererek, 6 § 2 maddesinin ihlal edildiği kanaatine varmıştır. Sözleşme'nin 5 § 1 (a) maddesi ile 6 § 2 ve 7 § 1 maddeleri kıyaslandığında; Sözleşme doğrultusunda, kanun uyarınca bir suç olduğu (ceza veya disiplin tedbiri gerektiren) tespit edilmezse, “mahkûmiyetin” söz konusu olamayacağı ortaya çıkmaktadır. “Ceza” ve “yaptırım” terimleri ile “suçlu” kavramı; Sözleşme'nin 7. maddesinin yorumlanması kapsamında, suçun failinin tespit edilip cezalandırılabilmesi anlayışı temel alındığındayerel mahkemelerin, herhangi bir cezai sorumluluk tespit etmeleri halinde, ilgili kişiyi cezalandırmalarını gerektirmiştir. Bu yönde bir tespitin mevcut olmaması halinde, ilgili ceza amaçtan yoksun olacaktır. Erişilebilir ve öngörülebilir olup, aynı zamanda mevcut davada olduğu gibi mahkûm edilmeyen bir kişinin cezalandırılmasına imkân sunan bir yasal dayanağın gerekli görülmesi, tutarsızlık teşkil edecektir. Mevcut davada, başvuranın suçunun kovuşturulmasının zaman aşımına uğramış olmasına ve başvuranın atılı suça ilişkin sorumluluğu hakkında herhangi bir mahkeme kararının verilmemiş olmasına rağmen, kendisine ceza verilmiş olması, bir suçun yalnızca hukuka göre belirlenebileceği ve cezanın yalnızca hukukta öngörülebileceği şeklinde ifade edilen ve Sözleşme'nin 7. maddesinde öngörüldüğü üzere yasallık ilkesinin ayrılmaz bir parçası olan ilke ile bağdaşmamaktadır. Dolayısıyla, mevcut davadaki ceza, Sözleşme'nin 7. maddesi uyarınca, kanunda öngörülmemiş olup, keyfidir.

Sonuç: ihlal (bire karşı altı oy).

¹ *Geerings/Hollanda*, 30810/03, 1 Mart 2007, 95 sayılı Bilgi Notu.

Mahkeme ayrıca oybirliğiyle, Sözleşme'ye Ek 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesinin ihlal edildiğine karar vermiştir.

41. madde: Manevi tazminat olarak 10,000 avro (EUR) ödenmesine hükmedilmiştir. Maddi tazminata ilişkin soru saklı tutulmuştur.

(Bk. *Sud Fondi srl ve Diğerleri/İtalya*, 75909/01, 20 Ocak 2009, 115 sayılı Bilgi Notu)

Kanunsuz Ceza Olmaz

Daha ağır ceza

Geriye yürümezlik

Başvuranın mahkûm edilmesinden sonra içtihatla yapılan değişiklik nedeniyle, başvuranın tahliyesinin ertelenmesi: ihlal

Del Rio Prada/İspanya – 42750/09

21.10.2013 tarihli Karar [BD]

Olaylar – Başvuran hakkında, 1988 ve 2000 seneleri arasında yürütülen sekiz yargılama evresi boyunca, terörist saldırılarıyla bağlantılı çeşitli suçlar nedeniyle toplamda 3.000 yıldan fazla hapis cezasına hükmedilmiştir. İlgili suçlar arasındaki yakın hukuki ve kronolojik bağlantılar göz önüne alınarak, İspanya Ulusal Mahkemesi (*Audiencia Nacional*), 2000 yılının Kasım ayında, başvurana verilen hapis cezalarını birleştirmiş ve ilgili zamanda yürürlükte olan 1973 tarihli Ceza Kanunu'nda öngörülen üst sınır doğrultusunda, toplam hapis cezasını otuz yıl olarak belirlemiştir. Başvuranın tutulduğu cezaevindeki yetkililer, başvuranın 1987 yılında başlayan tutukluluk süresinin başından beri cezaevinde yapmış olduğu işleri dikkate alarak, hapis cezasına indirim uygulamış ve 2008 yılının Nisan ayında, başvuranın salıverileceği tarihi 2008 Temmuz olarak belirlemişlerdir. Sonradan, 2008 yılının Mayıs ayında, İspanya Ulusal Mahkemesi, cezaevi yetkililerinden başvuranın planlanmış olan salıverilme tarihini yeniden gözden geçirmelerini ve bu tarihi, Yüksek Mahkemenin Şubat 2006 tarihli bir kararında hayata geçirilmiş olan yeni bir yaklaşımı (Parot doktrini olarak bilinmektedir) temel alarak, yeniden hesaplamalarını istemiştir. Bu doktrine göre; hapis cezası düzenlemeleri ve indirimleri her bir ceza üzerinden ayrı ayrı yapılacak olup, otuz yıl azami hapis cezası üzerinden uygulanmayacaktır. Sonuç olarak, başvuranın tahliye edileceği tarih 27 Haziran

2017 olarak belirlenmiştir. Başvuranın bundan sonraki itirazları başarısız olmuştur.

Mahkeme Dairelerinden biri, 10 Temmuz 2012 tarihinde, oybirliğiyle verdiği bir kararda (Bk. 154 sayılı Bilgi Notu), ceza indiriminin hesaplanmasında yeni yöntemin kullanılmasının başvuranın mahkûm edildiği dönemde öngörülebilir olmadığını ve suçlar işlendikten sonra gerçekleştirilen bir değişikliğin, başvuranın aleyhinde olacak şekilde, geriye dönük olarak uygulanması anlamına geldiğini değerlendirerek, Sözleşme'nin 5. ve 7. maddelerinin ihlal edildiğine karar vermiştir.

Hukuki Değerlendirme – 7. Madde: Tarafların başlıca beyanları; hem hapis cezalarının birleştirilmesine hem de azami sürenin belirlenmesine ilişkin kurallar ve 1973 tarihli Ceza Kanunu'nda öngörülen “tutukluluk süresince yapılan işler nedeniyle cezaya uygulanacak indirim sistemi” doğrultusunda, başvuranın cezaevinde geçireceği toplam sürenin hesaplanmasına ilişkin olmuştur.

(a) *Verilen cezanın kapsamı* – Suçların işlendiği dönemde yürürlükte olan 1973 tarihli Ceza Kanunu uyarınca, azami otuz yıl hapis cezası süresi, ilgili birden çok suçun söz konusu olması halinde hükmedilebilecek azami süreye karşılık gelmiştir; ayrı bir kavram olan “cezalar”, suçlunun mahkûmiyetine hükmedilen çeşitli kararlarda dile getirilmiş veya uygulanmıştır. Ayrıca mahpuslar, “uygulanan cezanın” indirilmesi amacıyla, her iki gün yaptıkları iş için birer gün ceza indirimi hakkına sahip olmuşlardır. Ancak başvuranın davasında toplamda üç bin yıla tekabül eden hapis cezasının otuz yıla düşürülmesi gibi, birden çok cezanın birleştirilip, toplam azami hapis cezası süresinin belirlenmesi halinde, cezaya indirim nasıl uygulanacağı hakkında herhangi bir özel kural bulunmamaktaydı. Hukukta 1995 tarihli Ceza Kanunu tasarısı oluşturuluncaya kadar, ceza düzenlemelerine ilişkin olarak, istisnai hallerde, kanun doğrultusunda belirlenebilecek olan azami süreden ziyade, verilen cezanın toplam süresinin dikkate alınabileceği açıkça belirtilmemiştir. Bir mahpusun cezalarının birleştirilip toplam azami sürenin belirlenmiş olduğu Yüksek Mahkeme'nin 2006 yılında verdiği bir karardan önce, 1973 tarihli Ceza Kanunu'nun ilgili hükümlerinin yorumlanmasına ilişkin içtihat ve uygulamaları göz önünde bulundurarak, cezaevi yetkilileri ve mahkemeler, cezaevinde geçirilecek azami süre üzerinden, tutuklu bulunulan dönemde yapılmış olan işlerin karşılık geldiği her türlü ceza indirimi uygulamışlardır. Bu suretle yetkililer, tutuklu

bulunulan dönemde yapılan işlerden dolayı indirim uygularken, azami otuz yıl yasal hapis cezası süresini dikkate almışlardır. Mart 1994 tarihli bir kararda Yüksek Mahkeme, azami otuz yıl yasal hapis cezası süresini, kanunda öngörülmüş her türlü düzenlemenin yapılabileceği “yeni, bağımsız bir ceza” olarak nitelendirmiştir. Dolayısıyla, 1973 tarihli Ceza Kanunu'nun ilgili hükümlerinin belirsizliğine ve Yüksek Mahkeme'nin, 1994 tarihine kadar söz konusu hükümleri netleştirme girişiminde bulunmamasına rağmen, cezaevinde geçirilecek olan süreyi işleme sokmak, cezaevi yetkilileri ve adli makamların uygulamasına tabi olmuştur; bunun kaynağı ise, tutuklu bulunulan dönemde yapılan işler nedeniyle cezaya indirim uygulanması gibi bazı düzenlemelerin yapıldığı yeni ve bağımsız bir ceza olan otuz yıl üst sınırının getirilmiş olmasıdır. Söz konusu uygulama ışığında başvuran, hapis cezası infaz edilirken verilen cezanın, tutuklu bulunulan dönemde yapılan işlere tekabül eden indirimin düşüleceği azami otuz yıl süresi üzerinden belirleneceğine inanma hakkına haiz olmuştur. Ayrıca tutuklu bulunulan dönemde yapılan işlerden dolayı ceza indiriminin uygulanması, yazılı hukukta açıkça öngörülmüş olup, söz konusu indirimin uygulanabilmesi için, mahpusun cezaevinden kaçmamış veya kaçmaya teşebbüs etmemiş ya da kötü davranışlar sergilememiş olması gerekmiştir. Bu iki durumda bile bir hâkim tarafından, cezaya indirim yapılmasına ilişkin önceden verilmiş olan karar, geriye dönük bir şekilde iptal edilemez, zira önceden verilmiş olan hapis cezasına uygulanan indirimlere karşılık gelen günlerin, cezaevinde geçirilmiş ve mahpusun yasal olarak sahip olduğu hakların bir kısmını oluşturmuş olduğu kabul edilir.

1995 tarihli Ceza Kanunu'nun gelecekte mahkûmlar için, tutuklu bulunulan dönemde yapılan işlerden dolayı cezaya indirim uygulanması prosedürünü ortadan kaldırmasına rağmen; geçici hükümleri, eski 1973 tarihli Ceza Kanunu uyarınca mahkûm edilenlerin – başvuran gibi – lehine olacaksa, bu tür düzenlemelerden faydalanmaya devam etmelerine izin vermiştir. Ancak kanunda, kanun yürürlüğe girmeden mahkûm edilen mahpuslar için bile, şartlı tahliye uygulanmasına ilişkin daha sert koşullar öngörülmüştür. Mahkeme buna dayanarak, yasama organının, geçici bir tedbir olarak tutukluluk süresince yapılmış olan işler nedeniyle ceza indiriminin uygulanması hakkındaki kuralların etkilerinin sürdürülmesine karar verirken ve daha yumuşak bir ceza hukuku

belirleme amacına yönelik olarak, bu kuralları esas ceza kanununun, diğer bir deyişle, cezanın belirlenmesini etkileyen hükümlerin bir parçası olduğunu değerlendirdiği kanaatine varmıştır.

Yukarıdakiler ışığında başvuranın, kovuşturmayaya konu olan suçları işlediği ve cezaların birleştirilmesine ve azami hapis cezası süresinin belirlenmesine karar verildiği dönemde, ilgili kanun bütünüyle ele alındığında başvuranın, 1973 tarihli Ceza Kanunda öngörülmüş olan otuz yıl azami yasal süreyi ve tutuklu yapılan işlerin cezadan düşürülmesini göz önünde bulundurarak, kendisine verilen cezanın kapsamını, mevcut koşullara göre makul sayılabilecek ölçüde fark edebilmesini sağlayacak yeterli kesinliği taşımaktaydı. Dolayısıyla başvurana verilen ceza, otuz yıl azami hapis cezasına tekabül etmiştir; buradan anlaşılmalıdır ki, başvuranın tutuklu bulunduğu sırada yapmış olduğu işlerden dolayı uygulanan indirim, söz konusu süreden düşülecektir.

(b) *Başvuran hakkında "Parot doktrininin" uygulanmasının, yalnızca cezanın infaz edilmesine veya fiili kapsamına ilişkin bir değişikliği ortaya koyup koymadığı hakkında* – İspanya Ulusal Mahkemesi, Mayıs 2008'de; suçlar işlendikten, cezalar birleştirildikten ve azami hapis cezası süresi belirlendikten sonra, Yüksek Mahkeme'nin Şubat 2006 tarihli kararında kabul edilmiş olan "Parot doktrinine" dayanmak yerine, başvuranın tahliye edilmesine ilişkin belirlenen son tarih olan 2 Temmuz 2008 önerisini reddetmiştir. Ulusal Mahkeme, tutuklu bulunulan sırada yapılan işler nedeniyle uygulanan indirimin, önceden olduğu gibi otuz yıl azami süreye uygulanması yerine, her bir ceza için ayrı ayrı uygulanmasını öngören kuralın, 1973 tarihli Ceza Kanunu'nun esasına daha uygun düştüğünü gözlemlemiştir. Başvuranın mevcut durumu hakkında "Parot doktrininin" uygulanması, başvuranın kanun yoluyla ve cezalarının infazına bakan hâkimlerin nihai kararlarıyla kendisine tanınmış bir hak olarak, tutuklu bulunduğu dönemde yaptığı işlerden dolayı cezasına indirim uygulanmasını etkisiz kılmıştır. Sonuç olarak, azami otuz yıl hapis cezası süresi, tutuklu bulunulan dönemde yapılan işlerden dolayı cezaya indirim uygulanmasına tabi tutulan bağımsız bir ceza olmaktan çıkmış ve bu tür bir indirime uygulamada tabi olamayacak otuz yıllık bir hapis cezası haline gelmiştir.

(c) *"Parot doktrininin" makul bir şekilde öngörülebilir olup olmadığı hakkında* – Ceza indiriminin uygulanması sistemindeki değişiklik, mevzuattaki bir değişikliğin aksine, Yüksek

Mahkeme'nin önceki içtihatlarından sapmasından kaynaklanmıştır. Yüksek Mahkeme Mart 1994'te, azami otuz yıllık hapis cezasının, kanunda öngörülmüş tüm ceza indirimlerinin uygulanabileceği "yeni, bağımsız bir ceza" olduğunu gözlemlemiştir. Her halükarda, tutuklu olunan dönemde yapılan işten dolayı uygulanan ceza indirimlerinin azami otuz yıl hapis cezası süresine uygulanması, "Parot doktrini" öncesinde, cezaevi yetkilileri ve adli makamlarca gerçekleştirilmiştir. Yüksek Mahkeme, 2006 yılına kadar (atıfta bulunduğu kanunun feshedilmesinden on yıl sonra), önceki içtihadından sapmamıştır. Yüksek Mahkeme bu suretle, artık yürürlükte olmayan 1973 tarihli Ceza Kanunu'nun (yerine 1995 tarihli Ceza Kanunu getirilmiştir) hükümlerine yeni bir yaklaşım getirmiştir. Ayrıca, 1995 tarihli Ceza Kanunu'nun geçici hükümlerinde; 1973 tarihli Kanunu uyarınca mahkûm edilmiş olanlar hakkında aynı Kanun uyarınca ortaya konmuş olan, tutuklu bulunulan sırada yapılan işlerden dolayı ceza indirimi uygulanması sisteminin etkilerinin sürdürülmesi istenmiştir, bunun amacı açık olarak, daha katı ceza kanununun geriye dönük olarak uygulanmasını yasaklayan kurallara uygun düşmektir. Ancak Yüksek Mahkeme'nin hâlihazırda verilmiş olan her türlü cezanın indirime uğramasının etkisiz kılınacağı yönündeki düşüncesi, başvuranın ve benzer durumdaki diğer kişilerin indirim sisteminin faydalarından uygulamada mahrum bırakılmaları anlamına gelmiştir.

Mahkeme son olarak, Yüksek Mahkemenin, 1995 tarihli Ceza Kanunu'nda değişiklik yapan kanunu geriye dönük bir şekilde uygulamadığını kabul ederken, Yüksek Mahkeme'nin öne sürdüğü gerekçelere bakıldığında, yine de söz konusu kanunla aynı hedefleri izlediği net olarak anlaşılmaktadır. Söz konusu hedef, uzun süreli olan birkaç hapis cezasının infazı gerçekleştirilen mahkûmlar hakkında, yasal azami hapis cezası süresinin tam ve etkili bir şekilde uygulanmasını güvence altına almak şeklindedir. Bu bağlamda Devletlerin, ceza gerektiren suçlara uygulanan cezanın arttırılması gibi, kendi ceza politikalarını değiştirme konusunda özgür davranabilmelerine rağmen, bunu yaparken yine de Sözleşme'nin 7. maddesini dikkate almaları gerekmektedir. Söz konusu maddeye göre; bir sanığın aleyhinde olacak şekilde ceza kanununun geriye dönük olarak uygulanması koşulsuz olarak yasaklanmıştır.

Yukarıdakiler ışığında, başvuran hakkında cezaya hükmedilen ve cezalarının birleştirildiğine ve

azami hapis cezası süresinin belirlendiğine ilişkin kararın başvurana bildirildiği dönemlerde, Yüksek Mahkeme'nin 2006 tarihli kararı ile bağlantı kurularak içtihat oluşturulmasının öngörülebileceği hakkında herhangi bir belirti bulunmamıştır. Başvuran bu nedenle, Yüksek Mahkeme'nin içtihadından sapacağına veya İspanya Ulusal Mahkemesi'nin sonuç olarak, başvurana verilen cezaya uygulanacak indirimi azami otuz yıl süre ile ilişkili olarak değil de kendisine verilen cezalarla ayrı ayrı ilişkilendirerek gerçekleştireceğinin tahmin edilebilmesine dair herhangi bir gerekçe görmemiştir. Belirtildiği şekilde içtihattan sapılması, başvuranın zararına olacak şekilde, uygulanan cezanın kapsamını değiştirmiştir.

Sonuç: ihlal (ikiye karşı on beş oy).

5 § 1 Maddesi: Başvuran, yetkili bir mahkeme tarafından, kanunda öngörülmüş bir usul uyarınca mahkum edilmiş ve kendisine toplamda 3.000 yılı geçen hapis cezaları verilmiştir. İspanya Ulusal Mahkemesi, ilgili birçok kararda ve Kasım 2000'de vermiş olduğu ve suçların birleştirilmesine ve toplam süre için azami sınırın belirlenmesine hükmettiği kararında, 1973 tarihli Ceza Kanunu uyarınca, başvuranın azami otuz yıl süreli hapis cezasının infaz edileceğini ifade etmiştir. Başvuranın suçlu bulunması nedeniyle mahkûm edilmesi ve azami otuz yıl hapis süresinin kabul edilmesinin ardından 2 Temmuz 2008 tarihinden sonra da devam eden tutukluluğu arasında net bir illiyet bağı bulunmuştur.

Mahkeme, Sözleşme'nin 7. maddesinin ihlal edildiğine karar vermesini sağlayan koşullar ışığında, başvuranın mahkum edildiği, tutukluyken çalıştığı dönemlerde ve cezalarının birleştirildiği ve hapis cezası için azami sürenin belirlendiği kararının kendisine bildirildiği dönemde, başvuranın, 2006 yılında Yüksek Mahkemenin içtihadı ayrı düşmesi neticesinde, tutuklu bulunulan dönemde yapılan iş nedeniyle cezaya indirim uygulanmasına ilişkin usulün değiştirileceğini ve yeni yaklaşımın kendisi açısından uygulanacağını makul surette öngörmüş olamayacağını değerlendirmiştir. Bu uygulama, başvuranın tahliyesini yaklaşık dokuz yıl geciktirmiştir. Başvuran bu nedenle, mahkum edildiği dönemdeki iç hukuk uyarınca, cezasına yapılmış olan indirimler de dikkate alındığında kendisine o dönemde verilmiş olan hapis cezasından daha fazla süre cezaevinde kalmıştır. Dolayısıyla başvuranın 3 Temmuz 2008 tarihinden itibaren cezaevinde tutulması "kanuna uygun" değildir.

Sonuç: ihlal (oybirliğiyle).

46. Madde: Davanın özel koşulları ve mevcut davada tespit edilen Sözleşme ihlallerinin ivedilikle giderilmesi gereği göz önüne alındığında, başvuranın mümkün olan en erken tarihte serbest bırakılmasına ilişkin yükümlülük davalı Devlete aittir.

41. Madde: Manevi tazminat olarak, 30,000 avro ödenmesine hükmedilmiştir.

MADDE 8

Pozitif yükümlülükler
Özel hayata saygı gösterilmesi hakkı

Ölümcül hastalığı olmayan bir kişinin intihar edebilmesi için reçeteye ilaç verilmesini düzenleyen açık, hukuki bir yönetmeliğin bulunmaması: *dava Büyük Daireye gönderilmiştir.*

Gross/İsviçre – 67810/10
14.5.2013 tarihli Karar [II. Bölüm]

Başvuran, birkaç senedir hayatına son vermeyi istemektedir. Yaşı ilerledikçe dayanıksız hale gelmekte, fiziksel ve zihinsel yetilerini kaybettiğini görmeyi istememektedir. Başvuranın, kendi kararını kendisinin verebileceği yönünde raporu da bulunmaktadır. Başarısız olan bir intihar girişiminin ardından başvuran, ölümcül dozda sodyum pentobarbital olarak hayatına son vermeye karar vermiştir. Ancak danıştığı dört hekim, istediği reçeteyi başvurana vermeyi reddetmiştir. İki tanesi, reçeteyi yazmalarına izin vermeyen Tıp Mesleği İlkelerini ve uzun yargılamalara tabi tutulabileceklerini veya mesleki açıdan olumsuz sonuçların doğabileceğini gerekçe göstererek, reçete vermeyi reddetmişlerdir. İdari mahkemeler, başvuranın yapmış olduğu itiraz başvurusunu reddetmişlerdir.

Mahkeme Dairelerinden biri, 14 Mayıs 2013 tarihli bir kararla (Bk. 163 sayılı Bilgi Notu), bir bireyin ölümcül dozda sodyum pentobarbital alabilmesinin gerekli olup olmadığına ilişkin açık, kapsamlı ve kanuna dayalı yönetmeliklerin bulunmadığı gerekçesiyle, başvuranın, Sözleşme'nin 8. maddesi ile güvence altına alınan özel hayata saygı hakkının ihlal edildiğine karar vermiştir, ancak bu tür yönetmeliklerin içeriği hakkında herhangi bir görüş bildirmemiştir.

Dava, Hükümet'in talebi üzerine, 7 Ekim 2013 tarihinde Büyük Daire'ye gönderilmiştir.

Özel hayata saygı gösterilmesi hakkı
Aile hayatına saygı gösterilmesi hakkı
Konuta saygı gösterilmesi hakkı

Fransız gezginlerin, yıllardır yaşadıkları özel arazilerinden tahliye ettirilmeleri: ihlal

Winterstein ve Diğerleri/Fransa – 27013/07
17.10.2013 tarihli Karar [V. Bölüm]

Olaylar – Başvuranlar söz konusu arazide, beş ila otuz yıl boyunca yaşamışlar ve bazıları orada doğmuşlardır. Arazi parçaları geçmişte, çevre düzenleme planı uyarınca “koruma altına alınmış doğal alan” olarak tayin edilmiş olup, bölgenin uygun bir şekilde düzenlenmesi ve ilgili kişilerin gerekli izni almaları koşuluyla, bir kısmında kamp kumaya ve karavan ile konaklamaya izin verilmiştir. Yerel mahkeme 2004 yılında, başvuranların bölgede bulunmalarının, çevre düzenleme planını ihlal ettiğine karar vermiş ve başvuranlara araziye boşaltmalarını yoksa geçen her gün için para cezası ödemek zorunda kalacaklarını bildirmiştir. Karar, temyiz mahkemesi tarafından 2005 yılında onanmıştır. Karar şimdiye kadar icra edilmemiş, ancak başvuranların çoğu, kaldıkları her gün için uygulanacak para cezası riskini almak istemediklerinden, araziye boşaltmışlardır. Yetkililer ayrıca, hayata geçirildikten sonra dört aileye sosyal konutlandırma kapsamında konut sağlandığı, kentsel ve toplumsal bir çalışma yürütmeye başlamışlardır.

Hukuki değerlendirme – Madde 8: Yıllardır aynı bölgede yaşamış olan başvuranlar, arazi üzerinde bulunmalarının iç mevzuat uyarınca kanuna uygun olup olmadığına bakmaksızın, evleri olarak düşündükleri karavanlar, kulübeler ve bungalovlar ile yeterince sıkı ve devamlı bağlantılar kurmuşlardır. Mevcut dava ayrıca, başvuranların özel ve aile hayatlarına saygı haklarına ilişkin olmuştur. Artık göçebe bir hayat sürmemelerine rağmen, karavanlarda yaşamak, gezginlerin hayatlarının ayrılmaz bir parçası haline gelmiş ve karavanlarını yerleştirmelerini etkileyen kriterlerin, kimliklerini oluşturabilmeleri, özel ve aile hayatlarını bu gelenek doğrultusunda sürdürebilmeleri üzerinde etkisi bulunmuştur.

Başvuranların karavanlarını, araçlarını ve her türlü konaklama yerlerini araziden çıkarmalarının gerekmesi ve araziye boşaltmadıkları her gün için para cezası ödeyecekleri riskinin bulunması, 2005 tarihinde verilen kararın icra edilmemesine rağmen, başvuranların özel ve aile hayatlarına ve konutlarına saygı gösterilmesi haklarına müdahale teşkil etmiştir. Bunun temelinde özellikle, yaklaşık yüz kişilik bir topluluğun bölgeyi tahliye etmelerine ilişkin kararlar ve bunların neticesi olarak da başvuranların yaşam tarzları, sosyal hayatları ve aile hayatları üzerinde kaçınılmaz etkilerin oluşması yatmaktadır. Müdahale kanuna uygun, erişilebilir ve öngörülebilir olmuş ve çevrenin korunması suretiyle “diğerlerinin haklarının” korunmasına ilişkin meşru hedefe hizmet etmiştir.

Başvuranların söz konusu arazide yıllardır yaşamış veya orada doğmuş oldukları ve belediye yetkililerinin, 2004 yılında duruma son verme girişiminde bulunmalarından önce, başvuranların uzun bir süre boyunca söz konusu bölgede yaşamalarına izin vermeleri tartışılmamıştır. Yerel mahkemeler, başvuranların tahliye ettirilmelerine hükmederken, başvuranların arazide yaşamalarını sürdürmelerinin çevre düzenleme planına ters düşüğünü dikkate alarak değerlendirme yapmış ancak başvuranların iddialarını dikkate almamıştır. Söz konusu arazinin koruma altına alınmış doğal alan olarak nitelendirilmiş olmasına, kalkınmanın gerçekleştirilmesinin planlandığı toplumsal bir arazi olmamasına ve üçüncü şahıs haklarının söz konusu olmamasına rağmen yetkililer, tahliyenin “gerekliliğine” ilişkin herhangi bir açıklama yapmamışlardır. Başvuranlar bu nedenle, Sözleşme'nin 8. maddesinde öngörülen koşullar doğrultusunda, müdahalenin orantılılığının incelenmesinden istifade edememişlerdir.

Davanın özel koşulları ve başvuranların, ailelerinin ve oluşturdukları topluluğun uzun süredir bölgede yaşamaları göz önüne alındığında, orantılılık ilkesi, başvuranların tahliye ettirilmelerinin sonuçlarının ve evsiz kalma risklerinin özellikle dikkate alınmasını gerektirmektedir. Çok sayıda uluslararası belgede ve Avrupa Konseyi'ne ait belgelerde, Çingene veya gezginlerin zorla tahliye ettirilmeleri halinde ilgili kişilere, savunmasız azınlık olmaları dikkate alınarak, mücbir sebeplerin bulunduğu durumlar hariç, alternatif konaklamanın sağlanması gerektiği vurgulanmıştır. Mevcut davada, buna kısmen riayet edilmiştir. Tahliye işlemleri başlatılmadan önce yetkililer veya yargılamaların sırasında mahkemeler tarafından, tahliyenin

sonuçları ve başvuruların savunmasızlıkları dikkate alınmazken, temyiz mahkemesi kararının ardından, her ailenin durumunun belirlenmesi ve bu kişilere yeniden konut sağlanması amacıyla, kentsel ve sosyal bir çalışma başlatılmıştır. Sosyal konutlandırmayı tercih eden bazı ailelere 2008 yılında, yani tahliye kararından dört yıl sonra, yeni konut sağlanmıştır. Bununla ilgili olarak, bu ailelerin ihtiyaçları, yetkililer tarafından yeterli ölçüde dikkate alınmıştır. Aile siteleri olarak adlandırılan bölgelerde alternatif konaklama talebinde bulunan başvuranlar hakkında ise, söz konusu proje, belediye yetkilileri tarafından bir kenara bırakılmıştır; belediye yetkilileri bunun yerine, mevcut arazinin gezginler için bir site yapılmak üzere tasarlanmasına karar vermişlerdir.

Başvuranların hiçbir şey yapmadıkları söylenemez. Bazıları, kendilerine aile sitelerinde konut verilmesini istediklerini belirterek, yargılanabilir konut hakkı kanunu kapsamında sosyal konutlandırmaya başvurmuşlardır. Başvuruları, Arabuluculuk Komisyonu ve idare mahkemeleri tarafından reddedilmiştir, ayrıca bölgeyi terk edenler alternatif konaklama yerleri bulmaya çalışmışlardır, ancak çoğu için bu konaklama yerleri güvensiz ve yetersiz olmuştur. Söz konusu kişiler, sosyal konutlandırmaya başvurmadıkları veya sosyal konutlandırmayı kabul etmedikleri için de eleştirilemezler, zira Mahkeme, sosyal konutlandırmanın bu kişilerin yaşam tarzlarına da uygun düşmediğini kabul etmiştir. Sosyal konutlandırma kapsamında kendilerine yeniden konut sağlanan dört aile ve bölgenin diğer kısımlarına taşınan iki aile haricinde, başvuranların tümü belirsiz bir durumun içerisinde bulunmuşlardır. Dolayısıyla, yetkili makamlar, aile sitelerinde konut sahibi olmak için başvuruda bulunan ailelerin ihtiyaçlarını yeterince dikkate almamışlardır.

Başvuranlar, tahliye yargılamaları bağlamında, söz konusu müdahalenin orantılılığının, Sözleşme'nin 8. maddesinin koşulları doğrultusunda yeniden incelenmesi imkânından yararlanamamışlardır. Kendilerine aile sitelerinde konut sağlanması için başvuruda bulunan aileler açısından da, ihtiyaçlarının yeterince dikkate alınmaması sebebiyle, ilgili maddenin ihlali söz konusu olmuştur.

Sonuç: ihlal (oybirliğiyle).

Madde 41: soru saklı tutulmuştur.

(Bk. *Yordanova ve Diğerleri/Bulgaristan*, 25446/06, 24 Nisan 2012, 151 sayılı Bilgi Notu)

MADDE 10

İfade Özgürlüğü

Terör örgütü liderine saygı ifadesi kullandığı gerekçesiyle mahkumiyet (Şiddet veya terör eylemlerinin propagandasını yapmaksızın ve bu eylemleri teşvik etmeksizin): İhlal

Yalçınkaya ve Diğerleri/Türkiye - 25764/09
ve diğerleri.

1.10.2013 tarihli Karar [II. Bölüm]

Olaylar- 2008 yılının Temmuz ayında, Cumhuriyet savcısına farklı kişiler tarafından 67 mektup gönderilmiştir. On dokuz başvuran tarafından imzalanmış olan bu mektupların bazılarının son paragrafı “Eğer (birisine yönelik olarak) “sayın” sözcüğünü kullanmak suçsa, ben de “sayın” Abdullah Öcalan diyerek bu suçu işliyorum ve kendimi ihbar ediyorum” şeklindedir. Başvuranlar, terör örgütü liderini övmekle suçlanmışlardır. Başvuranlar, özellikle, ceza mahkemesi önünde, PKK’yı (Kürt İşçi Partisi) ya da PKK’nın faaliyetlerini desteklemediklerini ve bu örgütle bağlarının olmadığını belirtmişlerdir. Başvuranlar “sayın” ifadesini Abdullah Öcalan’a atıfta bulunarak kullandıklarını; Abdullah Öcalan’ın bir insan olduğunu ve kendilerinin de insanlara saygı duyduklarını beyan etmişlerdir. Başvuranlar, ayrıca Abdullah Öcalan’a bu şekilde atıfta bulunmanın suç olarak sayılması durumunda, bu yaptıklarından ötürü yargılanmayı ve mahkum edilmeyi de kabul ettiklerini eklemişlerdir. Son olarak başvuranlar, bir suç ya da suçluyu övme düşüncesinde olmadıklarını, ancak “sayın” ifadesinin Abdullah Öcalan’a atıfta bulunarak kullanılmasının ifade özgürlüğüyle bağdaştığını beyan etmişlerdir. Başvuranlar, hapis cezasına mahkum edilmiş olup, bu ceza her biri için yaklaşık 689 avro olan para cezasına çevrilmiştir.

Hukuki Değerlendirme – Madde 10: Başvuranların mahkumiyetlerinde, Ceza Kanununun 215. maddesi esas alınmıştır. Cumhuriyet savcısına gönderilen mektuplarda başvuranlar, “sayın” ifadesinin Abdullah Öcalan’a atıfta bulunularak kullanıldığı zaman, suç olarak görülmesini eleştirmişlerdir. Bu nedenle mevcut davanın koşullarında, başvuranlar suçu övme veya suçluya işlediği suçtan dolayı saygı gösterme, suçluyu övme

eyleminin cezalandırılmasını öngören söz konusu mevzuat hakkında bilgi sahibidirler. Başvuranlar, söz konusu mektuplarının içeriğini göz önüne alarak, makul bir dereceye kadar ceza kovuşturmasının mümkün olabileceğini öngörmüşlerdir. Söz konusu müdahale dolayısıyla, “yasayla öngörülmüş” ve ulusal güvenlik konusundaki meşru hedef doğrultusunda gerçekleştirilmiştir.

Müdahalenin “demokratik bir toplumda gerekli” olup olmadığı konusunda, başvuranların mahkumiyetlerinin temelinde, yalnızca “sayın Abdullah Öcalan” ifadesini kullanmış olmaları, bu kullanımın da mahkemeler tarafından söz konusu kişi ve bu kişinin gerçekleştirdiği terör faaliyetlerine saygı duyma ve bu faaliyetleri savunma göstergesi olarak yorumlandığının bulunduğu görülmektedir. Ancak söz konusu kararlarda belirtildiği gibi, ilgili mektuplarda geçen bölümde, başvuranların hiçbir şekilde Abdullah Öcalan veya PKK tarafından gerçekleştirilmiş eylemleri desteklediklerine ya da bu eylemlerin herhangi birini onayladıklarına dair herhangi bir ifade bulunmamaktadır. Ceza mahkemesi, söz konusu mektupların içeriğinde şiddete ya da teröre teşvik veya terör örgütüne yönelik propaganda olmadığı kanaatinde-dir. Bununla beraber dosyadaki belgelerde, söz konusu müdahaleyi haklı çıkaracak açık ve mutlak bir tehlike bulunduğuna dair bir durum görülmemiştir. Yerel mahkemelerin başvuranların mahkum edilmesi gerektiğini destekleyen kararlarında belirttikleri gerekçelerin, başvuranların ifade özgürlüklerini kullanmalarına yapılan müdahalenin haklı gerekçelere dayandırılması için yeterli olmadığı sonucuna varılmıştır. Sonuç olarak, müdahale “demokratik bir toplumda gerekli” değildir.

Sonuç: İhlal (oybirliğiyle)

Ayrıca Mahkeme oybirliğiyle Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrasının ihlal edildiği sonucuna varmıştır.

Madde 41: Her birine manevi tazminat olarak 2,500 avro ve her birine maddi tazminat olarak 640 avro.

Televizyon yapımcısına, Devlet yayıncısına ait gizli kalması gereken bilgileri açıkladığı gerekçesiyle ertelenmiş hapis cezası uygulanması: İhlal

Ricci/İtalya - 30210/06

8.10.2013 tarihli Karar [II. Bölüm]

Olaylar- Başvuran, eleştiri içeren bir televizyon programının yapımcısı ve sunucusudur. Başvuran, bir devlete ait televizyon kanalında yayınlanacak olan programın çekimi sırasında yazar ve felsefeci arasında yaşanan tartışmanın görüntülerini ele geçirmiştir. Daha sonra bu programın sunucusunun, felsefeci konunun yayın izni içeren belgeyi imzalamamasından dolayı elindeki görüntüleri kullanmadığından şikayet ettiği ve ilgili kişilerin yalnızca geniş izleyici kitlelerinin ilgisini çekecek bir tartışmayı provoke etme amaçlı davet edildiğini kabul ettiği görülmüştür.

Başvuran, 1996 yılında televizyonun gerçek yüzünü ifşa etmek amacıyla görüntüleri yayınlamıştır. TV istasyonu, hıleyle görüntüleri ele geçirme ve gizli görüşmeleri ifşa etme gerekçesiyle yargılamalara müdahil olarak katılma başvurusuyla suç duyurusunda bulunmuştur. Ayrıca felsefeci de müdahil olarak yargılamalara katılmıştır. Başvuranın 2002 yılında, TV istasyonuna ve felsefeciye, ayrı hukuk davalarında sabitlenecek miktardaki tazminatı ödemesine karar verilmiştir. Ayrıca başvurana, TV istasyonunun dahili veri iletim sistemindeki kayıtlarını kamuya ifşa etmiş olması gerekçesiyle dört ay beş gün ertelenmiş hapis cezası verilmiştir. Başvurandan ayrıca 10.000 avroyu avans olarak derhal müdahillerin her birine ödemesi talep edilmiştir. İstinaf mahkemesi, 2004 yılında başvuranın temyiz talebini reddettikten sonra başvuran, hukuki sorunlar temelinde temyiz başvurusunda bulunmuştur. Yargıtay 2005 yılında, suçun zaman aşımına uğramış olduğu sonucuna varmış ve İstinaf mahkemesinin söz konusu kararını iade etmeksizin bozmuştur. Ancak Yargıtay başvuranın müdahillere tazminat ödemesine dair kararını onamıştır ve başvuranın, TV istasyonunun mahkeme masraflarını ödemesine karar vermiştir.

Hukuki Değerlendirme – Madde 10: Başvuranın mahkûmiyeti, ifade özgürlüğü hakkına bir müdahale oluşturmaktadır. Bu müdahale yasayla öngörülmüştür ve başkalarının onurunu korumak ve gizlilik içerisinde elde edilmiş olan bilginin ifşasını engelleme konusundaki meşru hedefleri izlemiştir.

Müdahalenin demokratik bir toplumda gerekliliğiyle ilgili olarak Mahkeme, ilk derece mahkemesi ile Yargıtay'ın, bilgisayar ya da veri iletim sistemi temelinde haberleşmenin korunmasının, ilke olarak, ifade özgürlüğünün kullanılması konusunda karşılaştırma yapma ihtimalini engellediğine dair savını reddetmiştir.

Hatta bu tür bir bilginin yayınlanması durumunda bile, söz konusu menfaatler, yerel mahkemeler tarafından yapılan incelemelerle başvuranın tutumu ve yaptırımın orantılılığı gibi bir kaç ayrı bakış açısıyla inceleme yapılır.

Söz konusu menfaatlere ilişkin olarak, başvuran yayınladığı görüntülerin kamu yararı hususuyla ilgili olduğunu bir başka deyişle modern toplumdaki televizyonun “gerçek yüzü” ve işlevleri ile ilgili olduğunu iddia etmiştir. Demokratik bir toplumda devlete ait televizyon kanalının rolü kamu yararı konusudur. Bu nedenle toplumun, kültürel bilgi aktarımından ziyade halkı etkilemek ve eğlendirmek istediği konusunda eğilim gösteren görüntülerin içeriğiyle ilgili bilgilendirilme hususunda belirli bir menfaati bulunabilir. Ancak başvuran her şeyden önce kişinin tutumunu kınamak ve alay etmek istemiştir. Eğer başvuran toplum menfaati açısından önemli bir konuda tartışma yaratma niyetinde olsaydı, veri iletiminin gizliliği ilkesine aykırı bir durum yaratmaksızın, diğer araçları kullanabilirdi.

Yerel mahkemelerin gerçekleştirdiği incelemeler hususunda, yalnızca İstinaf Mahkemesi iletişimin gizliliği hakkı ve ifade özgürlüğü arasındaki ihtilafı gündeme getirmiştir. İstinaf Mahkemesi, özellikle yayınlanan bilginin toplumsal menfaatle ilgili olmasına ağırlık vermiş ancak, bu menfaatin “önemli” bir menfaat olarak görülemeyeceğini tespit etmiştir. Mahkeme, gerçekleştirilen analizlerin keyfi olmadığı ve Mahkeme’nin yerleşik içtihat ölçütlerini temel aldığı görüşündedir.

Başvuranın tutumu konusunda; profesyonel bir medya mensubu olarak, ihtilaf konusu kaydın televizyon istasyonunun kurum içi kullanım için tahsis ettiği bir kanalda yapılmış olduğunun veya sonuç olarak kaydın yayınlanmasının, Devlete ait TV istasyonunun iletişimlerinin gizliliğini ihlal edeceğinin farkında olmaması mümkün değildir. Dolayısıyla başvuran, gazetecilik etiğine uygun olarak hareket etmemiştir. Mahkeme, yukarıda belirtilen gerekçelerle, başvuranın mahkum edilmesinin, 10. maddeyi ihlal etmediğini tespit etmiştir.

Uygulanan yaptırımların ağırlığı ve mahiyetiyle ilgili olarak, başvuran tazminat ödemeye ek olarak, dört ay beş gün hapis cezasına mahkum edilmiştir. Bu cezanın ertelenmiş bir hapis cezası olmasına rağmen ve Yargıtay’ın suçun zaman aşımına uğradığını tespit etmiş olmasına karşın; verilen hapis cezasının soğuk duş etkisi yaratmış olması muhtemeldir. Ayrıca, içeriği önemli bir

zarara sebep olmayan videonun yayınlanmasıyla ilgili olan söz konusu davada, bu tür ağır bir yaptırıma başvurulmasını haklı gerekçelere dayandıran herhangi bir istisnai durum bulunmamaktadır. Sonuç olarak, başvurana verilen hapis cezasının mahiyeti ve miktarından dolayı, başvuranın ifade özgürlüğüne yapılan müdahale izlenen meşru amaçlar doğrultusunda orantılı değildir.

Sonuç: İhlal (altıya karşı bir oyla)

Madde 41: İhlâl tespit edilmesi, manevi zarar açısından yeterli bir âdil tazmin teşkil etmiştir.

İnternet haber portalının, isimsiz üçüncü şahıslar tarafından postalanan ve hakaret içeren yorumlar sebebiyle tazminat ödemeye mahkum edilmesi: İhlal bulunmamaktadır

Delfi AS/Estonya – 64569/09

10.10.2013 Karar [I. Bölüm]

Olaylar – Başvuran şirket, Estonya’nın en geniş İnternet haber portallarından birine sahiptir. Okuyucular web sitesine, isim vermeden ve önceden kayıt oluşturmadan, yayınlanmış makalelerin altına yorumlarını postalayabilmektedirler. Başvuran şirket, bu tür yorumları düzenleyememesine ya da yumuşatamamasına rağmen, yorumları otomatik kelime filtreleme sistemini kullanarak ya da okuyucular tarafından ikaz edildiği durumlarda kaldırabilmektedir. Başvuran 2006 yılında, bir feribot şirketinin buzlu yollardaki buzları parçalayarak rotasını değiştirdiğini belirten bir makale yayınlamıştır. Sonuç olarak firmanın feribot hizmetleriyle karşılaştırıldığında, Estonya adalarına ulaşmanın daha ucuz ve daha hızlı bir yöntem olan yolların açılması, birkaç hafta ertelenmek zorunda kalmıştır. Makalenin altına, feribot şirketinin sahibine yönelik kişisel tehdit ve hakaret içeren birkaç yorum postalanmıştır. Başvuran şirket, feribot şirketinin ısrarı üzerine, altı hafta sonra bu yorumları kaldırmıştır. Feribot şirketinin sahibi, başvuran şirketin aleyhinde hakaret davası açmış ve başvuran şirketin zararlar için 320 avro ödemesine karar verilmiştir.

Hukuki Değerlendirme – Madde 10

(a) *Uygulanabilirlik* – Hükümet başvuran şirketin, hakaret içeren yorumları yazan veya ifşa eden kişi

olmadığını iddia etmesinden dolayı, 10. maddenin uygulanamayacağını ileri sürmüştür. Mahkeme başvuran şirketin, portalına postalanın yorumları gösteren kişi sıfatıyla hakareten sorumlu tutan yerel mahkeme kararlarından doğrudan etkilendiğini belirtmiştir. Bu nedenle, başvuran şirketin şikâyeti ifade özgürlüğüyle ilgilidir ve 10. madde kapsamına girmektedir.

(b) *Esas Hakkında* – Başvuran şirket için hukukun, üçüncü şahıslar tarafından postalanın içeriğinin önceden denetlenmesi için herhangi bir yükümlülük yüklenmediğini ve başvuran şirketin yükümlülüklerinin Avrupa Birliği Elektronik Ticaret Direktifi² kapsamında olduğunu ileri sürmüştür. Ancak yerel mahkemeler durumun böyle olmadığını tespit etmiştir ve Mahkeme bu bağlamda iç mevzuatı yorumlama görevinin öncelikle ulusal makamlara ait olduğunu hatırlatmıştır. Medya yayıncısının, kendi medya yayını kapsamında yapılan ve hakaret içeren herhangi bir ifadeden sorumlu olduğunun yerel mevzuat ve içtihatlarda açıkça belirtilmesi gerekçesiyle; başvuranın ifade özgürlüğüne yapılan müdahale 10. madde anlamı dahilinde yasaya uygundur. Bu bağlamda, makalelerin yayınlanmasıyla İnternet portalında yapılan yorumların gazetecilik faaliyeti olduğunun ve portalın yöneticisinin yayıncı olduğunun düşünülmesi; mevcut haksız muamele hukukunun yeni teknolojilerle ilgili yeni bir alana uygulanması olarak görülebilir.

Müdahalenin demokratik toplumda gerekli olup olmadığı konusunda, hakaret içeren yorumlara sebebiyet veren makalenin kamu yararının bir konusudur. Başvuran şirket olumsuz tepkileri öngörerek başkalarının itibarlarının sarsılmasından sorumlu tutulmanın önüne geçmek üzere belirli bir derecede önlem alma yoluna başvurabilirdi. Ancak başvuran şirket tarafından kullanılan öncelikli otomatik filtre ve bildirim sistemi dikkate alıp yazıyı geri çekme sistemi, üçüncü şahısların haklarının yeterince korunmasını sağlayamamıştır. Ayrıca haber makalelerini yayınlamak ve halkın bu makaleleri okuyarak yorum yapmasını sağlamak, başvuran şirketin mesleki faaliyetlerinden biri olup; reklam geliri de okuyucu ve yorumların sayısına bağlıdır. Başvuran şirket, okuyucuların yorumlarını azımsanmayacak derecede kontrol altına alabildiğine göre, belirli bir makalenin ortaya

² İç pazarda, özellikle elektronik ticarete toplum hizmetleri bilgisinin belirli yasal yönleri üzerine 8 Haziran 2000 tarihli Avrupa Parlamentosunun ve Konseyinin 2000/31/EC Yönergesi

çıkartılabileceği yorumların niteliğini tahmin edebilir durumda olduğundan karalayıcı ifadelerin kamuya açık hale gelmesini teknik ve manüel tedbirler olarak önleyebilir. Ayrıca mevcut yazarların kimlikleri kolayca tespit edilemediğinden, yorumları hakkında hukuk davası açmak gibi bir olanak söz konusu değildir. Her halükarda Mahkeme, mağdur tarafın yalnızca karalayıcı yorum yapanlara karşı dava açabilecek olmasını sağlayan mevcut tedbirlerin, mağdur tarafların özel yaşama saygı haklarının etkin şekilde güvence altına alacağı kanaatinde değildir. Kayıtlı olmayan kullanıcılar tarafından yorum yapılmasına izin vermek başvuran şirketin tercihidir ve bu nedenle bu tür yorumlara ilişkin olarak belli derecede sorumluluk alınmalıdır. Yukarıdaki tüm gerekçelere başvuran şirketin ödemekle yükümlü olduğu zararların orantılı miktarı göz önüne alındığında, başvuran şirketin ifade özgürlüğüne yapılan müdahaleli haklı gerekçelere dayanmakta olup orantılıdır.

Sonuç: İhlal bulunmamaktadır (oybirliğiyle)

(Ayrıca, bk. Krone Verlag GmbH & Co. KG /Avusturya (No. 4), 72331/01, 9 Kasım 2006)

Bilgiyi yayma özgürlüğü

Ulusal gazete aleyhine mahkeme emri çıkarılırken usuli güvencelerin sağlanmaması: *ihlal*

Cumhuriyet Vakfı ve Diğerleri/Türkiye -
28255/07

8.10.2013 tarihli Karar [II. Bölüm]

Olaylar - Başvuranlar, günlük bir Türk gazetesi olan Cumhuriyet gazetesinin sırasıyla, sahibi, editörü, yazı işleri müdürü ve başyazarıdır.

Türkiye’de, 2007 Nisan ayında cumhurbaşkanlığı seçimlerine doğru gidilirken Cumhuriyet gazetesi, 2007 seçimlerinde adaylardan biri olan Abdullah Gül’ün kullandığı iddia edilen “Türkiye’de cumhuriyetin sonu geldi ... Kesinlikle laik sistemi değiştirmek istiyoruz” ifadesini 1995 tarihli bir İngiliz gazetesinde bulunan makaleden alıntı yaparak gazetede siyasi reklam olarak yayınlamıştır. Ardından, Sayın Gül başvuranlar hakkında hakaret davası açmıştır. Ulusal mahkeme, 2007 Mayıs ayında Cumhuriyet gazetesinde yayınlanan alıntının yeniden yayınlanmasına ve derdest hakaret davasıyla ilgili

bütün haberlere kısıtlama getiren bir tedbir çıkarmıştır. Sayın Gül, cumhurbaşkanı olarak seçilmiştir ve yeni mevkisi ışığında, bu davayı takip etmemeye karar vermiştir. 2008 Mart ayında, dava düşmüş ve geçici tedbir kaldırılmıştır.

Hukuki Değerlendirme – Madde 10: Tedbir kararında yasağın koşullarının çok genel olması ve yeterince nitelendirilmemiş olması, tedbir kararının kapsamını belirsiz ve potansiyel olarak aşırı geniş kılmıştır. Özellikle geçici tedbir kapsamında hangi yazının yayınlanıp hangisinin yayınlanmayacağı konusunda netlik bulunmaması, Sayın Gül'ün Türkiye'de laiklik konusuyla ilgili yapmış olduğu herhangi bir siyasi beyanın kullanılmasının yasaklanması olarak yorumlanabilir. Mahkeme, bu nedenle tedbirin suistimale açık olduğu ve söz konusu dönemde Cumhuriyet gazetesi ve bir bütün olarak Türk medyasında da soğuk düş etkisi yaratmış olabileceği kanaatinde. Tedbirin devam etmesine gerek olup olmadığı veya davanın esasına ilişkin hususlarda gecikmeksizin inceleme yapılmaması ve belirli bir süre sınırının olmaması sebebiyle tedbir, cumhurbaşkanlığı seçimlerinin iki aşaması da dahil olmak üzere on ayı aşkın bir süre boyunca yürürlükte kalmıştır. Bu nedenle alınmış olan tedbirin uzunluğu ve kapsamının geniş olması gazete üzerinde, Türk siyasi tarihinin kritik bir dönemindeki seçimlerde ve Sayın Gül'ün adaylığına ilişkin toplumsal tartışmalara katkıda bulunmasının engelleyici bir etkisi olmuştur. Usuldeki nedeni açıklanmamış gecikmeler ve söz konusu tedbirin makul bir süreyle sınırlandırılmamış olması, başvuranların ifade özgürlüklerine yapılan kısıtlamaları ağır hale getirmiştir. Yerel mahkeme, verdiği tedbir kararı ve sonrasında bu tedbirin kaldırılmasına ilişkin talebin reddedilmesi kararı hususunda herhangi bir gerekçe sunmamıştır. Söz konusu gerekçelendirilmenin yapılmaması, yalnızca başvuranları önemli bir usuli güvenceden mahrum etmekle kalmamış; aynı zamanda Mahkeme'nin, yerel mahkemenin dava konusu olaylara ilişkin özel koşulları dikkate alarak tarafların menfaatlerini gerektiği şekilde dengede tutup tutmadığını incelemekten de alıkoymuştur. Ayrıca başvuranların ihtiyati tedbir kararının verilmesinin ardından bir aydan fazla bir süre boyunca bu karara itiraz edememiş olmaları sebebiyle; haberlerin kısa ömürlü olması ve söz konusu tedbirin uygulandığı özel siyasi çevre göz önüne alındığında, başvuranlar karşı taraf

açısından büyük ölçüde dezavantajlı bir konuma gelmiştir.

Söz konusu usuli eksikliklerin ışığında ve ihtiyati tedbir kararına uymamanın yol açacağı cezanın ağırlığı dikkate alındığında, söz konusu tedbirin başvuranların ifade özgürlüğü ile ilgili olarak haklı ve orantılı bir müdahale teşkil ettiği söylenemez.

Sonuç: ihlal (oybirliğiyle)

Madde 41: Her bir başvuran için manevi tazminata karşılık olarak 2.500 avro, maddi tazminat talebi reddedilmiştir.

(Ayrıca, bk. Sapan/Türkiye, 44102/04, 8 Haziran 2010, Bilgi Notu 131)

MADDE 11

Barışçıl toplanma özgürlüğü

İzinsiz fakat barışçıl yapılan gösteriye katılma gerekçesiyle idari para cezasına çarptırma: ihlal

Kasparov ve Diğerleri / Rusya - 21613/07

3.10.2013 tarihli Karar [I. Bölüm]

Olaylar — Sınırlı bir alanda yapılacak toplantıdan oluşan hükümet karşıtı bir gösterinin, 2007 yılının Nisan ayında, Moskova'da gerçekleştirilmesine izin verilmiştir. Ancak toplantıdan sonra yürüyüş yapılmasına izin verilmemiştir. Dava özellikle gösteri öncesi, taraflar arasındaki anlaşmazlıklar nedeniyle başvuranların yakalanmasına ilişkindir. Hükümet, yaklaşık elli kişilik bir grubun toplandığını ve hükümet aleyhine slogan atarak yürümeye başladığını ileri sürmüştür. Yüksek güvenlik alanına yayılma tehdidi gerekçesiyle ilk sekiz başvuranla birlikte bazı grup üyeleri polis tarafından yakalanmıştır. Başvuranlar, toplantı yapmadıklarını veya izinsiz bir alana girmeye çalışmadıklarını iddia etmişlerdir. Birinci, ikinci ve beşinci başvuranlar, yakalandıklarında toplantı alanına doğru barış içinde yürüdüklerini iddia etmişler, diğer başvuranlar ise gösteriyle bağlantıları olduğunu inkâr etmişlerdir. Söz konusu çelişen ifadeleri değerlendirirken duruşma hakimi, davada polisin çıkar sahibi olmayan taraf olduğu gerekçesiyle polis raporunu tamamen kabul etmiştir. İlk sekiz başvuran,

gösteri yaparak kanunlara aykırı davrandıkları gerekçesiyle idari para cezasına çarptırılmışlardır. Temyiz başvuruları reddedilmiştir.

Hukuki Değerlendirme — Madde 6 § 1 (sekize karşı bir oyla)

(a) *Uygulanabilirlik* — Hükümet, 6. maddenin idari yargılama işlemlerine uygulanamayacağını ileri sürmüştür. Ancak başvuruların suçlu buldukları suç, Rus hukukunda “idari” olarak sınıflandırılmasına rağmen, gerçekte *Engel ve Diğerleri / Hollanda* kararında (5100/71 ve diğerleri, 8 Haziran 1976) belirtilen kriterlere göre 6. maddenin uygulanabilirliği bakımından cezai bir suç teşkil etmektedir.

Conclusion: ilk itirazlar reddedilmiştir (oy birliğiyle).

(b) *Davanın esası* — Başvuranların suçlu bulunmaları temel olarak, belirli bir zamanda belirli bir yerde buldukları varsayımına dayanmaktadır. Ancak başvuruların yakalanmalarına ilişkin olarak buldukları iddia edilen yerde olmalarının amacı, yapıldığı iddia edilen yürüyüşün zamanı ve hatta yakalamanın gerçekleştiği yer gibi meseleler, taraflar arasında ihtilafıdır. Silahların eşitliği ilkesi ve adil yargılanma hakkı, başvurulara yerel mahkemeler önünde olayları etkin bir şekilde sunmaları için makul bir fırsat tanınmasını gerektirmektedir.

Bu nedenle yerel mahkemelerin, polis raporunu koşulsuz olarak onaylamaları ve savunma tanıklarının, ifadelerinin ilgili olup olmadığına bakmaksızın dinlemeyi reddetmeleri, adil yargılanma hakkına aykırı olarak başvuruların savunma haklarının kısıtlanmasına yol açmıştır.

Sonuç: ihlal (oy birliğiyle).

Madde 11 (birinci, ikinci ve beşinci başvurular) — Gösteri düzenlerken, kamu düzeni ve ulusal güvenlik için gerekli olan ön izin talebi, daha önce 11. maddenin özüne aykırı olmamasına rağmen, ön izin almaksızın gösteri yapma gibi yasalara aykırı bir durum, toplantı yapma özgürlüğünün ihlal edilmesini gerekçelendiremez. Özellikle izinsiz gösterilerde şiddet olaylarının yaşanmadığı durumlarda, kamu yetkilileri, barışçıl toplanmaya belirli bir seviyede tolerans göstermelidirler. Hükümetin, başvuruların bir alana izinsiz girmeye çalışıklarına yönelik iddiasına ilişkin olarak, grubun küçük olduğu ve yürüyüşün inkar edilmeyecek şekilde barışçıl mahiyeti göz önüne alındığında, Mahkeme yürüyüşçülerin güvenlik bölgesine girme tehdidinin gerçekleşmesinin mümkün olduğuna

ikna olmamıştır. Hükümetin polislerin, protestocuların öngörülemez ve izinsiz gösterileri karşısında şaşırdukları ve aksi halde başa çıkamayacakları gerekçeleriyle protestocuları yakalama yoluna gitmeleri, yerel mahkemelerce belirlenmiş yerleşik kurallara aykırıdır. Polis tarafından alınan hazırlık önlemleri şüphesiz, yürüyüşü yüksek güvenlik bölgesinden başka yöne çevirmeye olanak sağlamalıydı ve polislerin çok sayıda oldukları göz önüne alındığında, kamu düzeninin ve güvenliğinin korunması yakalama yoluna gidilmeden mümkün olmalıydı. Başvuranlar sadece, gösterilerinin yetkililer tarafından izinsiz olarak kabul edilmesi gerekçesiyle idari suçlardan yakalanıp, suçlu bulunmuşlardır. Hükümet bu nedenle, başvuruların yakalanması için “acil sosyal bir ihtiyacın” var olduğunu gösterememiştir. Bu koşullar altında, polisin aşırı güç kullanması orantısızdır ve düzensizliğin önlenmesi için gerekli değildir.

Sonuç: ihlal (oy birliğiyle)

Madde 41: Birinci, ikinci ve beşinci başvuruların her birine manevi tazminat olarak 10,000 avro; üçüncü, dördüncü, altıncı, yedinci ve sekizinci başvuruların her birine manevi tazminat olarak 4,000 avro ödenmesine karar verilmiştir.

(Bk. ayrıca *Galstyan / Ermenistan*, 26986/03, 15 Kasım 2007, Bilgi Notu 102; ve *Sergey Kuznetsov / Rusya*, 10877/04, 23 Ekim 2008, Bilgi Notu 112)

MADDE 14

Ayrımcılık (Madde 8)

İş arkadaşlarının baskısı sonucunda HIV enfeksiyonlu çalışanın işten çıkarılması: *ihlâl*

I.B./Yunanistan - 552/10
3.10.2013 tarihli Karar [1. Bölüm]

Olaylar – Başvuran 2005 yılının Şubat ayında yıllık izinde olduğu sırada, “insan bağışıklık yetmezliği virüsü”ne (HIV) yakalandığını öğrenmiştir. Bu haber çalıştığı şirkette yayılmıştır. Çalışanlar “HIV pozitif” bir kişiyle birlikte çalışmak zorunda olmaktan işverene şikâyetle bulunmuş ve başvuranın işten çıkarılması çağrısında bulunmuşlardır. Bunun üzerine, başvuranın işvereni HIV enfeksiyonunu ve bulaşma yollarını çalışanlara açıklaması için bir tıp doktorunu işverene davet etmiştir. Doktor, çalışanların endişelerini gidermeye çalışmış ve alınması gereken tedbirleri açıklamıştır. Buna

rağmen çalışanların neredeyse yarısı, işverene “sağlıklarını ve çalışma haklarını korumak” için başvuranın işten çıkarılması çağrısında buldukları ve kendisi şirkette kalmaya devam ettiği takdirde şirketteki uyumlu atmosferin bozulacağını belirttikleri bir yazı göndermişlerdir. Başvuran, izinden dönmesine iki gün kala işvereni tarafından işten çıkarılmış ve Yunan hukukunda öngörülen tazminat kendisine ödenmiştir. Başvuran mahkemelere başvurmuştur. Yargıtay, başvuranın haksız bir şekilde işten çıkarılmadığına kanaat getirmiş ve temyiz mahkemesinin kararını bozmuştur.

Hukuki Değerlendirme – 8. Madde ile Bağlantılı Olarak 14. Madde:

(a) *Uygulanabilirlik Hakkında* – Başvuran, işvereni tarafından yapılan müdahaleye karşı yetkililerin özel alanını korumadığından şikâyet etmiştir ve bu durum Devletin sorumluluğu kapsamında değerlendirilebilmektedir. İstihdama ve HIV enfeksiyonlu kişileri içeren durumlara ilişkin sorunların özel hayat kapsamına girdiği konusunda hiçbir kuşku bulunmamıştır. Mevcut davanın HIV-pozitif bir çalışanın işten çıkarılması gibi farklı bir özelliği mevcut olmuştur. Başvuranın işten çıkarılması için gösterilen gerekçenin şirket içerisinde uyumlu bir çalışma ortamının korunması olmasına rağmen, tetikleyici unsur kuşkusuz başvuranın HIV hastalığı olmuştur. Bu olay çalışanların, başvuran şirkette istihdam edilmeye devam ettiği sürece şirketin işlerini sekteye uğratma konusundaki açık tehdidiyle sonuçlanmıştır. HIV pozitif olmasına rağmen hastalığın hiçbir belirtisini göstermeyen bir kişi olarak başvuranın işten çıkarılmasının, damgalanmasına neden olduğu açıktır. Bu tedbirin başvuranın kişiliği, kendisine gösterilen saygı ve nihayetinde özel hayatı üzerinde ciddi etkilerinin olmaması mümkün değildir. Ayrıca başvuranın mevcut işvereniyle yaşadıkları göz önünde bulundurulduğunda, yeni bir iş bulma şansının uzak olduğu makul bir şekilde değerlendirilebileceğinden, yeni iş arayışından kaynaklanan belirsizliğe de değinilmesi gerekmiştir. Başvuranın işten çıkarılmasının ardından iş bulmuş olması, dava konusu olayların başvuranın hayatını normal bir şekilde sürdürme kabiliyeti üzerindeki olumsuz etkileri gidermek için yeterli değildir. Dolayısıyla 8. ve 14. maddeler birlikte değerlendirildiğinde uygulanabilir olmuştur.

(b) *Esas Hakkında* – Başvuranın farklı muameleye ilişkin şikâyeti değerlendirilirken, durumunun şirketteki diğer çalışanlarıyla karşılaştırılması gerekmiştir. Başvuranın diğer iş arkadaşlarına gösterilecek olan muameleden daha

olumsuz bir muameleye maruz kalmasının sadece başvuranın HIV pozitif olmasına dayandığı konusunda ihtilaf bulunmamıştır. Mahkeme, *Kiyutin/Rusya* kararında söz konusu hastalığın nasıl yayıldığı konusundaki cehaletin önyargıları arttırdığı ve bunun sonucunda virüsü taşıyan kişilerin damgalandığı veya ötekileştirildikleri kararına varmıştır. Mahkeme dolayısıyla HIV hastası kişilerin önyargı ve damgalanma geçmişine sahip savunmasız bir grup olduğunu ve HIV hastalıkları nedeniyle farklı muameleye maruz bırakılmak suretiyle ayrı tutulacakları tedbirlere ilişkin olarak devletlere sadece dar kapsamlı bir takdir payı tanınması gerektiğini değerlendirmiştir. Ancak başvuranın işvereni belirli çalışanlar tarafından maruz kaldığı baskı nedeniyle başvuranın sözleşmesini sonlandırmış ve bu baskı başvuranın HIV hastası olmasından ve bu durumun kişiler arasında yarattığı endişeden kaynaklanmıştır. Ayrıca şirketin çalışanları başvuranla iş ilişkileri kapsamında hiçbir bulaşma riskinin bulunmadığı hususunda tıp doktoru tarafından bilgilendirilmişlerdir.

Temyiz mahkemesi başvuranın HIV pozitif olmasının işini yapma kabiliyeti üzerinde herhangi bir etkisi bulunmadığını ve hastalığının sözleşmesinin derhal sonlandırılmasını haklı kılacak olumsuz bir etkiye yol açabileceğine ilişkin hiçbir delil bulunmadığını açıkça kabul etmiştir. Temyiz mahkemesi ayrıca şirketin varlığının, çalışanları tarafından yapılan baskı nedeniyle tehdit altında olmadığını kabul etmiştir. Çalışanların varsayılan veya dile getirilen önyargıları, HIV pozitif bir çalışanın sözleşmesinin sonlandırılmasına mazeret gösterilemezdi. Bu tür durumlarda, işverenin çıkarlarının korunmasına yönelik ihtiyaçla, sözleşmenin daha zayıf tarafı olan çalışanın çıkarlarının korunması ihtiyacı arasında dikkatli bir şekilde tam bir denge kurulmalıydı. Ancak Yargıtay çalışan çıkarları temyiz mahkemesinin yaptığı gibi detaylı ve derinlemesine bir şekilde tartmamıştır. Davada ileri sürülen konuların emsalsiz niteliği göz önünde bulundurulduğunda Yargıtay nispeten kısa olan gerekçesinde, başvuranın işten çıkarılmasına şirket içerisinde tekrar huzurun tesis edilmesi ve şirketin düzgün bir şekilde işleminin sağlanması amaçlarına yönelik olarak karar verilmesinden dolayı, işten çıkarılmanın işverenin çıkarlarıyla tam anlamıyla haklı kılındığına hükmetmiştir. Yargıtay tarafından da başvuranın hastalığının, iş sözleşmesini yerine getirmesi üzerinde hiçbir yan etkisi bulunmadığına itiraz edilmemesine rağmen, Yargıtay çalışanların korkularını haklı görerek, yanlış olduğu aşikâr olan bilgilere, yani

başvuranın hastalığının “bulaşıcı” niteliğine dayandırmıştır. Böylelikle Yargıtay, şirketin düzgün işleyişine çalışanların vermek istediği anlamın aynısını yüklemiş ve çalışanların bu konuya ilişkin öznel algılarıyla aynı doğrultuya sokmuştur. Son olarak, başvuranın görevine tekrar getirilmek üzere yaptığı ilk talebinin hem ilk derece mahkemesi hem de temyiz mahkemesi tarafından reddedilmesinden ötürü, başvuran için Yargıtay önünde söz konusu olan tek şey, temyiz mahkemesi tarafından kendisine ödenmesine hükmedilen tazminat olmuştur. Ayrıca Mahkeme, Yargıtay bu davada alt derece mahkemelerinin kararlarını onamış olsaydı veya özellikle, Yunanistan mevzuatında HIV pozitif bireyleri işyerlerinde korumaya ilişkin yerleşik içtihatlar bulunmuş olsaydı şirket çalışanlarının tavırlarının ne olacağı hakkında yorumda bulunmamıştır.

Sonuç olarak Yargıtay, işverenin çıkarlarının başvuraninkilerden nasıl daha ağır geldiğine ilişkin yeterli bir açıklama yapmamış ve iki tarafın haklarını Sözleşme’yle tutarlı bir şekilde tartmamıştır.

Sonuç: ihlal (oybirliğiyle).

Madde 41: Manevi tazminat olarak 8,000 avro (EUR); maddi tazminat olarak 6,339.18 avro (EUR).

(Bk. *Kiyutin/Rusya*, 2700/10, 10 Mart 2011, 139 sayılı Bilgi Notu)

Ayrımcılık (1 No’lu Protokolün 1. Maddesi)

Kamu kuruluşu personelinin talepleri için daha kısa bir süre sınırı belirlemeye ilişkin özel hükümlerin uygulanması: *ihlâl bulunmamaktadır*

Giavi/Yunanistan – 25816/09
3.10.2013 tarihli Karar [1. Bölüm]

Olaylar – 18 Haziran 1997 tarihinde temizlikçi olan başvuran, çalıştığı hastane aleyhine dava açmış ve 1 Haziran 1994 ile emekli olduğu tarih olan 21 Mart 1997 tarihleri arasında kendisine ödenmediği iddia edilen ek ücret ve ödemeleri talep etmiştir. Temyiz mahkemesi 2001 yılının Temmuz ayında başvurana talep ettiği miktarın ödenmesine hükmetmiş; ancak kamu kurumlarının, sözleşmelerin ve zamanlaşmalarının tutarlılığına ilişkin kanun hükmünde kararnamede öngörülen iki yıllık zamanlaşımı süresi nedeniyle, 1 Haziran’dan 31 Aralık 1994’e kadarki taleplerinin zamanlaşımına uğradığına karar vermiştir. Başvuran kararı temyiz etmiştir.

Başvuran, diğer özel şahısların üçüncü taraflardan taleplerine uygulanabilen olağan zamanlaşımı süresinin beş yıl olmasına karşın, çalışanların kamu kurumlarından taleplerine iki yıllık zamanlaşımı süresi uygulanmasını haklı kılan herhangi bir gerekçe bulunmadığını iddia etmiştir. Başvuran, kamu kurumlarının maddi çıkarlarının, çalışanlarının aleyhine olacak şekilde, kendilerine ayrıcalıklı muamele gösterilmesini haklı kılamayacağını vurgulamıştır. Başvuranın temyiz talebi reddedilmiştir.

Hukuki Değerlendirme – Sözleşme’nin 14. Maddesiyle Bağlantılı Olarak 1 No’lu Protokolün 1. Maddesi: Başvuranın, temyiz mahkemesi tarafından zamanlaşımına uğradığına karar verilen 1 Haziran ve 31 Aralık 1994 tarihleri arasındaki taleplerinin, 1 No’lu Protokolün 1. maddesinin ve bu madde ile güvence altına alınan mülkiyetin korunması hakkının kapsamına girmesi, Sözleşme’nin 14. maddesini uygulanabilir kılmak için yeterli olmuştur.

Başvuranın taleplerinin bir süre sınırına tabi tutulmuş olması, tek başına Sözleşme kapsamında herhangi bir konuyu gündeme getirmemiştir. Ayrıca bir devletin mülkiyet kullanımını denetim altına alabilmek için gerekli gördüğü yasaları genel çıkara uygun olarak uygulaması hususunda kuşku bulunmamıştır. Dolayısıyla kamu hukuku kurumları çalışanlarının talepleri, devlet hazinesi, kamu kaynaklarının etkili bir şekilde yönetilmesi ve kamu hizmetlerinin sürekliliği yararına düzenlemeleri haklı kılabilirdi. En üst düzey ulusal mahkemelere göre (Yargıtay, Yüksek İdare Mahkemesi ve Özel Yüksek Mahkeme) iki yıllık özel zamanlaşımı süresinin hedefindeki kamu çıkarı özellikle, kamu hukuku kurumları tarafından ödenen maaşlardan kaynaklanan borçların hızlı bir şekilde ödenmesine yönelik ihtiyaçtı; ki bu borçların derhal ödenmesi kamu hukuku kurumlarının varlıklarının ve vatandaşların vergi ödemek suretiyle katkıda buldukları maddi durumunun korunması için zorunluydu, . Hükümetin dayandığı savların genel ve soyut mahiyette olduğu *Zouboulidis* davasındaki durumun aksine somut davada, ibraz edilen bilgiler Hükümeti öngörülemez bir şekilde doğabilecek borçları karşılamak üzere kamu kaynaklarını bir kenara ayırmaya mecbur bırakan, olaydan yıllar sonra yapılan taleplerin ve ayrıca bu tür taleplerin Hükümet bütçesi üzerindeki olumsuz sonuçlarının tahmin edilemez olduğunu ortaya koymuştur. Bunlara ek olarak, bu türden taleplerin esasına ilişkin karar vermenin mahkemelerin görevi olduğu ve dava

listelerindeki aşırı yükün daha da artması riskini doğuracağı yadsınamazdı.

Hukuk yollarına ilişkin usul kuralları, bu kurallar yerel yasal düzen tarafından verilen haklardan yararlanılmasını uygulamada imkânsız veya usulüne uygunsuz şekilde zor kılmadığı takdirde, düzenlemesi gereken, yerel yasal sistemdi. Mahkemenin görüşüne göre, iki yıllık zamanaşımı süresi Devlet çalışanlarının makamların kendilerine borçlu olduğu tüm maaş ve ücretleri mahkemeler aracılığıyla talep etmeleri imkânını usulüne aykırı şekilde kısıtlamamıştır. Mevcut davada başvuran, talebinin ortaya çıkışından sonraki iki yıl içerisinde hukuk yoluna başvurmadan kendisini alıkoyacak veya caydıracak maddi unsurları belirtmemiştir.

Son olarak *Zouboulidis* davasının aksine, mevcut davada başvuranın şikâyetinin odağında öncelikli olarak, Devlet çalışanları ile özel sektör çalışanları veya Devletten alacaklı olan kişilere (kendi çalışanları hariç) gösterilen muamelede farklılık olduğu iddiası olmuştur. Söz konusu durumlar karşılaştırılabilir değildir: Devlet memurları ve özel sektör çalışanları arasında herhangi bir benzerlik yoktu. Diğer alacaklılar ise çoğunlukla Devletle yaptıkları anlaşmayla bağlantılı hizmetleri yerine getirirken devletle nadiren ilişki kuran ve devlet memurlarında olduğu gibi sürekli bir iş ilişkisine sahip olmayan tedarikçilerdi. Ayrıca Özel Yüksek Mahkeme bu iki çalışan ve işveren kategorisi arasındaki ilişkileri düzenleyen farklı yasal sistemler bulunduğunu vurgulamıştır. Bu, özellikle Anayasa uyarınca devlet memurlarının görevlerine son verilemeyeceği dikkate alındığında bilhassa alakalı olmuştur. Sistemdeki söz konusu farklılıklar özel sektör çalışanlarına, uyuşmazlıklarını mahkemeler önüne getirmeleri için daha uzun bir süre tanınmasını haklı kılabildi.

Sonuç olarak, kamu hukuku kurumlarının çalışanlarının talepleri için iki yıllık zamanaşımı süresini öngören özel hükümlerin uygulanması, mülkiyetin korunması ile kamu çıkarı gereklilikleri arasında adil bir denge kurulmasını engellememiştir.

Sonuç: ihlâl bulunmamaktadır (oybirliğiyle).

(Bk. *Zouboulidis/Yunanistan* (no. 2), 36963/06, 25 Haziran 2009, [120 sayılı Bilgi Notu](#))

MADDE 34

Dilekçe Hakkının Kullanılmasını Engelleme

Rus makamlarının kendi nezaretleri altındaki Tacikistan vatandaşını, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından düzenlenen ihtiyati tedbire aykırı olarak zorla Tacikistan'a göndermesi: 34. maddeye riayet edilmemesi

Nizomkhon Dzburayev/Rusya – 31890/11
3.10.2013 tarihli Karar [1. Bölüm]

(Bk. yukarıda 3. madde, [sayfa 13](#))

MADDE 35

Kabul Edilebilirlik

Başvuranın Yargılamaların Başlatılmasına ilişkin Uygulama Yönergesinde yer alan koşulu göz ardı ederek 39 sayfalık başvurusunun kısa bir özetini ibraz etmemesi: ilk itiraz reddedilmiştir

Yüksel/Türkiye – 49756/09
1.10.2013 tarihli Karar [2. Bölüm]

Olaylar – Başvuran Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi önünde Sözleşme'nin 2. maddesine dayanarak erkek kardeşinin polis memurlarının keyfi ve orantısız güç kullanımı sonucunda öldüğünden şikâyetçi olmuştur. Başvuran ayrıca ölüm olayının koşullarına ilişkin soruşturmanın durgun olduğundan ve etkin olmadığından şikâyet etmiştir.

Hükümet, başvuru formunda açıklanan olayların ve başvuranın şikâyetlerinin kısa bir özet olarak ibraz edilmemesinden dolayı Mahkemeye yapılan 39 sayfalık başvurusunun, Mahkeme İçtüzüğü'nün 47. maddesiyle ve Yargılamaların Başlatılmasına İlişkin Uygulama Yönergesinin 11. paragrafına uygun olmadığını iddia etmiştir. Hükümet bu bağlamda başvuru formunun, başvuranın avukatı tarafından doldurulduğunu ve bu nedenle İçtüzüğü'nün 47. maddesinin gerekliliklerine riayet edilmemesi için hiçbir gerekçe bulunmadığını ileri sürmüştür. Dolayısıyla Hükümet Mahkemeyi başvuru reddetmeye davet etmiştir.

Hukuki Değerlendirme – 35. Madde: Mahkeme İçtüzüğü'nün 47. maddesi uyarınca bir başvuru formu, diğerlerinin yanı sıra, olaylara dair bir açıklama, iddia edilen Sözleşme ihlaline (ihlallerine) dair bir açıklama ve ilgili görüşleri içermelidir. Başvurunun yapıldığı sırada,

Mahkeme Başkanı tarafından düzenlenen Yargılamaların Başlatılmasına İlişkin Uygulama Yönergesinin 11. Paragrafında, başvurunun on sayfadan uzun olduğu durumlarda (belgelerin kopyalarını içeren ekler hariç olmak üzere), başvuranın ayrıca kısa bir özet ibraz etmesi gerektiği belirtilmektedir.³

Mevcut davada başvuran olayları başvuru formunda detaylı bir şekilde açıklamış ve iddia ettiği Sözleşme ihlallerini açıkça belirtmiştir. Dolayısıyla başvuranın şikâyetleri İçtüzüğün 47. maddesine uygun bir şekilde ibraz edilmiştir. Uygulama Yönergesinin Hükümet tarafından dayanan hüküm hiçbir şekilde Sözleşme'nin 35. maddesinde öngörülen kabul edilebilirlik gerekçelerinden biriyle eş tutulamazdı. Dolayısıyla Hükümetin, başvurunun sadece çok uzun olduğunu değerlendirmesinden ötürü reddedilmesini talep etmek için hiçbir gerekçesi bulunmamıştır. Bu nedenle Hükümetin bu husustaki savları reddedilmiştir.

Sonuç: ilk itiraz reddedilmiştir (oybirliğiyle).

2. Madde: Devletin başvuranın erkek kardeşinin yaşam hakkını koruma hususundaki pozitif yükümlülüğünü yerine getirmediği tespit edilmemiştir ve başvuranın erkek kardeşinin kötü muamele mağduru olduğu veya yerel makamların dava konusu olayları doğru bir şekilde incelenmediği kanaatine varmayı gerektirecek hiçbir neden bulunmamıştır.

Sonuç: kabul edilemez (açıkça dayanaktan yoksun)

MADDE 35 § 1

İç Hukuk Yollarının Tüketilmesi

İdare mahkemeleri önündeki yargılamaların uzunluğuna ilişkin davalarda tüketilmesi gereken yeni bir iç hukuk yolu: kabul edilemez

Techniki Olympiaki A.E./Yunanistan – 40547/10
1.10.2013 tarihli Karar [1. Bölüm]

Olaylar – Başvuran şirket Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi önündeki davasında, idare mahkemeleri önündeki yargılamaların uzunluğundan ve bu konuda başvurabileceği

³ Uygulama Yönergesi 1 Ocak 2014 tarihinde güncellenmiş olup, artık sayfa numaralarına bir atıf içermemektedir.

etkili bir iç hukuk yolu eksikliğinden şikâyetçi olmuştur.

Hukuki Değerlendirme – 35/1 Maddesi: Mahkeme *Vassilos Athanasiou ve Diğerleri/Yunanistan* (50973/08, 21 Aralık 2010, 136 sayılı Bilgi Notu) davasındaki pilot kararında, idari yargılamaların aşırı uzun sürmesinin yapısal bir problem teşkil ettiği kararına varmış ve devletten bir yıl içerisinde etkili bir iç hukuk yolu oluşturmasını talep etmiştir. Yunan makamları 2 Nisan 2012 tarihinde yürürlüğe giren 4055/2012 sayılı Kanunu çıkararak söz konusu talebi yerine getirmiştir. Mahkeme, yargılamaların hızlandırılmasını ve davacıların yeni Kanun uyarınca tazminat elde edebilmesine imkân veren hukuk yollarının, Sözleşme'nin 13. maddesinin amaçları doğrultusunda etkili olduğunun değerlendirilmesi gerektiği kanaatine varmıştır. Mahkeme son yerel mahkeme kararlarında da ortaya konulduğu üzere, tazminata ilişkin hukuk yolunun pratikte etkililiğini hâlihazırda kanıtladığını belirtmiştir.

Mevcut davada adli yargılamalar 20 Mayıs 1986 tarihinde idari temyiz mahkemesine yapılan bir başvuruyla başlamış ve Yüksek İdare Mahkemesinin kararının kesinleşmesi ve onaylanmasıyla 20 Kasım 2012 tarihinde sona ermiştir. Mahkeme, 4055/2012 sayılı Kanun uyarınca tüm tazminat taleplerinin her yargı kademesine ayrı olarak yapılmasından ötürü, söz konusu iki mahkeme önündeki yargılamaları ayrı olarak incelemeye karar vermiştir.

(a) *İdari Temyiz Mahkemesi Önündeki Yargılamalar* – Bu yargılamalar 29 Temmuz 1988 tarihinde kararın yayımlanmasıyla sona ermiştir. 4055/2012 sayılı Kanun 2 Nisan 2012 tarihinde yürürlüğe girdiğinden, başvuran şirket yargılamaların hızlandırılması veya tazminat talebinde bulunamazdı; bunun gerekçesi ise söz konusu zamanda bu hukuk yollarının mevcut olmayışındır. Dolayısıyla Hükümetin iç hukuk yollarının tüketilmediğine ilişkin itirazının reddedilmesi gerekmiştir. Şikâyetin esasına gelince, ihtilaf konusu yargılamalar yaklaşık iki yıl iki ay sürmüştür. Başvuran şirketin bir yılın üzerindeki gecikmeden sorumlu olduğu göz önünde bulundurulduğunda, idari temyiz mahkemesi önündeki yargılamaların uzun sürmesi makul olmuştur.

Sonuç: kabul edilemez (açıkça dayanaktan yoksun).

(b) *Yüksek İdare Mahkemesi Önündeki Yargılamalar* – Yargılamaların hızlandırılmasına yönelik bir talep, yalnızca 16 Eylül 2012 tarihinden sonra sunulan başvurularla bağlantılı olarak

yapılabilir. Bu nedenle başvuran şirketin, yargılamaların hızlandırılmasını sağlayabilecek önleyici hukuk yolundan, söz konusu yargılamalarda faydalanması mümkün olmamıştır.

Tazminata ilişkin hukuk yoluna gelince, mevcut başvuru 23 Haziran 2010 tarihinde, yani 4055/2012 sayılı Kanunun 2 Nisan 2012 tarihinde yürürlüğe girmesinden önce yapılmıştır. Söz konusu Kanunun mahiyeti ve hangi bağlamda çıkarıldığı dikkate alındığında, bir hukuk yolunun etkililiğinin başvurunun yapıldığı tarihe referansla değerlendirilmesi gerekliliğine ilişkin genel ilkeye bir istisna uygulamak için haklı gerekçeler mevcut olmuştur. Ayrıca Yüksek İdare Mahkemesinin kararı 6 Şubat 2012, yani söz konusu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce yayımlanmıştır. 4055/2012 sayılı Kanun, yürürlüğe girmesinden önce sonlandırılan yargılamalara ilişkin başvuruların, öngörülen süre sınırları içerisinde yetkili mahkemelere yapılmasını engellemektedir. Dolayısıyla somut davadaki başvuran şirketin söz konusu Kanunun yürürlüğe giriş tarihi olan 2 Nisan 2012 ile Kanunda öngörülen süre sınırının bitiş tarihi olan 6 Ağustos 2012 arasında Yüksek İdare Mahkemesine başvurma imkânı mevcut olmuştur.

Yüksek İdare Mahkemesi kararının kesinleşmesine ilişkin olarak, başvuran şirketin ayrıca, davasını açtığı esnada ve tazminat yargılamaları boyunca kararın kesinleşmesi ve onaylanmasındaki tüm gecikmelerden şikâyetçi olma olanağı da mevcut olmuştur. Söz konusu hükmün yayımlanma tarihi olan 6 Şubat 2012 tarihi itibarıyla Yüksek İdare Mahkemesi, önündeki yargılamalar hâlihazırda ilke olarak tek dereceli yargı için aşırı uzun bir süre olan yirmi üç yıldır derdestti. Bu sebepten ötürü 4055/2012 sayılı Kanunun yürürlüğe giriş tarihinde başvuran şirketin, yukarıda belirtilen hükmün kesinleşmesini beklemeksizin, meşru bir şekilde Yüksek İdare Mahkemesine yargılamadaki gecikmelere ilişkin şikâyetinde bulunması mümkündür.

Yukarıdaki değerlendirmelerin ışığında, başvuran şirketin Sözleşme'nin 35§1 maddesi uyarınca söz konusu hukuk yolundan yararlanması gerekliydi. Başvuran şirket bu imkândan yararlanmadığından, Sözleşme'nin 6§1 maddesi kapsamındaki şikâyetin, iç hukuk yollarının tüketilmemesinden ötürü reddedilmesi gerekmektedir.

Sonuç: kabul edilemez (iç hukuk yollarının tüketilmemesi).

İç Hukuk Yollarının Tüketilmesi Etkili İç Hukuk Yolu - Letonya

Tutukluluk koşullarına ilişkin olarak idare mahkemeleri önünde tazminat talebinde bulunulması: *etkili hukuk yolu*

Ignats/Letonya – 38494/05
24.9.2013 tarihli Karar [4. Bölüm]

Olaylar – Başvuran Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi önünde, *diğerlerinin yanı sıra* cezaevindeki tutukluluk koşullarından şikâyetçi olmuştur. Hükümet başvuranın iç hukuk yollarını tüketmediği itirazında bulunmuştur.

Hukuki Değerlendirme – 35 § 1 Maddesi: Mahkeme önceki davalarda idare mahkemelerine başvurmanın, uygulamada tutukluların en azından 15 Haziran 2006 tarihine kadar erişemediği bir hukuk yolu olduğuna karar vermiş olmasına rağmen, başvuranın davasında aynı sonuca ulaşması mümkün olmamıştır.

Başvuran en azından bir kısmı tutukluluk konularına ilişkin olan bir taleple idare mahkemelerine başvurmuştur; dolayısıyla idare mahkemelerinin erişilemez olduğu söylenemezdi. Başvuranın talebi başlangıçta kabul edilmemiş olsa da, nihayetinde kabul edilmiş ve idari yargılamalar başlatılmıştır. Ancak başvuranın bir yıl sonra şikâyetini geri çekmesi, yargılamaların sonlandırılmasıyla sonuçlanmıştır. Başvuran, eylemleri için Mahkemeye herhangi bir gerekçe sunmamıştır.

Melnītis kararından itibaren Mahkemeye, tutukluluk koşullarına ilişkin şikâyetlerin idare mahkemeleri tarafından ele alındığı pek çok dava örneği ulaşılmış olup, yakın tarihteki *Timofejevi* davasında yerel mahkemeler, bir idare hukuku kavramı olan “kamu makamlarının eylemlerini” incelemiş, bir tutukevinde en azından mevcut başvuranın şikâyetçi olduğu dönemin belirli bir bölümü boyunca tutukluluk koşullarını tetkik etmiş ve başvurana yaklaşık olarak 11,000 avro (EUR) tutarında tazminat ödenmesine hükmetmiştir.

Başvuran idari yargılamaların, şikâyetiyle ilgili cezaevinden ayrıldıktan sonra başlamasından dolayı, idari yargılamaları önleyici bir hukuk yolu olarak izlediğini ve tazminata ilişkin bir hukuk yolu olarak görülmesi gerektiğini iddia etmemiştir. Mahkemenin önceki davalarda belirttiği üzere, ilkesel olarak, serbest bırakıldıktan sonra tutukluluk koşullarından

şikâyetçi olan başvurular, iç hukuk yollarını tüketmek için ulusal düzeydeki tazminata ilişkin bir hukuk yolundan yararlanmak zorunda kalabileceklerdir. Dolayısıyla, yerel içtihadın başvuranın tutuklu kaldığı dönemle büyük ölçüde bağlantılı olan süreçteki evrimi göz önünde bulundurulduğunda, başvuran davasını ilk derece idare mahkemesi önünde takip edebilir ve adli inceleme ve temyiz yoluna başvurma olanağına da sahip olabilirdi.

Sonuç: kabul edilemez (iç hukuk yollarının tüketilmemesi).

(Ayrıca bk. *Melnitis/Letonya*, 30779/05, 28 Şubat 2012; *Katajevs/Letonya* (k. k.), 1710/06, 11 Eylül 2012 ve *Timofejevi/Letonya*, 45393/04, 11 Aralık 2012)

Mahkeme ayrıca başvuranın Sözleşme'nin 8. maddesi kapsamında haberleşmesine saygı gösterilmesi hakkına ilişkin şikâyetini iç hukuk yollarının tüketilmemesinden ötürü kabul edilemez olarak nitelendirmiştir.

İç Hukuk Yollarının Tüketilmesi Etkili İç Hukuk Yolu – Litvanya

Yargılamaların uzunluğuna ilişkin Medeni Kanununun 6272. maddesi uyarınca yapılan şikâyetin yerel mahkemeler tarafından yorumlanması: *etkili hukuk yolu*

Savickas ve Diğerleri/Litvanya –
66365/09 ve diğerleri
15.10.2013 tarihli Karar [II. Bölüm]

Olaylar – Başvuranlar görevini sürdüren veya eski yargıçlar ile yasal mirasçılardan oluşmaktaydı. 1999 tarihinde yargıçların maaşlarının %30 oranında azaltılmasının ardından başvurular maaşlarının kayıp kısmının ödenmesi talebiyle yerel mahkemeler önünde dava açmışlardır. 2009-10 tarihinde Yüksek İdare Mahkemesi nihayetinde başvuruların taleplerinin kısmi olarak ödenmesine hükmettiğinde dava sona ermiştir. Başvuranlar Sözleşme'nin diğer maddelerinin yanı sıra 6§1 ve 13. maddelerine dayanarak, yerel yargılamaların aşırı uzun sürdüğünden ve bu bakımdan etkili bir hukuk yolu bulunmadığından Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi önünde şikâyetçi olmuşlardır.

Hukuki Değerlendirme – Madde 35§1: Litvanya Yüksek Mahkemesi 6 Şubat 2007 tarihli kararında Litvanya Medeni Kanununun 6.272. maddesinin, Sözleşme'nin 6§1 maddesiyle aynı

şekilde, yargılamaların haksız bir şekilde uzun sürmesine ilişkin tazminat imkânı sağladığını tespit etmiştir. Bu karardan itibaren, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından yorumlandığı şekliyle Sözleşme'nin 6§1 maddesi, Litvanya mahkemeleri tarafından yargılamaların uzunluğu kapsamındaki tüm şikâyetler bağlamında uygulanmıştır. Ayrıca yargılamaların uzunluğunun makullüğünü değerlendirirken yerel mahkemeler, başvuran için neyin söz konusu olduğu, davanın karmaşıklığı ve başvuranın ve yerel makamların eylemleri gibi Mahkeme tarafından belirlenen kıstasları uygulamıştır. Mahkeme ayrıca, Hükümetin 6272. maddeyi aşırı uzun yargılamalar için tazminat hakkının açık bir şekilde tesis edildiği bir norm ile destekleme hususunda 2011 yılında yaptığı önerisini ve hukuk yargılamalarının hızlandırılmasını hedefleyen mevzuat değişikliklerini olumlu karşılamıştır. Mahkeme yukarıdakilerin ışığında 6272. maddenin bir hukuk yolu olarak etkililiğine ilişkin belirsizliğin, 6 Şubat 2007 tarihindeki adli yorumlanmayla ortadan kaldırıldığı kanaatine varmıştır. Mahkeme yorumunun, belirli bir hukuk yolunun ortaya çıkmasına yol açtığı durumlarda, içtihat gelişiminin yeterli ölçüde yasal kesinlik kazanmasına izin verilmesi amacıyla, ilgili kişiler yeni hukuk yoluna ancak, hukuk yolunun tesis edilmesini sağlayan karar tarihinden altı ay sonra başvurmakla yükümlü olabilirlerdi. Dolayısıyla Litvanya'daki ceza yargılamalarının veya idari yargılamaların uzunluğuna ilişkin başvurularını 6 Ağustos 2007 tarihinden sonra sunan başvuruların söz konusu hukuk yolundan yararlanmaları gerekliydi. Başvuranların davasında, Mahkemeye başvuruları 2009 ile 2011 yılları arasında sunulmuş olduğundan, yargılamaların uzunluğuna ilişkin şikâyetleri kabul edilemezdi.

Sonuç: kabul edilemez (iç hukuk yollarının tüketilmemesi).

(Ayrıca bk. *Turgut ve Diğerleri/Türkiye* (k. k.), 4860/09, 26 Mart 2013; *161 sayılı Bilgi Notu* ve *Balakechiev ve Diğerleri/Bulgaristan* (k. k.), 65187/10, 18 Haziran 2013, *164 sayılı Bilgi Notu*)

MADDE 35§3

Zaman Bakımından Yetki

Sözleşme'nin davalı devlette yürürlüğe girmesinden 58 yıl önce meydana gelen ölümler hakkında Mahkemenin zaman bakımından yargı yetkisi: *ilk itiraz kabul edilmiştir*

Janowiec ve Diğerleri/Rusya –
55508/07 ve 29520/09
21.10.2013 tarihli Karar [BD]

(Bk. yukarıda 3. madde, 11. Sayfa)

MADDE 38

Gerekli tüm kolaylıkların sağlanması

Yerel mahkemenin Katyń katliamına ilişkin ceza soruşturmasına devam edilmemesi doğrultusundaki kararın suretinin verilmesinin ulusal güvenlik gerekçeleriyle reddedilmesi: 38. maddeye riayet edilmemesi

Janowiec ve Diğerleri/Rusya –
55508/07 ve 29520/09
21.10.2013 tarihli Karar [BD]

(Bk. yukarıda 3. madde, 11. Sayfa)

Kötü muameleye maruz kalma riski bulunan başvuranın ülkesine zorla geri gönderilmesine ilişkin dava hakkında bilgi ve belge taleplerinin yerine getirilmemesi: 38. maddeye riayet edilmemesi

Nizomkbon Dzhurayev/Rusya – 31890/11
3.10.2013 tarihli Karar [1. Bölüm]

(Bk. yukarıda 3. madde, 13. Sayfa)

SÖZLEŞME'YE EK 1 NO.LU PROTOKOL'ÜN 1. MADDESİ

Pozitif Yükümlülükler

Eski SSCB'nin dağılmasının ardından, dondurulmuş olan döviz tasarruflarının geri alınamaması: *kabul edilemez*

Likvidėjamā p/s Selga ve Diğerleri /Letonya
– 17126/02 ve 24991/02
1.10.2013 tarihli Karar [IV. Bölüm]

Olaylar – Letonya'da Sovyet yönetimi sırasında, başvuranların (bir şirket ve bir gerçek kişi), söz konusu zamanda geçerli olan kurallar

doğrultusunda eski SSCB'nin sınırları içerisindeki döviz işlemlerinin gerçekleştirilmesinden sorumlu bir devlet bankası olan *Vneshekonombank*'ın Letonya şubesinde döviz tasarrufları bulunmaktaydı. Letonya'nın 1991 yılında bağımsızlığını kazanmasının ardından, *Vneshekonombank* başvuranların döviz tasarruflarını dondurmuş, Letonya ve Rusya Hükümetlerinin, eski SSCB'nin dış döviz borcu ve varlıklarına ilişkin meseleleri devletlerarası düzeyde bir çözüme kavuşturmalarına kadar başvuranların tasarruflarını geri almalarını engellemiştir. Bu amaçla hükümetler arası bir komisyon kurulmuş ancak herhangi bir anlaşmaya varılamamış ve bu komisyon 1998 yılından beri toplanmamıştır. Bu süre içerisinde Letonya Bankası, tüzel kişilere olmamak kaydıyla, döviz tasarrufları dondurulmuş olan gerçek kişilere aylık olarak belirli miktarlarda ödeme yapmayı kabul etmiştir. Başvuranların dondurulmuş olan varlıklarını geri alma amacıyla Letonya Bankasına açmış oldukları hukuk davaları başarısız olmuştur.

Hukuki Değerlendirme – 1 No.lu Protokol'ün 1. Maddesi: Başvuranların şikayetleri iki kısımdan oluşmaktadır. Başvuranlar ilk olarak, döviz tasarruflarının dondurulmasından Letonya'nın sorumlu olduğunu, ikinci olarak ise Letonya makamlarının, varlıklarına erişim elde etmelerini sağlayacak etkin tedbirler almadıklarını ileri sürmüşlerdir. Mahkeme, şikayetlerin ilk kısmına ilişkin olarak, başvuranların döviz varlıklarının başka bir ülkede faaliyet gösteren bir işletme olan *Vneshekonombank* tarafından dondurulmuş olduğuna ve dolayısıyla bu işletmenin faaliyetlerinin Letonya'ya atfedilemeyeceğine kanaat getirmiştir. Şikayetlerin ikinci kısmına ilişkin olarak ise, Letonya makamlarının ülkelerinin Sovyet yönetimi altında olduğu dönem esnasında meydana gelen kamu borcu için herhangi bir surette sorumluluk kabul etmiş olduğuna dair bir iddia bulunmamaktadır. Letonya ve Rusya Federasyonu, bu meseleye ilişkin fikir ayrılıkları sebebiyle herhangi bir anlaşmaya varamamışlardır. Ayrıca, eski Yugoslavya Sosyalist Federal Cumhuriyetinin halef devletlerinin aksine, Letonya, başvuranlar tarafından ileri sürülenler gibi talepleri hiçbir şekilde kabul etmemiş ya da tanımamıştır. Letonya Bankası, döviz varlıkları *Vneshekonombank* tarafından dondurulan özel şahıslara belli miktarda para ödemeyi kabul ederken, bu ödemeler SSCB'nin yıkılması sonucu meydana gelen sosyal gerilimlerin azaltılması ve Letonya'da yaşayan bireylerin uğradıkları zararların Devletin kendi kaynaklarından tazmin

edilmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Sözleşme'nin Devletlere Sözleşme'yi imzalamaları öncesinde meydana gelmiş olan adaletsizlikleri düzeltme ya da zararları tazmin etme konusunda belirli bir yükümlülük getirmemiş olduğu dikkate alındığında, Letonya Bankası tarafından alınan kararlar, davalı Devletlerin başka bir Devlette dondurulmuş olan döviz varlıklarının toplam miktarına eşit ödemeler yapması şöyle dursun, uluslararası hukuk uyarınca herhangi bir ödeme yapmakla görevli olduklarına dair bir pozitif yükümlülük bulunduğu anlamına geldiği şeklinde yorumlanamaz.

Sonuç: kişi bakımından ve konu bakımından bağdaşmamaktadır (oy birliğiyle).

Mülkiyetin Çekişmesiz Kullanımı

Kamu merciine tahsis edilen arazinin kamulaştırılmasının yirmi yıl öncesinde kullanımına kısıtlama getirilmesi: ihlal

Hüseyin Kaplan /Türkiye – 24508/09
1.10.2013 tarihli Karar [II. Bölüm]

Olaylar – Başvurana ait taşınmaz 1982 yılından beri bir kamu merciine tahsis edilmiş ve tapu siciline bu doğrultuda şerh düşülmüştür. Önce mera olarak tasnif edilen arazi, 1991 yılında bina arazisi olarak yeniden tasnif edilmiş ve kentsel gelişim planında bir mesleki ve teknik eğitim kurumunun inşaa alanı olarak belirlenmiştir. Yirmi yıldan fazla bir süre geçmiş olup; yetkililer ne eğitim kurumunun inşasına başlamış ne de başvuranın arazisini kamulaştırmıştır. Mahkeme, belediyenin ihtilafı araziye el koymadığı ve başvuranın iddia edilen maddi zararı ispatlamadığı gerekçesiyle, başvuranın söz konusu yetkililer hakkındaki tazminat talebini 2007 yılının Eylül ayında reddetmiştir. Başvuranın temyiz talebi de reddedilmiştir.

Hukuki Değerlendirme – 1 No.lu Protokol'ün 1. Maddesi: Başvuranın mülkiyetinin çekişmesiz kullanımı hakkına bir müdahale söz konusu olmuştur. Bu durum, başvuranın tapu sicilinin kanun önünde bozulmamış olarak kalması bakımından mülkiyetinden resmen yoksun bırakılmamış olmasına rağmen, arazisini kullanma potansiyelinin tartışmasız şekilde kısıtlanmasına yol açmıştır. Başvuranın arazisine erişimi engellenmemiş ya da arazisinin kontrolü elinden alınmamıştır ve ilke olarak, güç bir iş olsa da başvuran arazisini halen satabilir.

Ancak, 1982 yılında kamu merciine tahsis

edilmesinden bu yana, arazi belirli kısıtlamalara tabi tutulmuştur. Kentsel gelişim planı kapsamında, bu arazinin ilk önce mera alanı şeklindeki tasnifi 1991 yılında bina arazisi olarak yeniden yapılmış ve arazinin kentsel gelişim planı kapsamında bir okul inşa edilmek üzere tahsis edildiği için kamulaştırılacak olması sebebiyle üzerine bina yapılması yasağı getirilmiştir.

Kentsel gelişim gibi karmaşık ve zor bir alanda, Sözleşmeciler Devletlere kendi şehir planlama politikalarını uygulamaları amacıyla geniş bir takdir yetkisi verilmiştir. Başvuranın mülkiyetinin çekişmesiz kullanımı hakkına yapılan müdahale, kamu menfaatinin gereklerini yerine getirmiştir. Bununla birlikte, başvuran, ilgili dönem boyunca kendi mülkünün geleceğine ilişkin olarak bütünüyle belirsiz bir konumda bırakılmıştır. İlginin mülkü, 20 Mart 2013 tarihinde halen kamulaştırılmamış durumdadır. Bu durum, başvuranın bina arazisi olarak tahsis edilen alanı üzerine ağaç dikmek veya bina inşa etmek için kullanamaması nedeniyle, kendi mülkiyet hakkını tam olarak kullanmasına engel olmuştur. Buna ek olarak, bahse konu durum başvuranın arazisini satma şansını önemli ölçüde düşürmesi bakımından zarar verici sonuçlar doğurmuştur. Son olarak, başvuranın uğradığı kayıp hiçbir şekilde tazmin edilmemiştir.

Dolayısıyla, başvuran bir tarafta kamu menfaatinin gereklilikleri ile diğer tarafta kendi mülkiyetinin çekişmesiz kullanımı hakkının korunması arasında mevcut olması gereken adil dengeyi bozan bireysel ve aşırı bir külfeti taşımak zorunda kalmıştır.

Sonuç: ihlal (oy birliğiyle).

Madde 41: henüz karara bağlanmamıştır.

Kamu sektöründen emekli kimselere ödenmesi gereken emeklilik ikramiyelerinde kesinti yapılması: kabul edilemez

Da Conceição Mateus Santos Januario /Portekiz
– 62235/12 ve 57725/12
8.10.2013 tarihli Karar [II. Bölüm]

Olaylar – Portekiz'in kamu emeklilik planına bağlı olan başvuranlar Mahkemeden, kemer sıkma politikası programının bir sonucu olarak belirli emeklilik ikramiyelerinde (tatil ve yılbaşı ikramiyelerinde) yapılan kesintilerin Sözleşme'ye ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi kapsamındaki haklarını ihlal ettiğine hükmetmesini talep etmişlerdir.

Hukuki Değerlendirme – 1 No.lu Protokol'ün 1. Maddesi: Başvuranların her ikisinin de yasal

olarak tatil ve yılbaşı ikramiyelerinden faydalanma hakları bulunmaktadır. Başvuranlar her zaman olduğu gibi 2012 yılında da bu ikramiyelerini almışlar ancak birinci başvuranın yıllık emeklilik ikramiyesi toplamının %10.8'ine karşılık gelen bir kesinti, ikinci başvuranın yıllık emeklilik ikramiyesininse % 10.7'sine karşılık gelen bir kesinti yapılmıştır. Dolayısıyla, başvuranların Sözleşme'ye ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi kapsamına giren mülkiyetle ilgili bir menfaatleri söz konusudur. 2012 Devlet Bütçe Kanunu'nun ilgili hükümlerinin anayasaya aykırı oldukları beyan edilmiş olsa da, Anayasa Mahkemesi yine de özel sektörde istihdam edilen vatandaşlardan eşdeğer düzeyde çaba göstermeleri beklenmediğini dikkate alarak, istisnai durumlarda sınırlandırmaya tabi tutulacak olan anayasaya aykırı bir durumun tespitine imkan sağlayan bir anayasa hükmüne dayanarak 2012 yılı için kesinti yapılmasına izin veren kararı kabul etmiştir. Bu nedenle, iç hukuk uyarınca bu kesintilerin yapılmasına izin verilmektedir.

Söz konusu kesintilerin yapılmasıyla kamu harcamalarının azaltılması amaçlanmıştır ve bu kesintiler, Portekiz'in orta vadeli ekonomik iyileşmeyi sağlamak için Devlet bütçesine gerekli kısa vadeli likidite sağlamasına olanak vermek amacıyla ulusal makamlar ve Avrupa Birliği ile Uluslararası Para Fonundaki muadilleri tarafından hazırlanan daha geniş bir programın parçasıdır. Bu büyüklükte bir programın hayata geçirilmek zorunda kalınması, ekonomik krizin ve Devlet bütçe dengesi üzerindeki etkilerinin olağandışı nitelikte olduğunu göstermiştir. Mahkeme, Yunanistan'daki⁴ kemer sıkma politikası ile ilgili benzer durumlarda yakın zamanda yapmış olduğu üzere, 2012 Devlet Bütçe Kanunu ile verilen sosyal güvenlik ödeneklerinde yapılan kesintilerin açık bir şekilde kamunun menfaatine olduğunu değerlendirmiştir. Yunanistan'da olduğu gibi, olağandışı bir ekonomik durum sebebiyle tasarruf tedbirlerinin uygulanması kabul edilmiştir, fakat Yunanistan'daki durumun aksine, bu tedbirler geçici niteliktedir. Devlet Bütçe Kanunu başvuranlara ödenen ödeneklerde sırasıyla 1,102.40 avro ve 1,368.04 avro kesinti yaparken, başvuranların temel emekli aylığı miktarlarında değişiklik yapmamış ve başvuranlar 2012 yılında on iki ay boyunca söz konusu emekli aylıklarını almaya devam etmişlerdir. Buna ek olarak, yalnızca üç yıllık bir dönem (2012-14)

için geçerli kesintiler yapılmıştır. 2012 Devlet Bütçe Kanunu'nun başvuranların mülkiyetin çekilmesiz kullanımı haklarına müdahalesi bu nedenle hem süre hem de miktar bakımından sınırlı (başvuranların toplam sosyal güvenlik ödeneklerinin toplamının %11'inden daha az miktarda) olmuştur.

Söz konusu koşullar altında, özel sektörde eşit miktarda kesintiler yapılmamışken, kamu sektöründe ödenen maaşlarda ve emeklilik ödeneklerinde kesinti yapılması yoluyla Devlet bütçe açığının azaltılması orantısız nitelikte bir uygulama değildir. Ayrıca, mevzuatın kendi takdir yetkisi sınırları içerisinde kalması ve 2011 Devlet Bütçe Kanunu'nda yer alan "kazanç sağlayan kesintilerin" de içinde yer aldığı daha önceki tedbirlerin yetersiz kalması, Devlet bütçe açığının azaltılması amacıyla daha iyi alternatif tedbirlerin öngörülüp öngörülemeyeceğine karar vermenin Mahkeme'nin görevi olduğu anlamına gelmemektedir. Söz konusu zamanda Portekiz'de yaşanan bu olağanüstü ekonomik ve mali kriz ışığında, tatil ve yılbaşı ikramiyelerinde yapılan kesintinin sınırlı kapsamda ve geçici süreyle olduğu dikkate alındığında, başvuranların orantısız ve aşırı bir külfet taşıdıkları söylenememektedir.

Sonuç: kabul edilemez (açıkça dayanaktan yoksun olduğu gerekçesiyle).

MAHKEME İÇTÜZÜĞÜNÜN 47. MADDESİ

Bireysel başvurunun içeriği

Başvuranın Yargılamaların Başlatılmasına İlişkin Uygulama Yönergelerinin Gerekliklerini Dikkate Almaksızın 39 Sayfa Şeklinde Verdiği Başvurusunun Kısa Bir Özetini İbraz Etmemesi: ön itiraz reddedilmiştir

Yüksel / Türkiye – 49756/09

1.10.2013 tarihli Karar [II. Bölüm]

(Bakınız, yukarıda 35. madde, sayfa 36)

DAVANIN BÜYÜK DAİRE'YE GÖNDERİLMESİ

43 § 2 Madde

⁴ *Koufaki ve Adedy / Yunanistan (k.k.), 57665/12 ve 57657/12, 7 Mayıs 2013, 163 Sayılı Bilgi Notu.*

Aşağıda belirtilen dava Sözleşme'nin 43 § 2 maddesi uyarınca Büyük Daire'ye gönderilmiştir.
Gross / İsviçre – 67810/10
14.5.2013 tarihli Karar [III. Bölüm]
(Bakınız, yukarıda 8. madde, sayfa 26)

MAHKEME'DEN HABERLER

1. HUDOC veritabanı

Türkçe versiyonu

Mahkeme, kısmi olarak Türk Hükümetinin gönüllü olarak sağladığı katkısı ile finanse edilen, Mahkeme içtihatları veritabanı olan HUDOC'un Türkçe versiyonunu faaliyete geçirmiştir. HUDOC veritabanı 2012 yılında yenilenmiş ve Mahkeme'nin resmi dillerinin (İngilizce ve Fransızca) dışındaki dillerde yapılan Mahkeme içtihatlarına ilişkin çevirilerde tek durak noktası olarak görev görmeye başlamıştır. HUDOC'ta, Türkiye ve İnsan Hakları Güven Fonu'nun (HRTF) katkıları sayesinde, mevcut durumda 27 dilde yaklaşık olarak 10,000'in üzerinde tercüme edilmiş metin yer almaktadır ve bunların 2,600'ü (Mahkeme'nin Türkiye'ye ilişkin verdiği kararların tümü dahil olmak üzere) Türkçe dilindedir. Dil seçeneğine ilişkin bir filtreleme sistemi serbest metin araması da dahil olmak üzere HUDOC'ta hızlı bir şekilde arama yapılmasına olanak sağlamaktadır. Ayrıca, Türk Adalet Bakanlığı da Mahkeme'nin tematik notlarını ve içtihatlarla ilişkin bilgi notlarının tercümesini ve dağıtımını sağlamaktadır.

HUDOC'un Rusça arayüzü tamamlanma aşamasına yaklaşmış durumdadır ve önümüzdeki aylarda faaliyet göstermeye başlayacaktır. Mahkeme'nin resmi dilleri dışındaki dillerde yayınlanan içtihatlarla dair daha fazla bilgiye internet üzerinden erişilebilmektedir (İçtihatlar/Mahkeme içtihatları çevirileri).

2010-2011 yıllarında tebliğ edilen davalar

2010 ile 2011 yıllarına ait tebliğ edilmiş davalar, ayrı bir alt-site olarak Hudoc internet sitesine eklenmiştir ve artık bu davalara **buradan** erişilebilmektedir.

2. Dava filtreleme – derdest durumdaki başvuru sayısının azaltılması

Mahkeme, Sözleşme'ye ek 14 No.lu Protokol'ün 1 Haziran 2010 tarihinde yürürlüğe girmesinden itibaren başvuru yöntemlerin, açıkça kabul edilemez nitelikte olan davalara dair birikmiş iş yükünün azaltılmasında başarılı olduğunu doğrulamıştır. Sözleşme'ye ek 14 No.lu Protokol'ün yürürlüğe girmesinden itibaren

yargıçlar, açık bir şekilde kabul edilemez nitelikte olan ya da daha fazla inceleme yapılmaksızın kayıttan düşürülebilecek davalara karar vermede kendilerine yardımcı olan Mahkeme Yazı İşleri Müdürlüğü'nden raportörlerle Tek Yargıç Düzeninde çalışmaya başlamışlardır. Bu mekanizmanın en iyi şekilde kullanılması için, ilk olarak, gelen davaların yaklaşık üçte ikisi, yeni işlemleri düzene sokma ve incelenmeyi bekleyen eski davaların yanı sıra, gelen başvuruların ele alınması amacıyla en iyi uygulamaların benimsenmesini sağlama ile görevli yeni bir Filtreleme Bölümünün altında toplanmıştır. Bu süre içerisinde gelen tüm davaları kapsayacak şekilde genişletilen bu yöntemler, tek bir yargıç tarafından incelenmek üzere tahsis edilen dava iş yükünün azaltılmasında başarılı olmuştur. Bu davalara ilişkin en fazla iş yükü 1 Eylül 2011 tarihinde 100,000'in (söz konusu zamanda toplam derdest dava sayısı 160,200'e ulaşmıştır) üzerine çıkmıştır. Tek bir yargıç tarafından incelenmek üzere tahsis edilen dava iş yükü 1 Ekim 2013 tarihinde 38,200'e, toplam derdest dava sayısı 111,350'ye düşmüştür. Gelen başvuruların ele alınmasına dair bu uygulama artık onaylanmış durumdadır ve bir Filtreleme Bölümü Yazı İşleri Müdürü atanmıştır. Filtreleme Bölümü, Tek Yargıç (mevcut durumda 36 tane) olarak görevlendirilen yargıçlardan ve Tek Yargıçlara yardımcı olmaları amacıyla Mahkeme Başkanı tarafından atanan Bölüm raportörlerinden oluşmaktadır. Bu Bölüm, Mahkemenin gelen başvurulara ilişkin dava iş yükünün denetiminden ve davaların karara bağlanmak üzere hızlı bir şekilde doğru adli birime tahsis edilmesinin sağlanmasından sorumludur.